

თამაშები და აქტივობები

სკოლამდელი ასაკის

ბავშვებისთვის

2012

მშობლისა და აღმზრდელის ნიშანი

საქართველოს
განათლებისა
და მეცნიერების
სამინისტრო

unicef
unite for children

თამაშები და აქტივობები
სკოლამდელი ასაკის ბავშვებისთვის

მშობლისა და აღმზრდელის წიგნი

2012

პუბლიკაცია მომზადებულია გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) ფინანსური მხარდაჭერით. პუბლიკაციაში გამოხატული მოსაზრებანი, შესაძლებელია, არ ასახავდეს გაეროს ბავშვთა ფონდის ოფიციალურ თვალსაზრისს.

ავტორები:

თამარ ბაქრაძე

ნინო ჯიჯავაძე

ანა ჯანელიძე

ექსპერტები:

ია აფთარაშვილი

ანასტასია ქიტიაშვილი

რედაქტორ-სტილისტი: მაკა ბერაია

ილუსტრატორ-დიზაინერი: ია ნინოშვილი

ISBN 978-9941-0-193-6

© საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო

შინაარსი

შესავალი.....	5
წიგნები და ანბანი.....	7
მოვუსმინოთ და ვესაუბროთ ბავშვებს.....	22
ხელოვნება.....	28
ვსწავლობთ შეხებით.....	51
სამაგიდო თამაშები.....	57
პატარა მეცნიერები.....	66
სახალისო მათემატიკა.....	79
ვივარჯიშოთ ერთად.....	88
მუსიკა და მოძრაობა.....	95
პატარა მზარეულები.....	103
სახლის გარეთ.....	109
ყველაფერი ჩემს შესახებ.....	114
„ვითომ-ვითომ“.....	124
დღესასწაულები.....	134
ბავშვები ეკრანებთან.....	143

შესავალი

ძვირფასო მშობლებო და აღმზრდელებო, თქვენს წინაშეა წიგნი, რომელშიც მოცემულია რჩევები და თამაშები თქვენი ბავშვის მრავალმხრივი განვითარების ხელშეწყობისთვის. წიგნში მოცემული რეკომენდაციები ეყრდნობა ადრეულ ასაკში სწავლისა და განვითარების სტანდარტებს, რომლებიც საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) ერთობლივი ძალისხმევით შეიქმნა და 2010 წელს გამოიცა.

წიგნი დაგეხმარებათ ყოველდღიურად უკეთ დაგეგმოთ განმავითარებელი და ბავშვისთვის საინტერესო აქტივობები თუ თამაშები, რომლებშიც თქვენც ხალისით ჩაერთვებით.

წიგნის სტრუქტურა

წიგნი აქტივობების ტიპის მიხედვით დაყოფილია თავებად, მაგ., „წიგნები და ანბანი“, „ხელოვნება“, „მუსიკა და მოძრაობა“, „პატარა მეცნიერები“, „ყველაფერი ჩემს შესახებ“ და ა.შ. თითოეული თავის დასაწყისში ყურადღება გამახვილებულია თავში მოცემული აქტივობების მნიშვნელობაზე, აღწერილია, რა უნარების განვითარებას უწყობს ხელს აქტივობები და მოცემულია ზოგადი რჩევები ამ უნარების განვითარებისთვის. თითოეულ თავში მოცემულია მრავალფეროვანი აქტივობები, რომლებშიც შესაძლებელია ბავშვები ინდივიდუალურად (სახლში) ან ჯგუფურადაც (საბავშვო ბაღში) ჩაერთონ. სასურველია, სკოლამდელი ასაკის ბავშვს შეეძლოს ყოველდღიურად რაც შეიძლება მრავალფეროვან აქტივობებში ჩართვა.

თითოეული აქტივობის დასაწყისში მოცემულია ბავშვის მინიმალური ასაკი, როდესაც ის მოცემულ აქტივობაში შეიძლება ჩაერთოს. მაგალითად, თუ მითითებულია „4+“, ეს აღნიშნავს, რომ მოცემული აქტივობა შეგიძლიათ ჩაატაროთ 4 ან მეტი წლის ასაკის ბავშვებთან. აგრეთვე, მოცემულია აქტივობისთვის საჭირო რესურსები, რომლებიც წინასწარ უნდა მოიმარაგოთ. აღსანიშნავია, რომ აქტივობებისა და თამაშების დიდი ნაწილისთვის საჭირო ნივთები სახლში/საბავშვო ბაღში ისედაც მოიძებნება და შესაბამისად, თქვენ არ მოგიწევთ განსაკუთრებული მზადება ან დამატებითი ხარჯების განევა საჭირო რესურსებისთვის.

უსაფრთხოება

მნიშვნელოვანია, რომ სხვადასხვა თამაშისა თუ აქტივობის დროს დაიცვათ უსაფრთხოების წესები. ასწავლეთ ბავშვს ეს წესები და აუხსენით მათი მნიშვნელობა. წიგნში მოცემული მრავალი თამაში თუ აქტივობა უფროსის ჩართულობას მოითხოვს, რაც, ერთი მხრივ, უსაფრთხოებას უზრუნველყოფს, მეორე მხრივ კი გაამყარებს ემოციურ კავშირს თქვენსა და თქვენს პატარებს შორის.

სახლში და საბავშვო ბაღში

წიგნში მოცემული აქტივობების დაგეგმვა შესაძლებელია როგორც სახლში, ისე საბავშვო ბაღში, თუმცა, ზოგიერთ შემთხვევაში, შესაძლოა, თამაშის შესაბამისი გარემოსთვის მოსარგებად აქტივობაში მცირე ცვლილებების შეტანა დაგჭირდეთ.

მნიშვნელოვანია გახსოვდეთ, რომ ყველა ბავშვი განსაკუთრებულია და მათ განსხვავებული სურვილები და საჭიროებები აქვთ. თუკი თქვენს პატარას სპეციალური საჭიროებები აქვს, შეეცადეთ, წიგნში მოცემულ აქტივობებში მცირე ცვლილებები შეიტანოთ.

ვიმედოვნებთ, რომ მოცემული წიგნი დაგეხმარებათ ხელი შეუწყოთ თქვენი ბავშვის სრულფასოვან განვითარებას.

წიგნები და ანბანი

წიგნების სიყვარული ბავშვს ადრეულ ასაკში უნდა გავუღვივოთ. ეს ძალიან დაეხმარება მას კითხვის, წერისა და მეტყველების უნარების ჩამოყალიბებაში და მომავალში სკოლაში სწავლასაც გაუადვილებს.

როდესაც ბავშვს ვუკითხავთ, ის სწავლობს მოსმენას, როდესაც წიგნის შინაარსზე ვესაუბრებით – სიტყვების საშუალებით აზრის გადმოცემას, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია შემდგომში თანატოლებთან წარმატებული ურთიერთობისთვის.

კითხვის დროს ბავშვი:

- სწავლობს ახალი სიტყვების მნიშვნელობას;
- იღებს მრავალფეროვან ინფორმაციას ჩვენი სამყაროს შესახებ;
- შეიმეცნებს კავშირს დაწერილ და გამოთქმულ ტექსტს შორის;
- ეცნობა წიგნის გამოყენების პრინციპებს;
- ეცნობა ამბის გადმოცემის სხვადასხვა სტილს;
- სწავლობს წიგნების სიყვარულს.

მნიშვნელოვანია, რომ მშობელსა და აღმზრდელს ახსოვდეთ: ადრეულ ასაკში ბავშვებისთვის წერა-კითხვის სწავლება არ არის მიზანშეწონილი. ამის ნაცვლად, შევუქმნათ ბავშვს წიგნიერი გარემო შინ და საბავშვო ბაღში და ვუკითხოთ მრავალფეროვანი წიგნები ხშირად.

როგორ, როდის და რა წავუკითხოთ ბავშვებს

ქსოვილისგან შეუკერეთ
ბავშვს ე.წ. „წიგნის ჩანთა“,
რომლითაც ყველგან
შეძლებს საყვარელი
წიგნის წაღებას, თქვენ კი –
მისთვის წაკითხვას.

შექმენით წიგნიერი გარემო. მოაწყვეთ ოთახში (საბავშვო ბაღში, სახლში) სპეციალური ადგილი, პატარა კუთხე, სადაც ბავშვი შეძლებს წიგნების დათვალიერებას. დაგჭირდებათ პატარა მაგიდა, სკამი, მცირე ზომის ხალიჩა, დიდი ზომის ყუთი ან პატარა თარო, რომელსაც იატაკზე დადგამთ და ბავშვი წიგნების, ფურცლების, ფანქრების, კონვერტების შესანახად გამოიყენებს. შეეცადეთ, ბავშვს ხელი მიუწვდებოდეს მრავალფეროვან და უხვად ილუსტრირებულ წიგნებზე (იხ. გვ. 12). ბავშვისთვის თვალსაჩინო ადგილებზე მიამაგრეთ სიტყვიერი მინიშნებები: საგნების დასახელებები, მიმართულების აღმნიშვნელი სიტყვები, ნიშნები და ა.შ. (იხ. გვ. 13). მაგიდასთან, ბავშვის თვალის სიმაღლეზე გამოფინეთ ასოები და ციფრები, რომლებიც „მხიარულად“ იქნება გაფორმებული. გამოფინეთ ბავშვის ნამუშევრები (ნახატები და „ნაწერები“) საბავშვო ბაღის ოთახში, აგრეთვე, სახლში, ბავშვის ოთახის კედლებზე, სამზარეულოში ან სხვა ოთახებში.

აქციით წიგნის კითხვა სასიამოვნო საქმიანობად.

წიგნის კითხვისთვის აირჩიეთ კომფორტული ადგილი, სადაც ბავშვი (ბავშვები) გვერდით მოგიჯდებათ. შეეცადეთ, რომ ბავშვი უსაფრთხოდ და მშვიდად გრძნობდეს თავს. გამოავლინეთ დადებითი დამოკიდებულება კითხვისადმი. დაანახეთ ბავშვს, რომ კითხვა საინტერესო და სასიამოვნო აქტივობაა. შეეცადეთ, ბავშვმა ხშირად დაგინახოთ, რომ სიამოვნებით კითხულობთ წიგნებს, გაზეთებსა და ჟურნალებს.

წაუკითხეთ ბავშვს წიგნები

ხშირად, დღეში რამდენჯერმე. განსაზღვრეთ დღის მონაკვეთი, რომელსაც ყოველდღიურად გამოიყენებთ წიგნების წასაკითხად, მაგალითად, დღის დასაწყისი ან ბოლო, ძილის წინ. წაუკითხეთ ბავშვებს დილის თამაშების შემდეგ, ეს დაეხმარება მათ დამშვიდდნენ. ხშირად კითხვა ხელს უწყობს მშობელს/ალმზრდელსა და ბავშვს შორის ემოციური კავშირების განმტკიცებას.

კითხვის დროს დაეხმარეთ ბავშვებს ისწავლონ.

დაეხმარეთ ბავშვებს „შეამჩნიონ“ ახალი ინფორმაცია, შესთავაზეთ ახსნა-განმარტებები, მიეცით მინიშნებები, რას დააკვირდეს და აუხსენით, როგორ უკავშირდება წიგნში მოცემული ნახატები ტექსტს. განუმარტეთ სიტყვები, რომელთა მნიშვნელობაც არ იციან. თუ წიგნში მოცემული ამბავი რომელიმე ისტორიულ პერიოდში ან ბავშვისთვის უცნობ ადგილას ვითარდება, მოუყევით მცირეოდენი აღნიშნულის შესახებ, რათა უკეთ გაიგონ ამბავი და მეტად ისიამოვნონ. ისაუბრეთ წიგნის გმირებზე და მათ ემოციებზე. შეეცადეთ, დააკავშიროთ წაკითხული ბავშვის გამოცდილებასთან.

წიგნებისა და სხვა ბეჭდური მასალების სიმრავლე სახლსა თუ საბავშვო ბაღში ბავშვის ცნობისმოყვარეობას გააღვივებს მათ მიმართ.

წიგნის კითხვის დროს დაუსვით ბავშვს კითხვები, რომლებიც დაეხმარება მას დაუკავშიროს წიგნის შინაარსი საკუთარ გამოცდილებას ან სხვა წიგნებს, რომლებიც მის-

ნუ წაუკითხავთ ბავშვებს წიგნს, როდესაც მათ ეს არ სურთ. შეეცადეთ დააინტერესოთ ის სხვა აქტივობით და მოგვიანებით დაუბრუნდით წიგნებს.

თვის წაგკითხავთ. შეეცადეთ, კითხვები ისე იყოს ფორმულირებული, რომ წაახალისოს ბავშვი, გამოთქვას საკუთარი მოსაზრება, მოიფიქროს განსხვავებული და გრძელი პასუხები. მაგ., აღწეროს და დაახასიათოს წიგნის პერსონაჟები, შეადაროს ისინი რეალურ ადამიანებს ან სხვა ზღაპრის გმირებს (მაგ., წითელქუდას ბებია შეადაროს თავის ბებიას) და ა.შ. წიგნის წაკითხვამდე სთხოვეთ, ილუსტრაციების მიხედვით გამოიცნოს მისი შინაარსი. ტექსტის შინაარსის უკეთ გასაგებად კითხვის პროცესში დაუსვით შეკითხვები, შეჩერდით გარკვეულ ადგილას და სთხოვეთ, შემოგთავაზოთ ამბის სავარაუდო გაგრძელება. მაგ.:

- როგორ ფიქრობ, რას აკეთებს ამ ნახატზე მონადირე?
- შენ დადიხარ ან გიყვარს ბებიასთან სტუმრობა?
- გახსოვს სხვა ზღაპარი, სადაც ამბავი ტყეში ხდებოდა? რომელი? კიდევ რა მსგავსებაა ამ ორ ზღაპარს შორის? რომელი ზღაპარი უფრო მოგწონს?
- როგორ ფიქრობ, რა მოხდება შემდეგ?

წაახალისეთ ბავშვები ისაუბრონ წიგნის შესახებ.

გაუბით ბავშვს საუბარი იმ წიგნის შესახებ, რომელსაც კითხულობთ. უპასუხეთ მის კითხვებს. მოუსმინეთ მათ აზრებს და თქვენც გააცანით თქვენი მოსაზრება. განაგრძეთ წიგნზე მსჯელობა და საუბარი წიგნის წაკითხვის შემდეგაც. შესთავაზეთ ბავშვს გამოთქვას შენიშვნები წიგნთან დაკავშირებით, ისაუბროს წიგნის მისთვის საყვარელ მონაკვეთზე და წაახალისეთ, თავისი სიტყვებით მოყვეს ამბავი.

წაუკითხეთ ბავშვს მრავალფეროვანი წიგნები.

საბავშვო მოთხრობებისა და ზღაპრების საშუალებით ბავშვი შეიმეცნებს განსხვავებული კულტურის, ეპოქის, ხალხის მახასიათებლებს. მოთხრობები ეხმარება მას გაიგოს, როგორ ფიქრობენ, მოქმედებენ და გრძნობენ სხვები. საინფორმაციო ტიპის წიგნები (მაგ., საბავშვო ენციკლოპედიები) დაეხმარება ბავშვებს შეიტყონ საინტერესო ფაქტები ჩვენი სამყაროს შესახებ. გარდა ამისა, ასეთი წიგნების კითხვის დროს ბავშვები ეცნობიან ისეთ ცნებებსა და სიტყვებს, რომელთა ცოდნა სკოლაში გამოადგებათ. წაუკითხეთ ისეთი წიგნებიც, რომლებიც უკავშირდება იმ კონტექსტს, რომელშიც ბავშვი იზრდება: მათ გამოცდილებას, კულტურას, ენას, ინტერესებს.

აირჩიეთ წიგნები, რომლებიც დაგეხმარებათ ასწავლოთ ბავშვს. გამოიყენეთ ანბანის წიგნები, რომლებიც მდიდარია ილუსტრაციებით. მათი საშუალებით ბავშვი შეძლებს ბგერები დააკავშიროს ასოებთან; აგრეთვე, შეურჩიეთ შესაბამისი ასაკობრივი ჯგუფისთვის განკუთვნილი წიგნები თვლასა და რიცხვებზე. გამოიყენეთ საბავშვო ლექსებისა და სათვლულების წიგნები. დიდი ზომის წიგნები დაგეხმარებათ ბავშვებს ყურადღება მიაქცევიან ასოებზე, სიტყვებსა თუ ტექსტის სხვა ნაწილებზე, ასწავლოთ წიგნის სწორად დაჭერა და ა.შ. შეარჩიეთ ისეთი მოთხრობები, რომელთა საშუალებით ბავშვები სოციალურად მიღებული ნორმების შესახებ მეტს შეიტყობენ, მაგალითად, წიგნები მეგობრობაზე, რომლებიც დაეხმარება ბავშვს ისწავლოს სხვებთან ურთიერთობა და თანამშრომლობა.

გადაიკითხეთ საყვარელი წიგნები. ბავშვებს ძალიან უყვართ მათი საყვარელი წიგნის კიდევ და კიდევ მოსმენა. წიგნების განმეორებით წაკითხვა ეხმარება ბავშვებს გაიგონ და შეამჩნიონ ახალი დეტალები. მაგალითად, ამბის რამდენჯერმე მოსმენის შემდეგ შეუძლიათ მიხვდნენ, რას ნიშნავს ახალი სიტყვა, რომლის მნიშვნელობა აქამდე არ იცოდნენ. თუ განმეორებითი კითხვის დროს ბავშვს ტექსტში მიუთითებთ ზოგიერთ ასოს ან სიტყვას, შესაძლოა, დაამახსოვრდეს და შეძლოს ბგერების ნაწერ ასოებთან/სიტყვებთან დაკავშირება.

წაუკითხეთ ბავშვს წიგნები მისთვის ნაცნობი და უცნობი სიტუაციებითა და გმირებით, რათა მან შეძლოს საკუთარის სხვების სამყაროსთან შედარება.

აუხსენით ბავშვს, რა დანიშნულება აქვს წიგნებს, ჟურნალებს, გაზეთებს, სარეკლამო პოსტერებს და ა.შ.

რომელი წიგნები წავიკითხოთ?

■ ანბანის წიგნები.

ასეთ წიგნებში თითოეულ გვერდზე მოცემულია ანბანის ასო და ბავშვისთვის ნაცნობი საგნების, ცხოველების ილუსტრაციები, რომელთა სახელები მოცემულ ასოზე იწყება.

■ წიგნები თვლასა და რიცხვებზე.

ასეთ წიგნებში წარმოდგენილია რიცხვები და შესაბამისი რაოდენობის საგნები/არსებები, მაგ., რიცხვთან „2“ მოცემულია ორი მაიმუნის ილუსტრაცია და ა.შ.

■ წიგნები სხვადასხვა ცნების შესახებ.

მათი საშუალებით ბავშვები სწავლობენ ისეთ ცნებებს, რომელთა ცოდნა მნიშვნელოვანია მომავალში სასკოლო წარმატებისთვის. მაგალითად, ფერი, ზომა, ფორმა, მიმართულება, ანტონიმები, კატეგორიები (მაგ. შინაური და გარეული ცხოველები, ტრანსპორტი, საცხოვრებელი ადგილები და ა.შ.).

■ საბავშვო ლექსებისა და სათვლულების წიგნები.

მათში მოცემულია ლექსები ადვილად დასამახსოვრებელი რითმით.

■ წიგნები განმეორებითი ტექსტით.

ასეთ წიგნებში ხშირად მეორდება სიტყვები ან ფრაზები, რაც მეტად სახალისოა ბავშვებისთვის და რამდენიმე გვერდის წაკითხვის შემდეგ ისინი შეიძლება აეყვანნ და თავადაც „წაკითხოთ“ თქვენთან ერთად გამეორებული ფრაზები.

■ ტრადიციული ლიტერატურა.

ასეთი ლიტერატურა გულისხმობს სხვადასხვა ეპოქისა და ქვეყნის ზღაპრებს, იგავ-არაკებს, მითებსა და ლეგენდებს, სათავგადასავლო მოთხრობებს. მათი საშუალებით ბავშვი ეცნობა სხვადასხვა პერიოდს, კულტურასა და ტრადიციას.

■ ნახატებიანი წიგნები ტექსტის გარეშე.

მათში მოცემულია მხოლოდ ილუსტრაციები, რაც საშუალებას აძლევს ბავშვს „წაკითხოთ“ და თავად გვიამბოს წიგნში გადმოცემული ამბავი. ეს კი ბევრ ბავშვს ძალიან უყვარს. ამბის მოყოლისას ბავშვს უფიქრადება მეტყველება და ამბავში მოცემული მოვლენების თანმიმდევრულად დალაგების უნარი.

წიგნის მაღაზია

ასაკი: 3+

ბავშვთან ერთად დაგეგმეთ წიგნის მაღაზიაში წასვლა. წინასწარ ჰკითხეთ, როგორი წიგნი სურს და რატომ. მაღაზიის მონახულებისას, მასთან ერთად დაათვალიერეთ წიგნები. შეეცადეთ, ინტერესი გაუღვივოთ სხვადასხვა წიგნის მიმართ, ესაუბრეთ მათზე, მოკლედ აღუწერეთ, რის შესახებაა წიგნი. თქვენ შეგიძლიათ ურჩიოთ ბავშვს რომელიმე წიგნი და დაასაბუთოთ თქვენი არჩევანი, მაგრამ მიეცით ბავშვს საშუალება, თავად გადაწყვიტოს, რომელი წიგნის შეძენა სურს.

„იარლიყები“

ასაკი: 3+

დაწერეთ პატარა ფერად ფურცლებზე იმ საგნების სახელები, რომლებიც გაქვთ სახლში/ბაღში, მაგ.: მაგიდა, სკამი, კარადა, მაცივარი, ტელევიზორი და ა.შ. „სკოჩით“ დააწებეთ სიტყვები შესაბამის საგნებს. ასევე, შესაბამის ოთახებს შეგიძლიათ დააწებოთ: „საძინებელი“, „სასტუმრო ოთახი“, „საპირფარეშო“ და ა.შ. წარწერები აუცილებლად ბავშვის სიმაღლეზე უნდა დამაგრდეს. აგრეთვე, შეგიძლიათ დაამზადოთ მიმართულების აღმნიშვნელი იარლიყებიც.

საჭირო მასალა:

- პატარა ზომის ლია ფერის ფერადი (ან თეთრი) ფურცლები;
- ფერადი ფლომასტერები ან ფანქრები;
- „სკოჩი“.

დროთა განმავლობაში შეცვალეთ და გაართულეთ ეს „იარლიყები“, მაგალითად, „დიდი საფანქრე“, „პატარა საფანქრე“, „რეზის წიგნები“, „ანას სათამაშოები“ და ა.შ.

მაგალითად, შესაბამისი მიმართულების მაჩვენებელი ისრის ილუსტრაციას მიაწერეთ სიტყვები „ზემოთ“, „ქვემოთ“, „მარჯვნივ“, „მარცხნივ“.

ასე თქვენი პატარა ისწავლის ნაწერი სიტყვის საგანთან, მიმართულებასთან დაკავშირებას.

ხელნაკეთი წიგნები

ასაკი: 3+

საჭირო მასალა:

- თეთრი და ფერადი ფურცლები;
- ძველი ჟურნალები/გაზეთები (სხვადასხვა სურათის ამოსაჭრელად);
- ნეპო;
- ფერადი ფანქრები;
- ფლომასტერები;
- ასაკინძი მასალა.

დაამზადეთ ბავშვთან ერთად სხვადასხვაგვარი წიგნები.

მოიფიქრეთ ზღაპარი ბავშვთან ერთად. ერთი წინადადება თქვენ თქვით, მეორე – ბავშვმა. ჩაინერეთ ეს ისტორია, დაასურათებინეთ ბავშვს და აკინძეთ წიგნად. ასე თქვენ დაგიგროვდებათ ძალიან ბევრი ხელნაკეთი წიგნი სახლის ბიბლიოთეკაში. შეგიძლიათ ეს წიგნები ბავშვის მეგობრებს ათხოვოთ.

ნახალისეთ ბავშვი, დაასურათოს ყველა „მნიშვნელოვანი მომენტი“ მის ცხოვრებაში, ნახატებით აღწეროს მომხდარი, სიტყვიერად კი თქვენ ჩაინერეთ, აკინძეთ წიგნად და გაუკეთეთ ყდა.

დაამზადეთ ბავშვთან ერთად „წიგნის მოვლის წიგნი“. სთხოვეთ ბავშვს, დახატოს შემდეგი შინაარსის ნახატები: „შეინახე წიგნი საჭმლისა და წყლისგან მოშორებით“, „წიგ-

ნის გვერდები გადაფურცლე ფრთხილად“, „დაიბანე ხელ-
ბი, სანამ აიღებ წიგნს ხელში“, „როცა დაამთავრებ დათვა-
ლიერებას, შეინახე წიგნი თაროზე ან მისთვის განკუთვნილ
საგანგებო ადგილზე“. შეგიძლიათ ნახატების ნაცვლად
გამოიყენოთ ჟურნალიდან ამოჭრილი სურათები ისე, რომ
მიიღოთ ვიზუალური მინიშნებები.

წიგნის დამზადების სხვადასხვა გზა

ხელნაკეთი წიგნი სხვადასხვა მეთოდით შეგიძლიათ
დაამზადოთ:

1. გადაკეცეთ ფურცლები აკორდეონის მსგავსად. დაკიდეთ კე-
დელზე ისე, რომ ვერტიკალურად გაიშალოს;
2. ორად გადაკეცეთ ფურცლები, ერთმანეთზე დააწყვეთ და შუაში
სტეპლერით აკინძეთ;
3. ხელნაკეთი წიგნის ფურცლები გვერდზე ან თავში ორ ან სამ
ადგილას გახვრიტეთ და მათ შესაკრავად გამოიყენეთ ლენტის,
სქელი ძაფი, რბილი მავთული ან ფეხსაცმლის თასმა;
4. დაახვეთ გრძელი ფურცელი „გრანგის“ ფორმის წიგნის
მისაღებად, შეინახეთ მუყაოს რგოლში (შეგიძლიათ გამოი-
ყენოთ სამზარეულოს ხელსახოცის მუყაოს რგოლი, რომელსაც
მოხატავთ);
5. ფურცლების გვერდითა მხარე აკინძეთ სტეპლერით და ზემო-
დან გადააკარით ფერადი სკოჩი.

ყდისთვის გამოიყენეთ შედარებით სქელი ფურცლები და გაა-
ფორმეთ შესაფუთი ქაღალდებით, ნაჭრებით, ჟურნალიდან ამოჭ-
რილი დეტალებით და ა.შ. თუ წიგნის ასლების გადაღებას აპირებთ,
შიდა გვერდებისთვის ნუ გამოიყენებთ მუქი ფერის ფურცლებს.

თავგადასავლის ძიებაში

ასაკი: 4+

საჭირო მასალა:

- სახატავი მასალები (ფანქრები, ფლომასტერები, პასტელები, საღებავები და ა.შ.);
- დიდი, მაგარი ფურცლები.

აუხსენით ბავშვს აქტივობის მიზანი: უთხარით, რომ ყველამ ერთად უნდა მოიფიქროთ სათავგადასავლო მოთხრობა (სახლში ამ აქტივობაში შეგიძლიათ ჩართოთ ოჯახის წევრები). აქტივობის მონაწილეებს რიგრიგობით დაუსვით ისეთი კითხვები, რომლებიც დაგეხმარებათ მოთხრობის შედგენაში. მაგ.:

- ვინ არიან ჩვენი მოთხრობის მთავარი გმირები?
- რის საძიებლად მიდიან ისინი? რატომ უნდათ მისი მოძიება?
- რატომ არის რთული მისი მოძიება?
- რას აკეთებენ გმირები მის მოსაძიებლად?
- რა სირთულეები ხვდებათ გზად?
- როგორ უმკლავდებიან სირთულეებს?
- როგორ მთავრდება გმირების თავგადასავალი?

ჩაინერეთ პასუხები დიდი ფორმატის ფურცლებზე, რომლებსაც შემდგომ აკინძავთ და ჯგუფის დიდ წიგნად აქცევთ. ნაუკითხეთ შეთხზული მოთხრობა ბავშვებს თავიდან ბოლომდე და ერთად შეურჩიეთ სათაური. გაანაწილეთ ბავშვები მცირე ჯგუფებში და დაურიგეთ „დიდი წიგნის“ თითო-თითო გვერდი. თითოეულ ჯგუფს ნაუკითხეთ ფურცელზე მოცემული წინადადება მოთხრობიდან და სთხოვეთ, დაასურათოს. აკინძეთ წიგნი და თვალსაჩინო ადგილას გამოფინეთ.

ტაქტილური ასოები

ასაკი: 2+

თაბახის ფურცელზე ან მუყაოზე მსხვილად დაწერეთ ანბანის რომელიმე ასო. წაუსვით წებო-ემულსია და დააყარეთ ჩამონათვალიდან რომელიმე – ქვიშა, წინიბურა, ბრინჯი ან დაანებეთ ზონარი. გაშრობის შემდეგ სთხოვეთ ბავშვს გააყოლოს თითი ნაწერს. გამოაკარით კედელზე. გარკვეული პერიოდულობის დაცვით დაამზადეთ ასეთივე ბარათები სხვა ასოებისთვის და გამოიყენეთ სხვადასხვა მასალა. ასოები შეგიძლიათ დაამზადოთ თემატურად. მაგალითად, თუ ამ აქტივობამდე ცოტა ხნით ადრე ბავშვთან საუბრობდით ხილზე, ჰკითხეთ, რომელი ხილი უყვარს ყველაზე მეტად და მის მიერ დასახელებული სიტყვის პირველი ასო აირჩიეთ დასამზადებლად.

რა მქვია?

ასაკი: 5+

ბავშვებს შეუძლიათ ასოების ამოცნობა თავიანთი სახელების საშუალებით ისწავლონ. გრძელი ქალაქის ზედა ნაწილში ჩამოწერეთ დიდი ზომის ასოები (ანბანის თანმიმდევრობით) ისე, რომ ქვედა ნაწილში დატოვოთ სივრცე ბავშვების სახელების სტიკერების მისაწებებლად. წინასწარ დაამზადეთ ბარათები, რომლებსაც ბავშვების სახელებს წაანერთ. მიეცით თითოეულ ბავშვს საკუთარი ბარათი და უთხარით, რომ ბარათზე მისი სახელი წერია. ხმამაღლა წარმოთქვით მისი სახელი და თითოთ ასო-ასო მიყევით ნაწერს სტიკერზე. შემდეგ უთხარით, რომ დაასახელოს, რომელი ბგერიდან იწყება მისი სახელი, ნახოს სტიკერზე ეს ასო და ისეთივე ასო მოძებნოს ანბანის ჩამონათვალში. დაეხმარეთ ბავშვებს წებოს საშუალებით მიაკრან თავიანთი სახელის ბარათები შესაბამისი ასოს ქვეშ. მას შემდეგ, რაც ყველა ბავშვის სახელს მიაწებებთ ანბანის ქვეშ, დაუსვით ბავშვებს კითხვები: „რამდენი ბავშვის სახელი იწყება ასო „ა“-ზე? „ვ“-ზე?“ და ა.შ. კითხვის დასმის დროს მიუთითეთ ბავშვებს ის ასო ანბანზე, რომელზეც ეკითხებით. თითოეული ასოს ქვეშ ჩაწერეთ რიცხვი, რომელიც იმ ბავშვების რაოდენობას შეესაბამება, რომელთა სახელები ამ ასოზე იწყება.

საჭირო მასალა:

- თაბახის ფურცელი ან მუყაო;
- ქვიშა (ან ჩამონათვალიდან ერთ-ერთი: წინიბურა, ბრინჯი, ზონარი, სხვა შესაბამისი მასალა);
- ფლომასტერი ან ფანქარი;
- წებო-ემულსია.

საჭირო მასალა:

- გრძელი ქალაქი;
- წებო;
- მცირე ზომის ქალაქები;
- ფლომასტერები.

რჩევა მშობლებს: მას შემდეგ, რაც ბავშვი ისწავლის საკუთარი სახელის ასოების ამოცნობას, შეგიძლიათ თქვენი ან ოჯახის სხვა წევრების სახელები გამოიყენოთ თამაშისთვის.

საჭირო მასალა:

- ფლომასტერები;
- ფანქრები, სახატავი ფურცლები;
- სტიკერები ან ლენტები გასაფორმებლად.

„იპოვე გმირი შენს ირგვლივ“

ასაკი: 4+

ესაუბრეთ ბავშვს გმირებზე – პიროვნებებზე, რომლებიც კეთილები, მზრუნველნი და მამაცები არიან. უთხარი მათ, რომ ჩვენს გარშემო ბევრია ასეთი გმირი და შესაძლოა მათ უბრალოდ ვერ ვამჩნევთ.

მოუყევით ბავშვებს თქვენს „რიგით“ გმირებზე (რომელთა შორის თავადაც არიან!). სთხოვეთ, გაიხსენოს მის ან სხვის მიერ ჩადენილი რაიმე „გმირული საქციელი“. მიეცით ბავშვებს სახატავი მასალები და დაამზადებინეთ „გმირობის სიგელი“, რომლებსაც ბავშვი თავის საყვარელ გმირს (მშობელს, მასწავლებელს, დას, ძმას, მეგობარს...) გადასცემს. ჰკითხეთ ბავშვს, რის დაწერას ისურვებდა და გაუკეთეთ წარწერა (მაგ., „სიგელი ჩემს გმირს – დედიკოს“). უფროსი ასაკის ბავშვებთან ერთად შეგიძლიათ თითო გააყოლოთ და ხმამაღლა წაიკითხოთ წაწერი. უთხარი ბავშვს, გადასცეს „გმირის სიგელი“ ადრესატს.

რჩევა საბავშვო ბაღის აღმზრდელებს: შეგიძლიათ წლის განმავლობაში ყოველ კვირას ერთ ან ორ ბავშვს გადასცეთ „გმირის სიგელი“ და აუხსნათ, რატომ დაიმსახურეს ის. გახსოვდეთ, რომ სიგელის გარეშე არცერთი ბავშვი არ უნდა დარჩეს! ყოველთვის იპოვით რაღაც განსაკუთრებულს თითოეულ ბავშვში.

წიგნის კრიტიკოსი

ასაკი: 4+

თქვენი სახლის (საბავშვო ბაღის) საბავშვო ბიბლიოთეკიდან შეარჩიეთ რამდენიმე წიგნი ბავშვების ინტერესების გათვალისწინებით. ყოველდღე წარუდგინეთ მათ ერთი წიგნი, რომლის წაკითხვის შემდეგ ჰკითხავთ, რას ფიქრობენ წაკითხულ ამბავზე, მის გმირებზე და ა.შ. დიდ ფორმატზე – „კრიტიკის ფურცელზე“ – დაწერეთ წიგნის სათაური და ჩამოწერეთ ბავშვების მოსაზრებები და შენიშვნები. შესთავაზეთ, მოთხრობისადმი საკუთარი დამოკიდებულება შეაფასონ „ლიმილების“ საშუალებით. აჩვენეთ ნიმუშები და აუხსენით, რომელი როგორ განწყობას ასახავს:

😊 მომეწონა! 😞 არაუშავს! 😡 არ მომეწონა!

დაურიგეთ მრგვალი ფორმის „სტიკერები“ და სთხოვეთ, მიახატონ ის „ლიმილი“, რომელიც მათ აზრს შეესაბამება. დახატულ „ლიმილის სტიკერებს“ ბავშვები მიაკრავენ „კრიტიკის ფურცელს“, რომელიც შეგიძლიათ ბიბლიოთეკაში გამოაკრათ.

საჭირო მასალა:

- დიდი ზომის ფორმატი;
- ფლომასტერები;
- მრგვალი ფორმის ნეპოვანი ქაღალდი (სტიკერი).

რჩევა საბავშვო ბაღის აღმზრდელს: ჯგუფისთვის წიგნის წასაკითხად შეგიძლიათ საბავშვო ბაღში პერიოდულად მოიწვიოთ რომელიმე ბავშვის მშობელი.

საჭირო მასალა:

- სახატავი მასალები;
- ნებო;
- თითოეული ბავშვის ფოტო ან ნახატი;
- ფეხსაცმლის ყუთები (თითოეული ბავშვისთვის);
- ბარათები ბავშვის სახელის წარწერით (თითოეული ბავშვისთვის).

ფოსტა

ასაკი: 4+

ბავშვებს უყვართ წერილების მიღება. მათთან ერთად შეგიძლიათ მოაწყოთ „ფოსტის განყოფილება“. თითოეულ ბავშვს მიეცით საშუალება გააფორმოს საკუთარი ყუთის შიდა მხარე. დაეხმარეთ სახელის ბარათისა და საკუთარი ფოტოს (ან ნახატის) ყუთის გარეთა მხარეს მიწებებაში. მოაგროვეთ ეს „საფოსტო ყუთები“ და მიანებეთ ერთმანეთს. წლის განმავლობაში პერიოდულად შეგიძლიათ გამოყოთ დრო საფოსტო ბარათების, ნახატების დასამზადებლად, რომლებსაც ბავშვები ერთმანეთს გაუგზავნიან. ყურადღება მიაქციეთ, რომ წერილი თითოეულმა ბავშვმა მიიღოს.

შესაძლებელია ბავშვებს „ფოსტით“ ერთმანეთისთვის გააგზავნინოთ თავიანთი ხელით დამზადებული „საჩუქრები“ (იხ. გვ. 33-45).

სახლში თქვენი ბავშვისთვის შეგიძლიათ მარტივად დაამზადოთ ერთი „საფოსტო ყუთი“. მუყაოს ყუთს გაუკეთეთ ჭრილი და გარედან მოახატინეთ ბავშვს.

სახელობანა

ასაკი: 5+

დასხედით ბავშვებთან ერთად წრეში. თითოეული ბავშვი იტყვის საკუთარ სახელს და კიდევ რაღაცას, რაც მოსწონს და რომლის პირველი ასო მისი სახელის პირველ ასოს ემთხვევა. დაწერეთ სიტყვები დაფაზე, ისე რომ ბავშვებმა კარგად დაინახონ ასოები.

გ	ი	ო	რ	გ	ი
ნ	ი	ნ	ო		
ქ	ე	თ	ი		
ე	ბ	ა			
თ	ა	ბ	ლ	ა	
ნ	ი	ბ	ა		
ს	ა	ნ	დ	რ	ო
ა	ნ	დ	რ	ო	

2	3	4	5	6	7
ია		აოფა			
			გაიპო		

ცხრილის სახით წინასწარ დახაზეთ ფორმატი. ჩაწერეთ თითოეული ბავშვის სახელი, ისე რომ თითოეულ კვადრატში ერთი ასო იყოს. ამოჭერით სახელები და დაეხმარეთ ბავშვებს ასოების წაკითხვაში და შემდეგ მიეცით სახელის ბარათი იმ ბავშვს, რომელსაც ეკუთვნის ის.

წინასწარ დახაზულ ფორმატზე გრაფებს მიუთითეთ კატეგორიები: 3, 4, 5, 6 და ა.შ., რომლებიც ბავშვის სახელში ასოთა რაოდენობის აღმნიშვნელი იქნება. სთხოვეთ ბავშვებს, დაითვალონ მათ სახელში ასოთა რაოდენობა და საკუთარი სახელის ბარათები მიიღებონ შესაბამის გრაფაზე. მაგ., „ანა“-ს მიიღებენ გრაფა „3“-ის ქვეშ, „სანდრო“-ს – გრაფა „6“-ის ქვეშ და ა.შ. დაუსვით ბავშვებს შემდეგი სახის კითხვები: „ვის აქვს ყველაზე მოკლე სახელი?“, „რამდენი ბავშვის სახელში გვხვდებათ თქვენი სახელის ასოები?“ და ა.შ.

რჩევა მშობელს: მოუყევით ბავშვს, როგორ შეურჩიეთ სახელი ან მეტსახელი.

საჭირო მასალა:

- თეთრი დაფა ან რამდენიმე ფორმატი;
- მარკერები, მაკრატელი, ნიჭი.

მოვუსმინოთ და ვესაუბროთ ბავშვებს

მშობლისთვის ბავშვის მიერ წარმოთქმული პირველი სიტყვა ერთ-ერთი ყველაზე დასამახსოვრებელი მომენტია. გზა სიტყვიდან წინადადებისკენ, წინადადიდან კი სრულფასოვანი მეტყველებისკენ – განსაკუთრებული პროცესია. მშობელი – ბავშვის პირველი მასწავლებელია. როდესაც ის უსმენს, ესაუბრება, უმღერის და ეთამაშება ბავშვს, ეხმარება მას ისეთი ენობრივი უნარების განვითარებაში, რომლებიც მთელი სიცოცხლის მანძილზე გაჰყვება ბავშვს. ადრეული ასაკიდანვე:

ესაუბრეთ ბავშვს:

- ესაუბრეთ, როდესაც აჭმევთ, აცმევთ, ეთამაშებით;
- ბავშვთან ერთად ყოფნის დროს გაახმოვანეთ თქვენს მიერ შესრულებული მოქმედებები (მაგ., „ახლა მოვუშზადოთ წინოს საჭმელი...“) და გააცანით ბავშვს თქვენი გეგმები (მაგ.: „ახლა ვისადილებთ ერთად და მერე წავალთ სასეირნოდ“);
- უმღერეთ მარტივი სიმღერები, მოასმენინეთ მელოდირი სიმღერები;
- ესაუბრეთ გამართულად, როდესაც ბავშვი ლაპარაკს სწავლობს. ზრდასრულის მიერ ბავშვური „ენის მოჩლექვა“ მისთვის შეიძლება დამაბნეველი აღმოჩნდეს;
- მიეცით მოკლე მითითებები (მაგ., „მიეცი სათამაშო ბებიას“);
- მოუყევით საინტერესო ამბები, ზღაპრები და ა.შ. დაუსვით კითხვები;
- ბავშვთან საუბრის დროს, შეეცადეთ გამოიყენოთ ახალი, საინტერესო სიტყვები.

ნაუკითხეთ ბავშვს:

- დათვალიერებინეთ და ნაუკითხეთ ილუსტრირებული საბავშვო წიგნები ყოველდღიურად. ბავშვთან ერთად აღწერეთ წიგნის ილუსტრაციები, ხანდახან მოჩვენებითად შეცდომით დაახასიათეთ ნახატი, ბავშვებს უყვართ მშობლების ნათქვამის გასწორება;
- დაამზადეთ წიგნი, რომელშიც ბავშვისთვის ნაცნობი ადამიანების, საგნების, ცხოველების სურათები იქნება. მიეცით საშუალება ბავშვს ხშირად დაათვალიეროს წიგნი და დაეხმარეთ წარმოთქვას სურათზე მოცემული ადამიანის/საგნის სახელი;
- ნაუკითხეთ და ასწავლეთ სათვლულები, სახალისო რითმის მქონე ლექსები.

წაახალისეთ ბავშვის საუბარი:

- წაახალისეთ ბავშვი, გაიმეოროს მოკლე წინადადებები;
- ასწავლეთ მარტივი სიმღერები, საბავშვო ლექსები;
- წაახალისეთ ბავშვები, მოყვნენ ამბები საკუთარი გამოცდილების შესახებ. ერთად გატარებული დროის შემდეგ ისაუბრეთ შთაბეჭდილებებზე;
- წაახალისეთ, თავად მოიგონონ ზღაპრები და თავგადასავლები;
- წაახალისეთ, რომ დაგისვან კითხვები და უპასუხეთ მათ;
- მოუყევით სასაცილო ისტორიები და წაახალისეთ, თავადაც გაიხსენონ სასაცილო ამბავი;
- მოაყოლეთ საყვარელი ზღაპრები/ამბები.

ასწავლეთ და ეთამაშეთ:

- ასწავლეთ ბავშვს ახლობელი ადამიანების, ნაცნობი საგნების, სხეულის ნაწილების სახელები;
- ასწავლეთ ხმები, რომლებსაც სხვადასხვა საგანი და არსება გამოსცემს;
- ეთამაშეთ თამაშები, რომლებიც სხვადასხვა ცნების გაგებაში დაეხმარება;
- წაახალისეთ, ითამაშოს როლური თამაშები, დადგას მარტივი „სპექტაკლები“.

გახსოვდეთ! მოუსმინეთ, ესაუბრეთ და ნაუკითხეთ თქვენს ბავშვს ყოველდღიურად.

„თუთიყუშობანა“

ასაკი: 1+

სიტყვებისა და ფრაზების გამეორება ხელს უწყობს ბავშვის მეტყველების განვითარებას. ეთამაშეთ ბავშვს „თუთიყუშობანა“. მაგალითად, ბანაობის დროს აიღეთ სათამაშო თევზი და უთხარი: „თევზი მიცურავს, მიცურავს, მიცურავს წყალში! რას აკეთებს თევზი?“ ბავშვმა უნდა გაიმეოროს. შემდეგ გააგრძელეთ სხვა საგნებით, მაგალითად, „საპონი აქაფდა, აქაფდა, აქაფდა შენს ხელში“ და ა.შ.

დიდი, წითელი, მრგვალი...

ასაკი: 2+

სახლში ან ეზოში სეირნობისას, ბავშვს მიუთითეთ სხვადასხვა ნივთზე, ჰკითხეთ, როგორია ეს საგანი – პრილა, ხაოიანი, სველი, მშრალი, რა ფერისა და ზომისაა და ა.შ. ეს აქტივობა ხელს უწყობს ლექსიკის გამდიდრებას.

„პოეტობანა“

ასაკი: 4-6

საჭირო მასალა:

საბავშვო ლექსების კრებული.

პოეზიას ბავშვები ახალ, წარმოსახვით და ჟღერად სამყაროში შეჰყავს. შეარჩიეთ ისეთი ლექსები, რომელთა თამაშებასაც ბავშვები შეძლებენ: მ. მრევლიშვილის „კოპი“, „კიკლი-კიკლი კიბესა“, „საწყალი კურდღელი“, „საქანელა“, ნოდარ დუმბაძის „საათი“, „ია“, „ბურთი და ნიკორა“, გივი ჭიჭინაძის „დათუნია დრუნჩა“, მორის ფოცხიშვილის „მზე პირს იბანს“.

ლექსები, რომლებსაც მოძრაობით აყვებიან: მაყვალა მრევლიშვილის „ჭუპა-ჭუპა“, „მიაბოტებს“, „ბეკეკა“, „აჩუ-აჩუ ცხენო“, მორის ფოცხიშვილის „ასკინკილა“, „ცხელი უთო“, გივი ჭიჭინაძის „პირსაბანთან“.

ასევე ლექსები, რომელთა დასრულებას თავად შეძლებენ ბავშვები: მაყვალა მრევლიშვილის „კუნწულა“, „ანაო“, გივი ჭიჭინაძის „ჭკვიანი ბაჭია“, „ზღარბო, ზღარბო“, მორის ფოცხიშვილის „ჩაიდანი“.

ბავშვთან ერთად მოიგონეთ ლექსები. სთხოვეთ, დაასახელოს სამი საყვარელი რამ, ჩამოწერეთ და მეოთხე სტრიქონად მიანერეთ: „ძლიერ მიყვარს მე!“. მაგ.:

„შოკოლადის ნაყინი,
თათიასთან თამაში,
ჩემი ლამაზი თოჯინა,
ძლიერ მიყვარს მე!“

ამავე წესით ბავშვს შეუძლია მოიგონოს ლექსები, რომლებიც დამთავრდება მაგ., „სულ მამბრახებს ეს“ ან „ჩემთვის მოსაწყენია“ და ა.შ. ნაიკითხეთ ხმამაღლა ბავშვთან ერთად და შესაბამისი ჟესტებითა და მიმიკებით განასახიერეთ ლექსში გადმოცემული განწყობა. საბავშვო ბალის ჯგუფში თითოეულ ბავშვს შეუძლია წარმოთქვას პირველი სამი სტრიქონი, ხოლო მეოთხე – ყველა ბავშვმა ერთად წარმოთქვას.

საგნების ჩაფიქრება

ასაკი: 3+

მგზავრობისას ან სეირნობისას ეთამაშეთ ბავშვს „საგნების ჩაფიქრება“. ჩაიფიქრეთ ისეთი საგანი, რომელიც თქვენი თვალთახედვის არეალშია. ბავშვმა ისეთი მინიშნებებით უნდა გამოიცნოს, რა საგანია ეს, როგორიცაა, მაგ., „ეს არის გრძელი“, „ეს არის ფერადი“, „ეს საჭიროა წვიმის დროს“ და ა.შ.

რალაც ახალი

ასაკი: 3+

მოუყევით ბავშვს თქვენი გამოცდილებიდან ამბავი, რომელიც რალაც სიახლის გამოცდას უკავშირდება, რომლის გაკეთებაც თავდაპირველად გეშინოდათ, გეზარებოდათ ან ნერვიულობდით მის გამო, თუმცა შემდეგ აღმოაჩინეთ, რომ თქვენთვის სასიამოვნო რამ იყო (მაგ., ცეკვა, კერძის დამზადება და ა.შ.). სთხოვეთ ბავშვებს (ბავშვს), გაიხსენონ მსგავსი გამოცდილება. დაეხმარეთ კითხვებით (რათა არ გაიმეორონ თქვენი ამბავი): „აბა, გაიხსენე, როდის არ გინდოდა რალაც კერძის/ხილის გასინჯვა (რომელიმე ადგილას გამგზავრება და ა.შ.) და გასინჯვის შემდეგ კი ძალიან მოგეწონა“. შეეცადეთ, ბავშვმა დაწვრილებით მოყვეს თავისი ამბავი. შემდეგ კი შეგიძლიათ თოჯინებით გაათამაშოთ ბავშვის (ბავშვების) მიერ მოყოლილი ამბები.

საჭირო მასალა:
თოჯინები.

ჩანაცვლე სიტყვა

ასაკი: 3+

აირჩიეთ ბავშვის საყვარელი რომელიმე საბავშო ლექსი და წაახალისეთ, რომ შეცვალოს სიტყვები, ჩანაცვლოს ლექსის ტექსტში სიტყვები, მაგალითად, საკუთარი სახელით, საყვარელი ნუგბარის, ადგილის ან მეგობრის სახელით.

ერთი ფერის საგნები

ასაკი: 3+

ბავშვთან ერთად აირჩიეთ ერთ-ერთი ფერი, მაგ., წითელი და შეეჯიბრეთ ერთმანეთს (ან შეაჯიბრეთ ბავშვები) ვინ უფრო მეტ წითელ საგანს ჩამოთვლის, მაგალითად: თქვენ ამბობთ, წითელი არის მარწყვი, ბავშვი ამბობს, წითელი არის ბურთი და ა.შ. ასეთივე თამაში შეგიძლიათ ითამაშოთ სხვა ზედსართავი სახელებით, მაგ.: რა არის ცხელი, სველი, რბილი და ა.შ.

ერ-თი ტა-ში, ო-რი ტა-ში

ასაკი: 2+

წაუკითხეთ ბავშვს ლექსი სხვადასხვა ინტონაციით და სთხოვეთ, გაიმეოროს. შემდეგ დამარცვლეთ ლექსი და დაუკარით თითო ტაში თითო მარცვლის წარმოთქმისას. მაგ.:

ერ-თი ბა-ლი, ო-რი ბა-ლი,
სა-მი ბა-ლი კუნ-წუ-ლა,
ჩი-ტუ-ნი-ამ და-კრი-ფა,
ჩვენ-თან მო-ა-ცუნ-ცუ-ლა.

გამოტოვეთ სიტყვები ნასწავლი ლექსებიდან, ბავშვმა უნდა გამოიცნოს სიტყვები. ამოირჩიეთ სიტყვები ლექსიდან რომ ბავშვებმა დამარცვლონ.

რომელი ჟღერს სხვანაირად?

ასაკი: 3+

უთხარით ბავშვს სამი სიტყვა, აქედან ორი, რომელიც ირითმება, ხოლო ერთი განსხვავებული, მაგ., ბალი, თვალი, მაგიდა. ჰკითხეთ ბავშვს, რომელი სიტყვა ჟღერს დანარჩენი ორისგან განსხვავებულად.

პირველი ასო

ასაკი: 3+

ბავშვებს ეთამაშეთ ასეთი თამაში: უთხარით სიტყვა პირველი ასოს გამოკლებით: მაგ.: (მ)-აგიდა, (წ)-ინილა და ა.შ. ბავშვმა უნდა გამოიცნოს სიტყვა.

ხელოვნება

ხელოვნების აქტივობები, როგორიცაა ძერწვა, ხატვა, აპლიკაციების დამზადება და ა.შ., ბავშვებში ავითარებს შემოქმედებითობას, ხელს უწყობს თვითგამოხატვას, ზრდის საკუთარი თავის რწმენას და ავითარებს ხელის წვრილ კუნთებს, რაც წერისთვის მზაობის წინაპირობაა.

მოვემზადოთ წერისთვის

წერისთვის მზაობა გულისხმობს ბავშვის ნატიფი მოტორიკის – ხელის წვრილი კუნთების მოძრაობისა და კოორდინაციის – განვითარებას. კარგად განვითარებული ნატიფი მოტორიკა აუცილებელია იმისათვის, რომ ბავშვმა შეძლოს ისეთი დავალებების შესრულება, როგორიცაა წერა, გამოჭრა, ჩანგლისა თუ კოვზის სწორად დაჭერა, ლილეების, თასმების თუ ელვის შეკვრა, ფაზლების აწყობა და ა.შ. ნატიფი მოტორიკის განვითარებას ხელს უწყობს ხელოვნების სხვადასხვა აქტივობა. 3 წლიდან ბავშვი ნელ-ნელა სწავლობს საწერი საშუალების (ფანქრის, ფლომასტერის და ა.შ.) ხელში სწორად დაჭერას. მნიშვნელოვანია, ბავშვს თქვენ აჩვენოთ, როგორ უნდა ეჭიროს ხელში საწერი საშუალება და შემდეგ დაეხმაროთ, რომ თავადაც გაიმეოროს. სახატავად და „საწერად“ ბავშვს შესთავაზეთ მრავალფეროვანი მასალა: ფანქარი, ცარცი, ფუნჯი, სხვადასხვა ტიპის საღებავები და ა.შ. იმავე პრინციპით ნელ-ნელა ასწავლეთ ბავშვს საბავშვო მაკრატლის მოხმარება, მსხვილი მძივების თოკზე ჩამოცმა და ფეხსაცმლის თასმების შეკვრა.

წერისათვის მზაობისთვის ნატიფი მოტორიკის განვითარებასთან ერთად, მნიშვნელოვანია, ბავშვს ესმოდეს ზოგადად წერის მნიშვნელობა და მისი ფუნქცია, ამიტომ:

- შეეცადეთ, სხვადასხვა სიტუაციაში წერით ბავშვის თვალწინ. მისალოცის წერისას, მასაც მიეცით საშუალება, მიანეროს ერთი – ორი სიტყვა. თუ წერილს წერთ, მანაც „ვითომ-ვითომ“ დაწეროს;

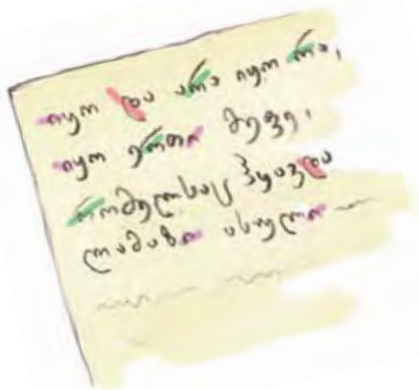

- წაახალისეთ ბავშვი მოახდინოს წერის იმიტაცია, თუნდაც ნაჯღაბნის სახით; ჰკითხეთ, რა დაწერა და შეაქეთ მისი მცდელობა;

- ჩართეთ საყიდლების სიისა თუ წვეულების მენიუს შედგენის პროცესში. წაახალისეთ ბავშვი ნახატით მიანიშნოს შინაარსი;

- ნახალისეთ გააფერადოს სხვადასხვა გასაფერადებელი ნახატი.
- გადაიღეთ რომელიმე საბავშვო წიგნის (დიდი შრიფტით ნაბეჭდი) ერთი გვერდის ქსეროასლი. სთხოვეთ ბავშვს ამ გვერდზე იპოვოს ერთნაირი ასოები ან სიტყვები და შემოხაზოს ერთი ფერის ფანქრით ან ფლომასტერით.
- გააკეთეთ ახალი სიტყვების ლექსიკონი, სადაც თქვენ ჩაწერთ ნამდვილ და მოგონილ სიტყვებს და ბავშვი დახატავს ან ჩაანებებს ჟურნალებიდან ამოჭრილ შესაბამის ნახატებს.
- ისარგებლეთ „საფოსტო ყუთით“, (იხ. გვ. 20) დამზადეთ ან მოიმარაგეთ კონვერტები. სთხოვეთ ბავშვს მიწეროს წერილები ან მისალოცები მეგობრებსა და ნათესავებს. შეიძლება თვითონ ჯღაბნოს – ვითომ წეროს ფურცელზე, შესაძლოა, თქვენ ჩაიწეროთ მისი კარნახით. წერილის წერისას ბავშვებმა ასევე შეიძლება გამოიყენონ ანბანის შტამპები, რომლებიც თქვენვე შეგიძლიათ დაუმზადოთ (იხ. გვ. 38-40).

გამოყავით სახლში ისეთი ადგილი, სადაც ბავშვი შეძლებს ხატვას, ძერწვას, გამოჭრას, ოღონდ ისე, რომ არ იღელვებს დასვრილი ტანსაცმლის ან იატაკის გამო. მოამზადეთ მუშაბა, რომელსაც მაგიდაზე გადააფარებთ და, საჭიროებისამებრ, იატაკზეც დააფენთ. ასევე შეუკერეთ ბავშვს სპეციალური სამოსი, რომელსაც ჩაიცვამს ხატვის დროს (ეს შეიძლება იყოს წინსაფარი სამკლავურებით ან თქვენი ძველი მაისური და ა.შ.)

მოიმარაგეთ პლასტმასის კონტეინერი ან მუყაოს ყუთი, რომელშიც მოათავსებთ სამხატვრო მასალებს.

ხატვა

არასოდეს ასწავლოთ ბავშვებს ხატვა, არასოდეს აჩვენოთ, როგორ იხატება ესა თუ ის საგანი, ნუ ეტყვიან ბავშვს, რომ რაღაც სწორად დახატა ან რაღაც არასწორად. ხატვის სწავლის საუკეთესო საშუალება ნატურიდან ჩანახატების კეთებაა.

ბავშვები ხშირად აოცებენ უფროსებს თავიანთი უნარით გააკეთონ რეალისტური ჩანახატები. თქვენ შეიძლება გაიკვიროთ, როგორ შეძლებს 3-4 წლის, თუნდაც 5-6 წლის ბავშვი ჩანახატის გაკეთებას. თავად სცადეთ:

პირველ რიგში, ბავშვთან ერთად აირჩიეთ დასახატი საგანი. დაიწყეთ შედარებით მარტივი საგნებით. ბავშვებს უფრო მეტად უადვილდებათ პატარა საგნების ხატვა, ვიდრე დიდის. მაგალითად, დამწეებთათვის უფრო მარტივია დახატონ სათამაშო მანქანის ბორბალი და არა მთლიანად მანქანა. დასვით ბავშვი სახატავად ისე, რომ მან ადვილად შეძლოს დასახატი საგნის სხვადასხვა რაკურსით დათვალიერება, ხელით შეხება.

მას შემდეგ, რაც ბავშვთან ერთად შეარჩევთ დასახატ საგანს, დაეხმარეთ მას შემდეგნაირად:

- დაუსვით ბავშვს ისეთი შეკითხვები, რომელიც გამოავლენს მის ცოდნას საგნის შესახებ, მაგ.: „რა ჰქვია ამას? რისთვის ვიყენებთ ამას?“
- ბავშვს მუშაობა გაუადვილდება, თუ მის ყურადღებას მივმართავთ ფურცლისკენ და ვკითხავთ: „სად დახატავ? (ამ დროს არა აქვს მნიშვნელობა, ბავშვი რა ადგილს აირჩევს), შეგიძლია დაადო ფანქარი იმ ადგილზე, სადაც აპირებ ნახატის დაწყებას?“
- დაუსვით ბავშვს შეკითხვები, რათა მოუვიდეს აზრები ამ საგანთან დაკავშირებით. მაგ., „როგორი ფორმა აქვს ვაშლს?“, „შეგიძლია ჰაერში შემოხაზო ეს ფორმა?“, „რას გაგონებს ვაშლი?“, „როგორ არის ვაშლი დამაგრებული ხეზე?“ და ა.შ.
- დაუსვით ბავშვს ისეთი შეკითხვები, რომლებიც დაეხმარება იმის გააზრებაში, თუ როგორ უნდა გადაიტანოს ის, რასაც ხედავს, ნერტილებად და ხაზებად ქალღღზე: „როგორ დახატავ ვაშლის ფორმას? სად გაუკეთებ ყუნწს?“
- ნატურიდან ჩანახატების კეთებისას ადრეული ასაკის ბავშვები ნატურას ისეთ დეტალებს ამატებენ, რომელიც მას არ აქვს რეალობაში. გახსოვდეთ, ბავშვები ხატავენ არა მხოლოდ იმას, რასაც ხედავენ, არამედ იმასაც, რაც იციან საკუთარი გამოცდილებიდან. ნუ აღიქვამთ ამას, როგორც მის შეცდომას.
- წაახალისეთ ბავშვი დახატოს საკუთარი, თქვენი ან ოჯახის სხვა წევრების პორტრეტები.
- მოიმარაგეთ მარტივი ფორმის ნივთები: ფინჯანი, პატარა ჩაიდანი, ასევე ვაშლი, მსხალი და წაახალისეთ ბავშვი, რომ დახატოს.
- სთხოვეთ ბავშვს, დახატოს თავისი ოთახი, სანოლი, საყვარელი ნივთი და ა.შ.

ძერწვა

ნახატი პლასტილინის რგოლებით

ასაკი: 3+

ბავშვებს ძალიან უყვართ პლასტილინისგან „ჭიაყელების“ გამოძერწვა. ასეთი „ჭიაყელებისგან“ კი ნახატის „გაფერადება“ შეიძლება. სთხოვეთ ბავშვს, შემოხაზოს უბრალო ფანქრით მუყაოზე ან სქელ ქაღალდზე სასურველი კონტურები, მაგ.: ყვავილები, პეპლები, ხილი და ა. შ. მოიმარაგეთ სხვადასხვა ფერის პლასტილინი. სთხოვეთ ბავშვს, გააკეთოს გრძელი „ჭიაყელები“ თითოეული ფერისგან. შემდეგ წაახალისეთ დაახვიოს „ჭიაყელები“ ისე, რომ მოათავსოს თავისივე ნახატის სასურველ კონტურში.

საჭირო მასალა:

- პლასტილინი;
- სქელი ფურცელი;
- უბრალო ფანქარი;

„პლასტილინის ფერწერა“

ასაკი: 3+

პლასტილინით ლამაზი ფერწერული ნამუშევრის დამზადება შეიძლება. სთხოვეთ ბავშვს, შემოხაზოს მუყაოზე ან სქელ ქაღალდზე სასურველი კონტური. შემდეგ დააჭყლიტოს პლასტილინი ამ კონტურის შიგნით ფერების მიხედვით.

საჭირო მასალა:

- პლასტილინი;
- მუყაო ან სქელი ქაღალდი;
- უბრალო ფანქარი.

მარილიანი ცომის რეცეპტი

კარგია, თუ გაქვთ საშუალება, რომ ბავშვმა თიხით ძერწოს, თუმცა, მრავალფეროვნებისთვის საძერწი მასა თქვენ თვითონაც შეგიძლიათ მოამზადოთ შემდეგი რეცეპტით:

შეურიეთ ერთმანეთს მარილი და ფქვილი, დაუმატეთ ზეთი და წყალი, მოზილეთ ცომი. ასე დამზადებული ცომით ბავშვს შეუძლია გამოძერწოს სასურველი ფიგურები და მას შემდეგ, რაც ცომი გახმება, შელებოს გუაშის საღებავებით.

საჭირო მასალა:

- 1 ჭიქა მარილი;
- 2 ჭიქა ფქვილი;
- 1 ჭიქა თბილი წყალი;
- 1 სუფრის კოვზი ზეთი.

მაგალითად, შეგიძლიათ ბავშვს სხვადასხვა ზომის ბურთულების გამოძერწვა შესთავაზოთ. შემდეგ ეს ბურთულები ასანთის ღერით გახვრიტოთ და გააშროთ. შეგიძლიათ მოხატოთ კიდეც, ზონარი გაუყაროთ და ფერადი მძივი ან სამაჯური დაამზადოთ.

თუ საძერწ ცომის საბრტყელებელი ჯოხით დააბრტყელებთ და შემდეგ ნამცხვრის ფორმებით გამოჭრით, შემდეგ ზონრის გასაყრელად გახვრიტოთ, მოხატავთ და გააშრობთ, ლამაზ მედალიონებს მიიღებთ.

თუ ცომის დამზადებისას ფქვილში საკვებ საღებავს გაურევთ, შესაბამისად ცომიც ფერადი გამოვა. ბავშვი ფერადი ცომით, პლასტილინის მსგავსად სხვადასხვა ფიგურების გამოძერწვას შეძლებს.

ანაბეჭდებიანი მედალიონი

ასაკი: 2+

საჭირო მასალა:

- მარილიანი ცომი;
- პატარა ზომის საგნები (გასაღები, ფლომასტერის სახურავები, ნიჟარები, ლილეები);
- საღებავი;
- ფუნჯი.

ერთი შეხედვით, ჩვეულებრივ საგნებს მეტად საინტერესო და ლამაზი ანაბეჭდები აქვთ. სახლში უამრავი ასეთი საგანი გექნებათ, მაგალითად, გასაღები, ფლომასტერის სახურავები, ნიჟარები, ლილეები და ა.შ. დაეხმარეთ ბავშვს მარილიანი ცომის საკუთარი თითის სისქეზე დაბრტყელებაში. ნახალისეთ, ჩაის ფინჯნით ან ნებისმიერი ფორმის საჭრელით გამოჭრას ფორმები. ცომი ერთ ადგილას გახვრიტეთ, რათა შეძლოთ ზონრის გაყრა. შემდეგ მოათავსოს, მაგალითად, გასაღები ცომზე და ხელის ოდნავ დაჭერით დატოვოს ანაბეჭდი. მედალიონს პატარა გამჭოლი ნახვრეტიც გაუკეთეთ ზონრის გასაყრელად. თუ მიღებულ ანაბეჭდს აკვარელის ან გუაშის

საღებავით შეღებავით, მედალიონი უფრო ფერადი გამო-
გვით. ნებისმიერ შემთხვევაში ცომი კარგად გააშრეთ და
გაუყარეთ ზონარი ჩამოსაკიდად.

„თიხის მაქმანები“

ასაკი: 3+

თუ ძველმანების დახარისხებისას რელიეფური მაქმანე-
ბის ნაჭრები შეგხვდათ, ნუ იჩქარებთ გადაყრას. თუნდაც
სულ პატარა ნაჭრების გამოყენებით ძალიან ლამაზი სამ-
შენისების დამზადება შეიძლება.

თავდაპირველად თქვენს პატარასთან ერთად თიხა ან
მარილიანი ცომი დააბრტყელეთ თითის სისქეზე. შემდეგ
საძერწ მასას დააფინეთ მაქმანი და ცომის საბრტყელელები

საჭირო მასალა:

- ნებისმიერი საძერწი
მასა: თიხა ან
მარილიანი ცომი;
- ფაქტურიანი მაქმანები;
- ცომის საჭრელი
ფორმები;
- ცომის
გასაბრტყელელები ხის
ჯოხი.

გადააგორეთ ზემოდან. ბოლოს კი გამოჭერით სასურველი
ფორმები და გააშრეთ. თუ გულსაკიდის დამზადება გსურთ,
მაშინ ნაკეთობა გაშრობამდე გახვრიტეთ ზონრის გასაყ-
რელად. „თიხის მაქმანებით“ ოთახის გალამაზებაც შეი-
ძლება. ბავშვთან ერთად აირჩიეთ, რომელ კედელს უფრო
მოუხდება და უბრალოდ დაანებეთ ნებო-ემულსიით.

აპლიკაცია

აპლიკაცია ნახევრებით

ასაკი: 2+

ბავშვებს ძალიან უყვართ ქალაქის დაკუჭვა, დახევა. თქვენ კი ვერ აუდიხართ დახეული ქალაქის გადაყრას და ალბათ არც კი გიფიქრიათ იმაზე, რომ ყოველივე ეს შეიძლება ლამაზი აპლიკაციისთვის გამოგადგეთ. გთავაზობთ ასეთი აპლიკაციის რამდენიმე ვარიანტს:

საჭირო მასალა:

- ფერადი ქაღალდი ან ძველი ფერადი ჟურნალები;
- წებო;
- ფურცელი;
- ფანქარი.

- თავდაპირველად სთხოვეთ ბავშვს ფურცელზე შემოხაზოს სასურველი კონტური. შემდეგ კი წვრილ ნაჭრებად დახეული ფერადი ქაღალდი დაანებოს სასურველ ადგილას.
- შეგიძლიათ ფანქრით მოხაზულ ნახატზე ბავშვს დახეული ქაღალდის ნაცვლად შესთავაზოთ პატარა ბურთებად დაკუჭული ფერადი ან ჟურნალებიდან ამოჭრილი ქაღალდის დაანებება.
- 4+ ასაკის ბავშვებს შეგიძლია შევთავაზოთ კონტურული ნახატი ფერად ფურცელზე შეასრულოს. შემდეგ კი მიყვეს ამ კონტურს და მოხიოს სასურველ ფორმაზე (მაკრატლის გარეშე). მიღებული ფორმა დაანებოს ფურცელზე.

საჭირო მასალა:

- თეთრი ქაღალდი;
- ფუნჯი;
- გუაში ან აკვარელის საღებავი;
- მაკრატელი;
- წებო.

ფერადი ქაღალდის დამზადება

ასაკი: 2+

თუ სახლში ფერადი ქაღალდი არ აღმოგჩნდათ, მაგრამ გაქვთ თეთრი ფურცლები და საღებავი, გთავაზობთ რამდენიმე მეთოდს, როგორ დაამზადოთ ფერადი ფურცლები.

თვითნაკეთი ფერადი ფურცლის დამზადების ყველაზე მარტივი მეთოდი ასეთია: ფუნჯის ან სუფთა ღრუბლის გამოყენებით თეთრი ფურცელი დაასველეთ სუფთა

წყლით. შემდეგ ფუნჯი დაასველეთ სასურველი ფერის საღებავით და დაანვეთეთ ან შეახეთ ფურცელს. არ დაგავიწყდეთ, ამ ყველაფერს ბავშვი თვითონ აკეთებს, თქვენ კი მხოლოდ საჭიროების შემთხვევაში ეხმარებით. ბავშვს შეუძლია გამოიყენოს რამდენიმე ფერი, ოღონდ ისე, რომ ფერები ერთმანეთში თავისით გადავიდნენ. გამრობის შემდეგ წაახალისეთ ბავშვი „ფერად ფურცელზე“ შემოავლოს სასურველი კონტური და გამოჭრას. მიღებული გამოსახულება დაანებოს ფურცელზე.

თუ გამჭვირვალე, აკვარელის ფერების მიღება გსურთ, საღებავთან ერთად ქვამარილი გამოიყენეთ. დაეხმარეთ თქვენს პატარას ფუნჯის ან სუფთა ღრუბლის გამოყენებით თეთრი ფურცელი დაასველოს სუფთა წყლით. შემდეგ ფუნჯი დაასველოს სასურველი ფერის საღებავით და დაანვეთოს ან შეახოს ფურცელს. შეუძლია გამოიყენოს რამდენიმე ფერი, ოღონდ ისე, რომ ფერები ერთმანეთში თავისით გადავიდნენ. სველ საღებავს მოაყარეთ ქვამარილი. დააკვირდით, რა ლამაზად დნება მარილი ფურცლის ზედაპირზე. გამრობის შემდეგ წაახალისეთ ბავშვი „ფერად ფურცელზე“ შემოავლოს სასურველი კონტური და გამოჭრას. მიღებული გამოსახულება დაანებოს ფურცელზე.

საჭირო მასალა:

- თეთრი ქაღალდი;
- გუაში ან აკვარელის საღებავი;
- მაკრატელი;
- წებო;
- მსხვილი მარილი.

საინტერესო ფაქტურიანი ფერადი ფურცლების დამზადება ერთჯერადი ცელოფნის დახმარებითაც შეგიძლიათ. წაახალისეთ ბავშვი ფუნჯის ან სუფთა ღრუბლის გამოყენებით თეთრი ფურცელი დაასველოს სუფთა წყლით. შემდეგ ფუნჯი დაასველოს სასურველი ფერის საღებავით და დაანვეთოს ან შეახოს ფურცელს. შეუძლია გამოიყენოს რამდენიმე ფერი, ოღონდ ისე, რომ ფერები ერთმანეთში თავისით გადავიდნენ. დაუჭეთ ერთჯერადი ცელოფანი და წაახალისეთ ბავშვი საღებავიან სველ ზედაპირს შეახოს ისე, რომ მიიღოს ცელოფნის ფაქტურა. გამრობის შემდეგ წაახალისეთ ბავშვი „ფერად ფურცელზე“ შემოავლოს სასურველი კონტური და გამოჭრას. მიღებული გამოსახულება დაანებოს ფურცელზე (ამ აქტივობაში ცელოფნის მაგივრად შეგიძლიათ ჭურჭლის სარეცხი ღრუბელი გამოიყენოთ).

საჭირო მასალა:

- თეთრი ქაღალდი;
- გუაში ან აკვარელის საღებავი;
- მაკრატელი;
- წებო;
- ერთჯერადი ცელოფანი.

საჭირო მასალა:

- ქსოვილის ნაჭრები;
- თეთრი ქაღალდი;
- ფანქარი;
- წებო.

ქსოვილის გამოჭრა
გაადვილდება, თუ ქსოვილს
წინასწარ დააწებებთ
ქაღალდზე და გააშრობთ.

აპლიკაცია ქსოვილით

ასაკი: 4+

პატარებს უყვართ ექსპერიმენტები. ამიტომ შეგიძლიათ აპლიკაციისთვის ქაღალდის ნაცვლად ფერადი ქსოვილიც გამოიყენოთ.

ამ აპლიკაციისთვისაც კონტურული ნახატია საჭირო. დაეხმარეთ ბავშვს გამოჭრას სხვადასხვა ფერის ქსოვილი და გამოიყენოს ფერადი ქაღალდის მაგივრად.

ანაბეჭდები, ტრაფარეტები

ანაბეჭდები-შტამპები

სხვადასხვა საგნის ანაბეჭდების საშუალებით ძალიან ლამაზი და საინტერესო კოლაჟების დამზადება შეგიძლიათ. იმისთვის, რომ მივიღოთ სასურველი ანაბეჭდი, პირველ რიგში, უნდა დავამზადოთ ე.წ. შტამპები. აქ თქვენი დახმარება უფრო მეტად იქნება საჭირო. შტამპებს თქვენ დაამზადებთ, ხოლო მათი გამოყენება შეგიძლიათ ბავშვებს მიანდოთ.

ხილისა და ბოსტნეულის შტამპები:

ასაკი: 2+

მყარი ხილი ან ბოსტნეული (მაგ., ვაშლი, სტაფილო, კარტოფილი) გაჭერით შუაზე, ფრთხილად ამოჭერით სასურველი ფორმა. ასწავლეთ ბავშვს, რომ შტამპის ზედაპირი უნდა დაასველოს საღებავით და ფურცელზე დაიტანოს ანაბეჭდი.

საჭირო მასალა:

- ნებისმიერი მყარი ხილი ან ბოსტნეული (ვაშლი, სტაფილო, კარტოფილი და ა.შ.);
- დანა;
- ფურცელი;
- საღებავი.

კორპის შტამპები

ასაკი: 2+

კორპის საცობზე ამოჭერით სასურველი ფორმები. შემდეგ ბავშვი ამ შტამპს ისევ გამოიყენებს, როგორც ხილისა და ბოსტნეულის შტამპს.

საჭირო მასალა:

- კორპის საცობი;
- დანა.

საჭირო მასალა:

- პენოპლასტი ან სქელი მუყაო;
- სხვადასხვა მასალა (ბანარი, ლილეები, ნაყინის ჩხირები და ა.შ.);
- ნეზო-ემულსია.

სხვადასხვა შტამპი

ასაკი: 2+

ამ შტამპების დამზადება თავად ბავშვებსაც შეუძლიათ. თქვენ უბრალოდ დაჭერით სქელი პენოპლასტი ოთხკუთხედი ფორმის ნაჭრებად, ან ოთხკუთხედი ფორმის ნაჭრებად დაჭრილი მუყაოს რამდენიმე ფენა დაანებეთ ერთმანეთზე. დაელოდეთ გაშრობას. ახლა უკვე ბავშვის ჯერია ნეზო-ემულსიის გამოყენებით დაანებოს პენოპლასტზე ან მუყაოზე სხვადასხვა საგანი, მაგ., სპირალურად დახვეული ბანარი, ლილეები, ნაყინის ჩხირები და ა.შ. კარგად გააშრეთ. ბავშვი ამ შტამპს ისევე გამოიყენებს, როგორც სხვა დანარჩენ შტამპს.

ტრაფარეტები

ასაკი: 3+

ტრაფარეტების გამოყენებით ლამაზი კომპოზიციების დამზადება შეიძლება, თანაც ძალიან სახალისოა. ჯერ უნდა დაიხატოს სხვადასხვა ფიგურა (მაგ., პეპლები, ყვავილები, ჩიტები, სახლები და ა.შ.). ტრაფარეტების გამოჭრაში ბავშვს თქვენი დახმარება დაჭირდება. ორმხრივი სკოჩის საშუალებით დაამაგრეთ ტრაფარეტები ფურცელზე. ბავშვმა კბილის ჯაგრისი საღებავში უნდა დაასველოს და ჯაგარზე თითის გადასმით მიაშხეფოს საღებავი

ტრაფარეტიან ფურცელზე იქამდე, ვიდრე ტრაფარეტს გარეთ დარჩენილი ფურცელი მთლიანად დაიფარება საღებავით (კბილის ჯაგრისის მაგივრად შეგიძლიათ უბრალოდ ფუნჯი გადაუსვათ ან საღებავი დააწუნოთ ფუნჯით). დაელოდეთ გაშრობას და მოხსენით ტრაფარეტი.

საჭირო მასალა:

- თეთრი ქაღალდი;
- ქაღალდისგან გამოჭრილი ტრაფარეტები;
- ფანქარი;
- მაკრატელი;
- კბილის ჯაგრისი;
- აკვარელის ან გუაშის საღებავი;
- ქაღალდის სკოჩი.

ფაქტურიანი ქალაღდი

ასაკი: 2+

თავდაპირველად უნდა დაამზადოთ სახატავი საშუალება ანუ საღებავი. ამისათვის კი წაახალისეთ ბავშვი შეურიოს ერთმანეთს ჩამოთვლილი ინგრედიენტები (საღებავის გარდა). მიღებული მასა გაყავით რამდენიმე ნაწილად და თითოეულში შეურიეთ სხვადასხვა საღებავი. უნდა მიიღოთ კრემისებრი მასა. ძაბრის გამოყენებით მოათავსეთ მიღებული მასა პლასტმასის ბოთლებში. წაახალისეთ ბავშვი პლასტმასის ბოთლის მოჭერით გამოუშვას ფერადი მასა ფურცლის ზედაპირზე და შექმნას ნახატი.

საჭირო მასალა:

- 2/3 ჭიქა ფქვილი;
- 2/3 ჭიქა მარილი;
- 2/3 ჭიქა წყალი;
- გუაშის საღებავი;
- 2 ცალი ჭურჭლის თხევადი ჟელეს ან თხევადი საპნის პლასტმასის ბოთლი.

ბუნებრივი მასალები

ბევრი რამ, რაც ბუნებაში მოიპოვება, შეიძლება გამოვიყენოთ ლამაზი ნივთების დასამზადებლად. ამისათვის ფანტაზია და მონდომებაა საჭირო. კარგი იქნება, თუ ბავშვს პატარაობიდანვე განუვითარებთ შემოქმედებით აზროვნებას. მაგალითად, ტყეში სეირნობისას შეაგროვეთ გირჩები, ტოტები, ფოთლები. ჰკითხეთ ბავშვს, რისი დამზადება შეიძლება მათი გამოყენებით, წაახალისეთ, რომ იფიქროს, შემდეგ კი ერთად გადააქციეთ ბუნებრივი მასალები ხელოვნების ნიმუშებად.

საჭირო მასალა:

- მუყაოს რულონი (შეგიძლიათ თავად დაამზადოთ ან გამოიყენოთ სამზარეულოს ქაღალდის მუყაო);
- ნებო-ემულსია;
- ფუნჯი.

საჭირო მასალა:

- ქვიშა;
- სხვადასხვა ზომისა და ფორმის სახურავიანი ბოთლები;
- ფერადი ცარცი ან საღებავის პიგმენტები.

საჭირო მასალა:

- სხვადასხვა მცენარის ფოთოლი;
- ტყის კენკრა ან პატარა ზომის გირჩები;
- ნამცხვრის ლითონის ფორმა;
- წყალი;
- ფერადი ლენტი.

ლობიოს სამაჯურები

ასაკი: 4+

გაჭერით მუყაოს რულონი შუაზე და წაახალისეთ ბავშვი ნებო-ემულსიის დახმარებით დაანებოს ლობიო ან სხვადასხვა სახის მარცვლეული. დაელოდეთ გაშრობას (ამ სამაჯურის დამზადებისას განსაკუთრებული ყურადღება გვმართებს, რათა ბავშვმა წვრილი მარცვლები პირში არ ჩაიდოს).

ქვიშის სამშვენისები

ასაკი: 5+

წაახალისეთ ბავშვი დანაყოს ფერადი ცარცი და შეურიოს ქვიშას თითოეული ფერი ცალ-ცალკე. ქაღალდისგან გააკეთეთ ძაბრი და პატარა კოვზის გამოყენებით დაეხმარეთ ბავშვს თითოეული ფერის ქვიშა ფენა-ფენა ჩაყაროს ბოთლში. სავსე ბოთლს გაუკეთეთ სახურავი.

ყინულის ქანდაკებები

ასაკი: 2+

სცადეთ თქვენს პატარასთან ერთად ყინულის ფიგურების დამზადება. თავდაპირველად შეაგროვეთ ბუნებრივი მასალები (მაგ., ფოთლები, ყვავილები, პატარა გირჩები, პატარა ტოტები, კენკრა, რკო, ხის ქერქი და ა.შ.). წაახალისეთ ბავშვი, ეს მასალა მოათავსოს ლითონის ფორმაში. ჩაასხას წყალი ისე, რომ ბუნებრივი მასალები დაიფაროს, ოღონდ ჭურჭელი არ გაივსოს. მოათავსეთ ლითონის ჭურჭელი საყინულეში. გაყინულ ზედაპირზე დააფინეთ ორად გაკეცილი ლენტი (რომელიც შემდეგ საკიდი იქნება), კვლავ დაასხით წყალი და ისევ გაყინეთ. მიღებული ყინულის ქანდაკება დაკიდეთ ხის ტოტზე.

მეორადი მასალები

ალბათ ყველა სახლში მოიძებნება რამდენიმე ზედმეტი ღილი, ქსოვილის ნაკუნები, საქსოვი ძაფები და ა.შ. შესაძლოა, ხშირად გიფიქრიათ მათი გადაყრა. გახსოვდეთ, ე.წ. მეორადი მასალებისგან ბევრი ლამაზი ნივთის დამზადება შეიძლება.

ღილები

არასოდეს გადაყაროთ ღილები. თუ ტანსაცმელი დაძველდა და მის გადაგდებას აპირებთ, მოაჭერით ღილები და შეინახეთ. ფერადი ღილებისგან ბევრი საინტერესო და ლამაზი ნივთის გაკეთებას შეძლებთ ბავშვებთან ერთად.

ღილების სამაჯური

ასაკი: 5+

წახალისეთ ბავშვი აარჩიოს ღილები საკუთარი გემოვნებით, დააწყოს ისინი იმ თანმიმდევრობით, როგორც უნდა რომ განალაგოს სამაჯურზე. მიეცით ბავშვს მავთული და აუხსენით, როგორ გაუყაროს ღილს – ჯერ ქვემოდან ზემოთ, შემდეგ ზემოდან – ქვემოთ და ა.შ. ბოლოს დარჩენილი მავთული გადაგრიხეთ ისე, რომ სამაჯური არ გაიხსნას.

ასაკი: 4+

არსებობს სამაჯურის დამზადების სხვა ხერხი. ბავშვმა ღილები მძივებივით უნდა აასხას მავთულზე, ანუ ქვევიდან ზემოთ გაუყაროს და შემდეგ მომდევნო ღილი აასხას და ა.შ.

საჭირო მასალა:

- დაახლოებით 10-11 ცალი საშუალო ან 7-8 ცალი დიდი ზომის ღილი (დამოკიდებულია ბავშვის მაჯის ზომაზე);
- თხელი მავთული (ან წვრილი რეზინი);
- მაკრატელი.

წვრილმანების ყუთი

ასაკი: 3+

წახალისეთ ბავშვი გადაარჩიოს ღილები გემოვნების მიხედვით და სათითაოდ დააწებოს მუყაოს ყუთზე გარეთა მხრიდან, შიგნიდან კი მუყაოს ქსოვილი გამოაკარით. ასეთ ყუთში გოგონებს სამკაულისა და თმის-სამაგრების შენახვა შეუძლიათ, ხოლო ბიჭებს – პატარა სათამაშოების.

საჭირო მასალა:

- საშუალო ზომის ყუთი;
- სხვადასხვა ფერისა და ზომის ღილები;
- ნებო-ემულსია.

საჭირო მასალა:

- სხვადასხვა ფერის ლილვები;
- სქელი ფურცელი ან მუყაო;
- საღებავი;
- ფუნჯი;
- ნებო-ემულსია.

პეიზაჟი ლილვებით

ასაკი: 3+

ლილვების გამოყენება აპლიკაციისთვის ფერადი ფურცლების მაგივრადაც შეგიძლიათ. ამისათვის კონტურული ნახატია საჭირო, ხოლო შემდეგ – ლილვების შერჩევა ფერების მიხედვით და ნახატზე დანებება.

მაგალითად, თუ ბავშვმა ხე დახატა, გადანწყვიტოს, რომელი სეზონის ხე უნდა იყოს და შესაბამისად შეარჩიოს ლილვების ფერები (გაზაფხული – ვარდისფერი, მწვანე. ზაფხული – ნივთელი, ყვითელი, მწვანე. შემოდგომისთვის – ყვითელი, ნივთელი, ნარინჯისფერი. ზამთარი – თეთრი, ნაცრისფერი, ცისფერი). დაანებოს არჩეული ლილვები ხეების ტოტებზე.

დალეული ფანქრები

ნუ გადაყრით დალეულ ფანქრებს, მათი საშუალებით შეიძლება ლამაზი ნივთების დამზადება.

ფანქრებიანი საფანქრე

ასაკი: 3+

ნახალისეთ ბავშვი საშუალო ზომის მუყაოს ყუთზე ან თუნუქის ქილაზე ერთი მიმართულებით დაანებოს დალეული ფანქრები. კარგად გააშრეთ. ყუთს შიგნიდან ქსოვილი გამოაკარით და ფანქრების, ფლომასტერების ან ნებისმიერი სახატავი მასალის შესა-ნახად გამოიყენებთ.

საჭირო მასალა:

- დალეული ფანქრები;
- მუყაოს ყუთი ან თუნუქის ქილა;
- ნებო ემულსია.

ფანქრების ჩარჩო

ასაკი: 3+

გამოჭერით მუყაოსგან ჩარჩო, ბავშვმა კი მასზე ერთი მიმართულებით დაანებოს დალეული ფანქრები. ჩასვით ჩარჩოში ბავშვის პორტრეტი ან საყვარელი ნახატი და დაკიდეთ კედელზე.

საჭირო მასალა:

- დალეული ფანქრები;
- მუყაოს ჩარჩო;
- ნებო-ემულსია.

ცელოფანი

ალბათ თქვენს სახლშიც უამრავი ცელოფნის პარკი გროვდება. მათი გამოყენებით ბევრი საინტერესო ნივთის დამზადება შეიძლება.

ცელოფნის ბაჭიები

ასაკი: 2+

წაახალისეთ ბავშვი ნახევრამდე გატენოს ცელოფანი ბამბით, ეს იქნება ბაჭიას ტანი. შემდეგ გაუკეთეთ წვრილი რეზინი და კვლავ გატენეთ ბამბით, ყურებამდე. ცელოფნის ყურები გამონასკვეთ. ასე მიიღებთ ბაჭიას თავსა და ყურებს, დაუხატეთ თვალები, ცხვირი და ულვაშები შავი მარკერით.

საჭირო მასალა:

- თეთრი, ვარდისფერი ან გამჭვირვალე ერთჯერადი ყურიანი ცელოფანი;
- ბამბა;
- წვრილი რეზინი;
- შავი მარკერი.

სარეცხის სარჭი

ასაკი: 4+

წაახალისეთ ბავშვი დაკეცოს ფერადი ქაღალდი მარაოსებურად. დაამაგროს სარჭით ისე, რომ სარჭი იყოს პეპლის ტანი, ხოლო ფერადი ფურცლები – ფრთები. დაახატეთ პეპელას თვალები და პირი.

საჭირო მასალა:

- სარეცხის სარჭი;
- ფერადი ქაღალდი;
- შავი მარკერი.

საჭირო მასალა:

- სხვადასხვა ზომის წინდა;
- ბამბა;
- ლილეები;
- წვრილი რეზინი ან თოკი;
- ნემსი და ძაფი ან წებო.

წინდა

წინდები საუკეთესო მასალაა სხვადასხვა სახის თოჯინების დასამზადებლად. თავად სცადეთ. თქვენ შეგიძლიათ დაამზადოთ რბილი თოჯინები ან ხელის გასაყოფი პერსონაჟები.

ასაკი: 4+

ნაახალისეთ ბავშვი ბამბის ორი ქულა მოათავსოს წინდის ბოლოში და ორივე ნაწილი გამოყოს წვრილი რეზინით ან თოკის მოჭერით ისე, რომ მიიღოთ თოჯინის ორი ფეხი. დარჩენილ წინდაში კვლავ უნდა ჩატენოთ ბამბა, ეს იქნება თოჯინის ტანი. თოჯინის ხელებს და თავს, ფეხების მსგავსად, გამოყოფთ ორი წვრილი რეზინით. გააფორმეთ თოჯინა ლილეებით და ქსოვილებით.

ასაკი: 3+

თუ ხელის გასაყოფი თოჯინის დამზადება გსურთ, მაშინ წინდას უბრალოდ ორი ღილი დააკერეთ თვალებისთვის და დაახატეთ ცხვირი და პირი. გააფორმეთ საქსოვი ძაფებით.

პაპიე-მაშე (ქალაქის მასა, რომელშიც შერეულია წებო. გამოიყენება სხვადასხვა სათამაშოს დასამზადებლად).

პაპიე-მაშეს ტექნიკის გამოყენებით ბევრი საინტერესო ნივთის დამზადება შეგიძლიათ. უბრალოდ კარგად უნდა გაეცნოთ ამ ტექნიკას.

წახალისეთ ბავშვი დახიოს მეორადი ქალაქი ან ძველი ჟურნალ-გაზეთები დაახლოებით 4 სმ-ის სიგრძის ზოლებად.

წინასწარ მოამზადეთ პურის ფქვილის წებო.

მოამზადეთ შემდეგი ნარევი: 1/4 ჭიქა ფქვილი გახსენით ერთ ჭიქა ცივ წყალში, ცალკე ცეცხლზე დადგით და აადუღეთ 5 ჭიქა წყალი, რომელშიც ნელ-ნელა ჩაასხამთ ფქვილისა და ცივი წყლის ნარევი. ურიეთ ნელა, 2-3 წუთის განმავლობაში, ვიდრე არ მიიღებთ ბლანტ წებოვან მასას. მოხმარებამდე გააციეთ. ასეთი წებო შეგიძლიათ მოათავსოთ მინის ქილაში, შეინახოთ მაცივარში და მეორე დღესაც გამოიყენოთ.

საჭირო მასალა:

- პლასტმასის ჯამი;
- მეორადი ქალაქი (ძველი ჟურნალ-გაზეთები და ა.შ.);
- სახამებელი ან პურის ფქვილისგან მომზადებული წებო;
- ფუნჯი;
- მუშამბა მაგიდაზე გადასაფარებლად;
- გაბერილი ბუშტი ან ნებისმიერი სხვა ფორმა, მაგ., მჭიდროდ დაჭმუჭნული გაზეთი, რომელსაც სასურველ ფორმას მისცემთ.

კიდევ ერთი, უფრო მარტივი მეთოდი: ერთი წილი ფქვილი შეურიეთ ორ წილ წყალში და კარგად გახსენით, რომ არ იყოს კოშტები.

მიღებული ნებო ჩაასხით პლასტმასის ჯამში და ჩაყარეთ დახეული გაზეთები, შემდეგ დაანებეთ ნებოში ამოვლებული გაზეთები ბუშტზე ჯერ ერთი მიმართულებით, როცა მთლიანად დაფარავთ, გაზეთის ნაგლეჯებით კიდევ ერთი ფენა გააკეთეთ სხვა მიმართულებით, დაგჭირდებათ დაახლოებით 3-4 ფენა (ფენების რაოდენობაზე იქნება დამოკიდებული მიღებული ნაკეთობის კედლის სისქე, ოღონდ ძალიან სქელის გაკეთება არ ღირს, კარგად არ გამოშრება და ნამუშევარს არასასიამოვნო სუნი აუვა). გაშრობას დაჭირდება 12-დან 24 საათამდე.

თუ მართკუთხა ფორმის მიღება გინდათ, ბუშტის ნაცვლად გამოიყენეთ მუყაოს ყუთი, ხოლო სხვადასხვა უსწორმასწორო ფორმის მისაღებად დაკუჭეთ გაზეთი სასურველ ფორმაზე და იმას დაანებეთ სახამებლიანი გაზეთის ნაგლეჯები.

რისი დამზადება შეგვიძლია პაპიე-მაშეს ტექნიკით

პაპიე-მაშეს ნიღბები

ასაკი: 3+

ნაახალისეთ ბავშვი, რომ პაპიე-მაშეს ტექნიკის მიხედვით დაანებოს ბუშტზე მეორადი ქაღალდი. თუ მთლიანად დაფარავთ ბუშტს, მაშინ გაშრობის შემდეგ შუაზე უნდა გაჭრათ და ორი ნიღაბი გამოგივთ. თუ მხოლოდ ერთი ნიღაბი გსურთ, მაშინ ბუშტის მხოლოდ ნახევარი დაფარეთ. გაითვალისწინეთ, რომ ნიღაბს უნდა ჰქონდეს თვალის და პირის ადგილი (სურვილის შემთხვევაში), ამიტომ ბუშტზე წინასწარ შემოხაზეთ ეს კონტურები ფლომასტერით და გააფრთხილეთ ბავშვი, რომ ამ ადგილას არ დაანებოს ქაღალდი.

თუ ნიღაბს გამობურცული ადგილები უნდა ჰქონდეს, მაგ., ნარბები, უღვაშები, დინგი, ყურები, ცხვირი, პუტკუნა ლოყები, ამ ადგილებში შეგიძლიათ მოცულობის მისაცემად დაადოთ სასურველ ფორმაზე დაკუჭული ქაღალდი და ზემოდან გადაანებოთ სახამებლიანი მეორადი ქაღალდი. დაელოდეთ გაშრობას და ნაახალისეთ ბავშვი მოხატოს ნიღაბი პერსონაჟის ხასიათის შესაბამისად. ნიღაბი ორივე მხარეს გახვრიტეთ მაკრატლით და გაუკეთეთ ზონარი ან რეზინა.

საჭირო მასალა:

- პაპიე-მაშეს ნებო;
- მეორადი ქაღალდი;
- გუაშის საღებავი;
- ფუნჯი;
- მაკრატელი;
- ნიღბის დასამაგრებელი ზონარი ან რეზინა.

პაპიე-მაშეს თოჯინები

ასაკი: 4+

პაპიე-მაშეს ტექნიკის გამოყენებით ბავშვთან ერთად სხვადასხვანაირი თოჯინების დამზადება შეგიძლიათ. თუ თითის გასაყოფი თოჯინა გსურთ, მაშინ წაახალისეთ ბავშვი, რომ დაკუჭოს გაზეთი ისე, რომ პატარა ბურთი მიიღოს. შემდეგ დაანებეთ ზედ ცილინდრის ფორმის მუყაო ბავშვის თითის გასაყრელად. მას შემდეგ, რაც დაამზადებთ ე.წ. „თოჯინის ჩონჩხს“, ზემოდან გადაანებეთ მეორადი ქაღალდი. გაშრობის შემდეგ თოჯინის ხასიათის შესაბამისად მოხატეთ საღებავით.

საჭირო მასალა:

- პაპიე-მაშეს წებო;
- მეორადი ქაღალდი;
- გუაშის საღებავი;
- ფუნჯი;
- მაკრატელი;
- ნილბის დასამაგრებელი ზონარი ან რეზინი.

თუ შედარებით მოზრდილი თოჯინა გსურთ რომ დაამზადოთ, მაშინ წაახალისეთ ბავშვი, რომ გაზეთი დაკუჭოს ისე, რომ მიიღოს თოჯინის თავი, ტანი, ხელები და ფეხები. დაანებეთ ეს ნაწილები ისე, რომ ააწყოთ თოჯინა და უკვე შემდეგ პაპიე-მაშეს ტექნიკის მიხედვით გადაანებეთ სახამებელში დასველებული ქაღალდი. შეგიძლიათ ასეთ თოჯინას ტანსაცმელიც შეუკეროთ ან უბრალოდ ქსოვილის ნაჭერი მიანებოთ.

ქსოვა

საჭირო მასალა:

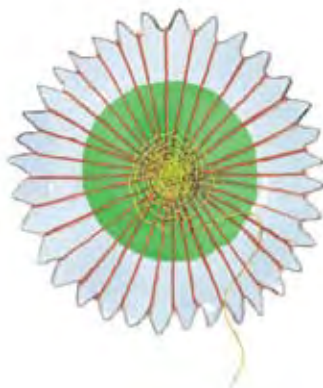
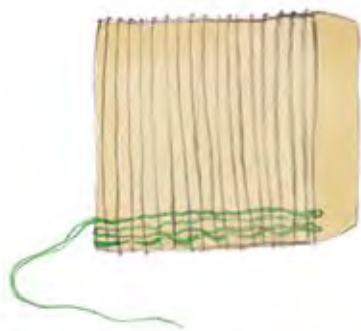
- დიდი ზომის მუყაოს ყუთი;
- სქელი კაპრონის ძაფი ან წვრილი თოკი;
- ფერადი საქსოვი ძაფები.

ქსოვა საუკეთესო საშუალებაა ნატიფი მოტორიკის გასავითარებლად, ასე რომ ნუ დაიზარებთ და დაუმზადეთ თქვენს პატარას საქსოვი დაფა.

მუყაოს ყუთის მოპირდაპირე გვერდები ჩაჭერით რამდენიმე ადგილას მთელს სიგრძეზე. კაპრონის ძაფი დაახვეით ყუთზე ისე, რომ მიიღოთ საქსოვი დაზგა. წაახალისეთ ბავშვი ფერადი ძაფებით მოქსოვოს ამ დაზგაზე.

საქსოვი დაზგის დამზადება ერთჯერადი პლასტმასის თეფშისგანაც შეგიძლიათ მოცემული ნიმუშის მიხედვით.

საქსოვად ასევე შეგიძლიათ სანრუპების გამოყენება ნიმუშის მიხედვით.

მოზაიკა

მოზაიკის დამზადება სხვადასხვა მასალისგან შეგიძლიათ. მაგ., შეგიძლიათ გამოიყენოთ პატარა ოთხკუთხედად დაჭრილი მარილიანი ცომი და ის დაანებებინოთ ბავშვს სასურველ კონტურზე, შემდეგ კი შეაღებინოთ. შეგიძლიათ გამოიყენოთ კვადრატებად დაჭრილი ფერადი ქაღალდი, დამტვრეული და შეღებილი კვერცხის ნაჭუჭი, პატარა კენჭები.

მოზაიკის პრინციპი იმაში მდგომარეობს, რომ ბავშვმა მასალა ერთმანეთის გვერდზე უნდა დაანებოს და ასე ამოავსოს წინასწარ დახატული კონტური.

მოზაიკით შეგიძლიათ გააფორმოთ სურათის ჩარჩოები, საფანქრეები, საბავშვო ოთახის კედლებიც კი.

ვსნავლობთ შეხებით

ადრეულ ასაკში ბავშვი სამყაროს შეგრძნებების საშუალებით შეიმეცნებს. სურს, რომ ხელით შეეხოს საგანს, უსუნოს, ზოგჯერ გემოსაც კი უსინჯავს. სხვადასხვა სახის სენსორული აქტივობებით („სენსორული“ ლათინური სიტყვაა და გრძნობას, შეგრძნებას ნიშნავს) მას გარესამყაროსა და საკუთარი შეგრძნებების უკეთ შესწავლაში დაეხმარებით.

„ჯადოსნური“ ტომარა

ასაკი: 3+

ბავშვებს უყვართ გამოცანები. თუ „ჯადოსნურ“ ტომარაში მოგიხვდათ ხელი, ბევრი გამოცანის ამოხსნა მოგიწევთ. მოათავსეთ სხვადასხვა ფაქტურისა და ფორმის ნივთები ტომარაში. ეს შეიძლება იყოს: გასაღები, სავარცხელი, კოფი, მაჯის საათი, მოკლედ ყველაფერი, რასაც საინტერესო ზედაპირი აქვს და რაც ბევრი კითხვის დასმის საშუალებას იძლევა. მოუკარით ტომარას პირი ისე, რომ ბავშვმა მხოლოდ ხელის ჩაყოფა შეძლოს. წახალისეთ ბავშვი ჩაყოს ხელი ტომარაში და ფაქტურის მიხედვით გამოიცნოს, რა საგანია ეს. დაუსვით დამხმარე შეკითხვები: როგორია ეს საგანი? გლუვია? ხორკლიანია? პრიალა? და ა.შ.

საჭირო მასალა:

- საშუალო ზომის ტომარა;
- სხვადასხვა ფაქტურისა და ფორმის ნივთები.

საჭირო მასალა:

- 2 ჭიქა ფევილი;
- 2 ჭიქა ცივი წყალი;
- საკვები საღებავები.

თითებით ხატვა

ასაკი: 2+

თითებით სახატავი საღებავი სახლშიც შეგიძლიათ დაამზადოთ. ამისათვის ჩაასხით წყალი ჯამში და ნელ-ნელა დაუმატეთ ფევილი, თან ურიეთ ისე, რომ არ გაჩნდეს კოშტები. ბოლოს დაუმატეთ საკვები საღებავი (საკვები საღებავის შეძენა შეიძლება საკონდიტრო მაღაზიებში). წაახალისეთ ბავშვი დახატოს თითებით (ფუნჯის გარეშე).

საჭირო მასალა:

- საშუალო ზომის ელვა-შესაკრავიანი ცელოფანი;
- სახამებელი;
- საკვები საღებავი;
- სკოჩი.

ნახატი ცელოფანში

ასაკი: 2+

მოამზადეთ სქელი მასა ფევილისა და წყლის შერევით (ერთ წილ ფევილს შეურიეთ ორი წილი წყალი და ადუღეთ გასქელებამდე). მიღებული მასა რომ გაცივდება, დაუმატეთ საკვები საღებავი. მოათავსეთ ელვა-შესაკრავიან ცელოფანში ან დაამაგრეთ ცელოფნის გახსნილი მხარე სკოჩით ისე, რომ მასა გარეთ არ გამოვიდეს. წაახალისეთ ბავშვი თითის დაჭერით შექმნას ნახატი. ბავშვს თითის მაგივრად ბამბიანი ჩხირების გამოყენებაც შეუძლია, ხოლო თქვენ ცელოფანში ფერადი სახამებლის ნაცვლად შეგიძლიათ თხელი გუაში მოათავსოთ.

ყინულის ნახატი

ასაკი: 2+

ზაფხულის ცხელ დღეებში წაახალისეთ ბავშვი, რომ ფერადი ყინულით დახატოს. ამისათვის სხვადასხვა ჭურჭელში გახსენით საკვები საღებავი, ჩაასხით პატარა ფორმებში და გაყინეთ.

საჭირო მასალა:

- საკვები საღებავი;
- გასაყინი ფორმები.

სათამაშო ცომი

ასაკი: 2+

ბავშვებს ძალიან უყვართ ცომით თამაში, მოსწონთ, როცა ზელენ ცომს, აძლევენ მას სასურველ ფორმას. სათამაშო ცომის დამზადება ძალიან მარტივია. დაეხმარეთ ბავშვს ჩაყაროს ფქვილი ჯამში და დაასხას ზეთი. კარგად მოურიეთ დაახლოებით 5 წუთის განმავლობაში, იქამდე, ვიდრე ფქვილი არ შეიკვრება. მოათავსეთ მიღებული ცომი დიდი ზომის კონტეინერში ან პლასტმასის ჯამში და წაახალისეთ ბავშვები, რომ ითამაშონ, აავსონ სხვადასხვა ფორმები, ააშენონ კედელი და ა.შ.

საჭირო მასალა:

- 4 ჭიქა ფქვილი;
- 1/2 ჭიქა ზეთი.

პომპონები

პატარებს მოსწონთ პომპონების სიფაფუკე, ხან სულის შებერვით გადაადგილებენ მაგიდის ზედაპირზე, ხან თოვლის გუნდებივით ისვრიან. არ დაიზაროთ და დაამზადეთ სხვადასხვა ზომის პომპონები.

საჭირო მასალა:

- მუყაოს ნაჭერი;
- საქსოვი ძაფი;
- მაკრატელი.

მუყაოსგან გამოჭერით ორი წრე, რომლებსაც ცენტრში აგრეთვე ამოაჭრით წრეს. დაადეთ ეს მუყაოები ერთმანეთს. საქსოვი ძაფი ჯერ ცენტრში გაუყარეთ, შემდეგ გარეთა მხარეს შემოახვიეთ და ისევ ცენტრიდან ამოუყარეთ, ვიდრე ცენტრალური წრე მთლიანად ამოივსება. მჭიდროდ შემოახვიეთ საქსოვი ძაფი.

მაკრატლით გაჭერით მუყაოზე დახვეული ძაფი მუყაოს წრის განაპირა მხარეს.

ოდნავ დააშორეთ ერთმანეთს მუყაოს ორი წრე და ცენტრში გაყრილ საქსოვ ძაფს მჭიდროდ შემოახვიეთ სხვა ძაფი. შემდეგ შემოაცალეთ მუყაოები და ააფუეთ ძაფები ისე, რომ პომპონმა მიიღოს ბურთის ფორმა.

ასაკი: 2+

წახალისეთ ბავშვები, მოათავსონ პომპონები კვერცხის შესანახ დანაყოფებიან კონტეინერში. სკოჩის საშუალებით გადააბით ერთმანეთს ქაღალდის მუყაო ისე, რომ მიიღოთ საშუალო სიგრძის მილი. წახალისეთ ბავშვი სათითაოდ ჩაყაროს პომპონები მილში და გამოაგოროს მეორე მხრიდან.

სენსორული წიგნი

ასაკი: 3+

სენსორული წიგნი დანარჩენებისგან იმით განსხვავდება, რომ საშუალებას აძლევს ბავშვს წიგნის ზედაპირთან შეხებით საგანი დააკავშიროს მის ფაქტურასთან. წახალისეთ ბავშვი დახატოს სხვადასხვა ფაქტურის მქონე ხილი და ბოსტნეული, ან ცხოველები და ფრინველები, ან უბრალოდ სხვადასხვა ფაქტურის მქონე წიგნები. შემდეგ შეარჩევინეთ წინასწარ მომარაგებული მასალებიდან, რომელი ჰგავს ამ თუ იმ ფაქტურას. გამოჭერით ბავშვის ნახატის შესაბამისად და წახალისეთ დაანებოს ქსოვილი ამ ნახატს. ნახატები შეაგროვეთ და აკინძეთ წიგნად.

საჭირო მასალა:

- მუყაოს ფურცლები;
- სხვადასხვა ფაქტურის მქონე ქსოვილი; ბუნვი, ბამბა, ცელოფანი და ა.შ.;
- ნებო-ემულსია;
- მაკრატელი.

ქვიშის დაფა

ასაკი: 2+

ქვიშაზე ხატვისთვის სულაც არ არის საჭირო ზღვის სანაპიროს მიაშუროთ, უბრალოდ მოიმარაგეთ რამდენიმე მუჭა ქვიშა.

მოათავსეთ მინა მუყაოს დაბალკედლებიან ყუთში (რათა ქვიშა არ გადმოიყაროს). დაყარეთ მინაზე ქვიშა და წაახალისეთ ბავშვი, რომ დახატოს თითით.

საჭირო მასალა:

- მართკუთხედის ფორმის სქელი მინა;
- ქვიშა ან ფქვილი (სიმინდის ან ხორბლის).

„სენსორული ნაბიჯები“

ასაკი: 2+

გამოჭერით ბავშვის ფეხის ზომის რამდენიმე წრე და თითოეულ წრეზე ემულსიის საშუალებით დაანებეთ წინასწარ მომზადებული მასალა (ცელოფანი, ძველი პირსახოცი, ღრუბელი, ბადე, ბეწვი, ბამბა). დაამაგრეთ „სენსორული ნაბიჯები“ იატაკზე სკოჩის საშუალებით და წაახალისეთ ბავშვი, რომ შიშველი ფეხი დაადგას თითოეულ მუყაოს.

საჭირო მასალა:

- სქელი მუყაო;
- მაკრატელი;
- სკოჩი;
- წებო-ემულსია;
- ცელოფანი;
- ძველი პირსახოცი;
- ღრუბელი;
- ბადე;
- ბეწვი;
- ბამბა.

საჭირო მასალა:

- ბამბა;
- ცისფერი და ლურჯი პომპონები;
- თეთრი ლობიოს მარცვლები;
- ცისფრად შეღებილი ბრინჯის მარცვლები;
- თეთრი და ცისფერი ფერის პლასტმასის ჭიქები;
- ძაბრი;
- ქვამარილი.

„ზამთარი ყუთში“

ასაკი: 3+

თუ თქვენს პატარას ზამთარი უყვარს, მაშინ ეს აქტივობა სწორედ მისთვისაა გათვლილი.

მოიმარაგეთ ჩამოთვლილი მასალა და წაახალისეთ ბავშვი საშუალო ზომის კონტეინერში ჩაყაროს ყველაფერი. კარგი იქნება, თუ თქვენც მასთან ერთად ითამაშებით. ერთად აავსეთ ჭურჭელი, გადაყარეთ ერთი ჭიქიდან მეორეში, გადაარჩიეთ და ა.შ.

განსაკუთრებით ყურადღებით იყავით, რომ ბავშვმა წვრილი მარცვლები პირში არ ჩაიდოს.

ტყე სახლში

ასაკი: 3+

წაახალისეთ ბავშვი „კუნძულებად“ მოათავსოს ჩამოთვლილი მასალა პლასტმასის ჯამში ან კონტეინერში. შემდეგ ითამაშეთ მასთან ერთად პატარა პლასტმასის ცხოველების გამოყენებით.

საჭირო მასალა:

- საშუალო ზომის პლასტმასის ჯამი ან კონტეინერი;
- ნაძვის წიწვები;
- პატარა ტოტები;
- მინა;
- ლობიოს მარცვლები;
- პატარა კენჭები;
- პატარა ზომის პლასტმასის სათამაშო ცხოველები;
- პატარა ჯოხები.

სამაგიდო თამაშები

სამაგიდო თამაშები ხელს უწყობს ბავშვის გონებრივ, ფიზიკურ და სოციალურ-ემოციურ განვითარებას. ბავშვებს სამაგიდო თამაშების დროს უვითარდება მათემატიკური უნარები, მეხსიერება, ნატიფი მოტორიკა. ისინი ეჩვევიან წესებისა და რიგის დაცვას, მოგებასა და წაგებას.

სახლში ან საბავშვო ბაღში ბავშვთან ერთად შეგიძლიათ დაამზადოთ სხვადასხვა სამაგიდო თამაში.

მარათონი

ასაკი: 3+

მოაწყვეთ სახლში „სამაგიდო მარათონი“. ამისათვის მხოლოდ სათამაშო დაფის დამზადება დაგჭირდებათ.

მოიმარაგეთ საშუალო ზომის მუყაოს ფირფიტა, რათა დაამზადოთ ხელნაკეთი სამაგიდო თამაშის დაფა. გამოიყენეთ შავი ფლომასტერი და დაყავით დაფა სიგრძეზე ოთხ ნაწილად ისე, რომ გამოვიდეს ოთხი მოგრძო ფორმის ბილიკი. დაგჭირდებათ ოთხი ფერის ქაღალდი, მაგ., წითელი, ყვითელი, ლურჯი და მწვანე. გამოჭერით თითოეული ქაღალდისგან თანაბარი რაოდენობისა (დაახლოებით 20-20 ცალი) და ზომის ფიგურები, მაგ., წითელი წრეები, ყვითელი კვადრატები, ლურჯი სამკუთხედები, მწვანე ვარსკვლავები. თითოეულ ბილიკზე ერთმანეთის თანმიმდევრობით დააწებეთ თანაბარი რაოდენობის ფიგურები ისე, რომ ერთ ბილიკზე მხოლოდ ერთი ფერის ფიგურები იყოს. თითოეულ ბილიკს დააწერეთ „სტარტი“ და „ფინიში“.

თამაშის წესი: მოიმარაგეთ კამათელი და ოთხი ცალი პატარა ზომის ნივთი. ეს შეიძლება იყოს ქინდერის სათამაშო, ბოთლის სახურავი, საშუალო ზომის ლილი, სათამაშო მანქანა. ყურადღებით იყავით და შეარჩიეთ ასაკის შე-

საჭირო მასალა:

- მუყაო (შეგიძლიათ გამოიყენოთ მუყაოს ყუთის ერთი გვერდი);
- ფერადი ქაღალდი;
- მაკრატელი;
- ნეზო ან სკოჩი.

საბამისი უსაფრთხო ნივთები. პირველი მოთამაშე ააგდებს კამათელს და გადაადგილებს სათამაშო დაფაზე თავის ფიგურას იმდენჯერ, რამდენი ბურთულაც ამოვა კამათელზე. შემდეგ – მეორე მოთამაშე და ა.შ. მოგებულია ის მოთამაშე, ვინც პირველი მივა ფინიშთან.

საჭირო მასალა:

- ძველი ჟურნალები;
- ძველი ფოტოები;
- შოკოლადის ყუთების თავსახურები;
- ფერადი ფანქრები;
- მაკრატელი;
- ნებო.

ფაზელი (ასაწყობი ნახატები)

ასაკი: 2+

ხელნაკეთი ფაზელი

ამ აქტივობის სირთულე ნახატის სირთულეზეა დამოკიდებული. 2-დან 3 წლამდე ასაკის ბავშვისთვის მარტივი ნახატი შეარჩიეთ და ორად ან, მაქსიმუმ, სამად გაყავით, ხოლო უფროსებისთვის შედარებით რთული სურათიც გამოგადგებათ.

მოიმარაგეთ ძველი ჟურნალები ან ფოტოები. ბავშვთან ერთად აარჩიეთ სასურველი სურათი და დაანებეთ მუყაოზე. შემდეგ, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ბავშვის ასაკის შე-

საბამისად დაჭერით სხვადასხვა რაოდენობის ნაწილებად (პატარებისთვის 4 ნაწილად, უფრო მოზრდილებისთვის 6, 9, 12 ან მეტი). ძველი ფოტოების ნაცვლად შეგიძლიათ გამოიყენოთ ბავშვის ნახატი. ნახალისეთ ბავშვი ააწყოს „ხელნაკეთი ფაზლი“.

კამათელი

კამათელი ძალიან მოსახერხებელია. ის მსუბუქია და შეგიძლიათ ყველგან ატაროთ, შესაბამისად, ბავშვთან ერთად ყველგან შეიქცით თავი თამაშით. კამათელთან ერთად შეიძლება კალამი და ფურცელი დაგჭირდეთ, რაც ასევე ყველგან ადვილი მოსაპოვებელია.

ბურთულების შეკრება

ასაკი: 5+

სთხოვეთ ბავშვს, გააგოროს სამივე კამათელი და ფურცელზე ჩაინიშნოს ბურთულების ყველაზე დაბალი რაოდენობა (დახატოს იმავე რაოდენობის ბურთულები ან დასვას წერტილები და ა.შ.) და ეს კამათელი გადადოს. შემდეგ თავიდან გააგოროს დარჩენილი ორი კამათელი და კვლავ ჩაინიშნოს ორიდან უდაბლესის რაოდენობა, გადადოს ეს კამათელიც. ბოლოს გააგოროს ერთი დარჩენილი კამათელი და ჩაინიშნოს დამჯდარი ბურთულების რაოდენობაც. დაეხმარეთ ბავშვს შეკრიბოს ფურცელზე მიღებული წერტილები ან დაითვალოს ყველა ერთად. ახლა თქვენი ჯერია, მოგებულობა ის მოთამაშე, ვისაც ჯამში მეტი რაოდენობის ბურთულა გამოუვა.

საჭირო მასალა:

- სამი ცალი კამათელი;
- ფურცელი;
- კალამი.

მხიარული სახე

ასაკი: 3+

ამ თამაშის დროს ბავშვები განსაკუთრებით ხალისობენ.

ბავშვთან ერთად დაამზადეთ კამათლის საკუთარი ვერსია, რისთვისაც დაგჭირდებათ ხის კუბურა, რომელსაც წახნაგებზე დაანებებთ სახის ნაკვეთებს (პირი, ცხვირი, ერთი თვალი, მეორე თვალი, ერთი ყური, მეორე ყური). ფურცელზე წინასწარ დახატეთ თავის კონტური თქვენც და ბავშვმაც. შემდეგ ერთი მოთამაშე, მაგ., ბავშვი გააგორობს

საჭირო მასალა:

- ფურცლები;
- ფანქრები;
- დიდი ზომის კამათელი, რომელზეც დახატული იქნება სახის ნაკვეთები: პირი, ცხვირი, ერთი თვალი, მეორე თვალი, თავი, თმები.

კამათელს და დაუხატავს სახეს იმ ნაკვეთს, რომელიც ამოუვა კამათელზე, შემდეგ თქვენ გააგორებთ და დაუხატავთ ამოსულ ნაკვეთს. თუ ერთი და იგივე სახის ნაკვეთი განმეორებით ამოვა, მოთამაშე ტოვებს სვლას. მოგებულია ის მოთამაშე, ვინც პირველად შეავსებს სახეს.

ფერადი სახლი

ასაკი: 3+

საჭირო მასალა:

- სამი ცალი კამათელი;
- ფურცელი;
- ფერადი ფანქრები.

წინასწარ დახატეთ ფურცელზე იმდენი სახლი (ნიმუში), რამდენი მოთამაშეც იქნება თამაშში. სახლს უნდა ჰქონდეს სახურავი, ორი ფანჯარა და კარი. მოთამაშეები გააგორებენ კამათელს და აირჩევენ მათთვის სასურველ ნომერს.

მაგალითად, ბავშვი ირჩევს „სამს“, დედა ირჩევს „ოთხს“. შემდეგ გააგორებენ კამათელს და თუ ამოვა „სამი“, მხოლოდ მაშინ აქვს ბავშვს უფლება, რომ გააფერადოს თავისი სახლის მხოლოდ ერთი ნაწილი (სახურავი, ფანჯარა ან კარი და ა.შ.) მოგებულია ის მონაწილე, ვინც პირველი გააფერადებს თავის სახლს.

მოზაიკა

ასაკი: 3+

მოზაიკა ძალიან კარგი საშუალებაა, რათა თქვენს პატარას წვრილი მოტორიკა და აზროვნების უნარი განუვითაროთ. მაღაზიაში ნაყიდი მოზაიკის გარდა, შეგიძლიათ ის თავადაც დაამზადოთ სახლში.

მოიმარაგეთ თხელი მუყაო და ფერადი ფურცლები. დაანებეთ ფურცლები მუყაოზე, მეტი გამძლეობისთვის შეგიძლიათ გადააკრათ დიდი ზომის სკოჩი. დაჭერით თანაბარი ზომის პატარა ოთხკუთხედებად. შეგიძლიათ დაჭრათ სამკუთხედებიც. ნახალისეთ ბავშვები აწყონ სასურველი ფიგურები ხელნაკეთი მოზაიკის გამოყენებით.

საჭირო მასალა:

- თხელი მუყაო;
- ფერადი ფურცლები;
- მაკრატელი;
- ნეზო.

დომინო

ასაკი: 2+

საბავშვო დომინოს თამაშისას, შესაძლებლობა გაქვთ ბავშვს ასწავლოთ ფერები, ფორმები, სხვადასხვა კატეგორიის საგნები და ა.შ. მაღაზიაში ნაყიდი დომინოს გარდა, ბავშვთან ერთად შეგიძლიათ ხელნაკეთი დომინოს დამზადება.

შეაგროვეთ ბრტყელი ქვები და პერმანენტული მარკერის ან კორექტორის საშუალებით დააწერეთ დომინოს ნიშნები.

ფერების დომინოს დასამზადებლად შეაგროვეთ ასანთის კოლოფები და დომინოს პრინციპის მიხედვით ზემოდან დააწებეთ გამოჭრილი ფერადი ფურცლები.

საჭირო მასალა:

- პლასტმასის ბოთლების სახურავები;
- ფერადი ფურცლები;
- ნეპო.

მემო (ორობანა)

ასაკი: 3+

თამაში „მემო“ ხელს უწყობს ყურადღების კონცენტრაციასა და მეხსიერების განვითარებას.

დაეხმარეთ ბავშვს თითო ფერად ფურცელზე ბოთლის თავსახურის გარშემო შემოხაზოს ორი წრე და გამოჭრას. ჩაანებოს წრეები თავსახურის შიდა მხარეს. დაამზადეთ რამდენიმე წყვილი (მაგ.: ორი ყვითელი, ორი წითელი, ორი ლურჯი, ორი მწვანე). გადმოაბრუნეთ და დააწყვეთ ერთმანეთის გასწვრივ, მწკრივში, რამდენიმე რიგად. ერთი მოთამაშე გადმოაბრუნებს ორ სახურავს, დაიმახსოვრებს ფერებს და სახურავების ადგილმდებარეობას და კვლავ დააბრუნებს საწყის მდგომარეობაში.

შემდეგ მეორე მოთამაშე გადმოაბრუნებს სხვა სახურავებს და ა.შ. მოთამაშეები უნდა უნდა შეეცადონ, მოძებნონ და აიღონ წყვილი ფერები. გამარჯვებულია ის მოთამაშე, რომელიც მეტ წყვილს შეაგროვებს.

„თევზაობა“

ასაკი: 4+

ამ თამაშში მთავარი – ძლიერი სუნთქვაა. ოღონდ კარგად აუხსენით თქვენს პატარას თამაშის წესი, თუ საჭირო გახდა, საკუთარ მაგალითზეც აჩვენეთ, რა განსხვავებაა ჰაერის შესუნთქვასა და ამოსუნთქვას შორის. ასწავლეთ, როგორ შეისუნთქოს ჰაერი ჯერ საწრუპის გარეშე, ხოლო შემდეგ – საწრუპით.

თამაშში მონაწილეობს 3 მოთამაშე. დაურიგეთ თითოეულ მოთამაშეს თითო საწრუპი და თითო ერთჯერადი თეფში, რომელსაც „ტბა“ დავარქვათ. მეოთხე თეფშზე მოათავსეთ თევზები და დადგით მოთამაშეებს შორის, შუაში. სთხოვეთ ბავშვს, რომ გააგოროს კამათელი. რა ფერის

საჭირო მასალა:

- 4 ცალი ლურჯად შეღებილი ერთჯერადი თეფში;
- 3 ცალი გრძელი საწრუპი;
- 50 ცალი ფერადი ფურცლისგან გამოჭრილი თევზი, აქედან: 10 ცალი დიდი წითელი თევზი, 10-10 ცალი პატარა ზომის მწვანე, ყვითელი, თეთრი და ნარინჯისფერი თევზები;
- კამათელი, რომელსაც 5 გვერდი თევზების ფერების შესაბამისი აქვს (წითელი, ყვითელი, მწვანე, თეთრი, ნარინჯისფერი) და ერთი გვერდი — შავი;
- მაკრატელი.

გვერდზეც დაჯდება კამათელი, იმ ფერის თევზს აიღებს საკუთარი სანრუპით ჯერ ერთი მოთამაშე – შეისუნთქავს შესაბამისი ფერის თევზს და შეაჩერებს სუნთქვას იქამდე, ვიდრე თევზს საერთო ჯამიდან საკუთარ ჯამამდე არ გადაიყვანს. თუ მოთამაშეს სუნთქვა არ ეყოფა და თევზი სანრუპიდან გაუვარდება, დააბრუნებს საერთო ჯამში. შემდეგ მომდევნო მოთამაშე შეასრულებს იგივე მოქმედებას. თუ კამათლის აგდებისას ამოვა შავი ფერი, მაშინ მოთამაშე საკუთარი „ტბიდან“ აბრუნებს ერთ თევზს საერთო „ტბაში“. თუ დასაბრუნებელი თევზი აღარ აქვს ან ჯერ არ აქვს თევზი, მაშინ ტოვებს თავის ჯერს და რიგი გადადის მომდევნო მოთამაშეზე. თამაში მთავრდება მაშინ, როცა საერთო „ტბაში“ არცერთი თევზი არ დარჩება, ხოლო გამარჯვებულია ის მოთამაშე, რომლის ტბაშიც ყველაზე მეტი თევზი აღმოჩნდება. წითელი თევზები უნდა ჩათვალონ ორად, რადგან ისინი უფრო დიდებია, ვიდრე დანარჩენები.

საჭირო მასალა:

- თეთრი ფურცელი;
- ფერადი ფლომასტერი თითოეული მოთამაშისთვის.

„დააგროვე სამკუთხედები“

ასაკი: 4+

თუ გსურთ, რომ ბავშვი ერთდროულად წერაშიც და თვლაშიც გაავარჯოშოთ, მაშინ ეს აქტივობა გამოგადგებათ.

მოზრდილი ზომის თეთრ ფურცელზე შავი ფლომასტერით დასვით მაქსიმალურად დიდი რაოდენობის მსხვილი წერტილები.

გაინაწილეთ ფერადი ფლომასტერები, თითოს – თითო ფერი. იმისათვის, რომ არ დაგავიწყდეთ, ვინ რომელი ფერია, ხელის ზედა მხარეს დაიხატეთ არჩეული ფერის ფლომასტერით მოზრდილი წერტილი. პირველი მოთამაშე შეაერთებს საკუთარი ფლომასტერით ორ წერტილს, შემდეგ მომდევნო მოთამაშე შეაერთებს თავისი ფლომასტერით ორ წერტილს, შემდეგ ისევ პირველი და ა.შ. თითოეული მონაწილე ცდილობს, რაც შეიძლება მეტი რაოდენობის სამკუთხედი შეკრას არჩეული ფერის ფლომასტერით. სამკუთხედს სამივე გვერდი ერთი ფერის ფლომასტერით უნდა ჰქონდეს დახაზული და მხოლოდ ამ შემთხვევაში ითვლება მონაწილე გამარჯვებულად. თუ სამკუთხედის ორი გვერდი ერთი ფერისაა და მესამე სხვა ფერის, ასეთი სამკუთხედი არცერთ მოთამაშეს არ ეკუთვნის.

თამაში „ხელთათმანები“

ასაკი: 2+

ეს სახალისო თამაში ყველაზე პატარებთანაც შეგიძლიათ ითამაშოთ. ბავშვები თან გაერთობიან, იხალისებენ, თან ფერების ცნობას ისწავლიან.

თავდაპირველად დაამზადეთ სათამაშო „ინვენტარი“. მოათავსეთ ბავშვის გაშლილი ხელისგულები ფურცელზე და შემოხაზეთ ფანქრით, დაახატეთ ფრჩხილებიც და გააფერადეთ შემდეგი ფერებით: წითელი, ლურჯი, ყვითელი, მწვანე, ყავისფერი. გამოჭერით დახატული ხელები. დაგჭირდებათ 2 წყვილი გამოჭრილი „ხელები“. ცალკე გამოჭერით 40 ცალი თანაბარი ისეთი ზომის წრე, რომ ფრჩხილებზე დაეტიოს. წრეებზე დაახატეთ პატარა ხელთათმანები და გააფერადეთ ფრჩხილების შესაფერისი ფერებით.

თამაშის წესები: დაურიგეთ გამოჭრილი „ხელები“ თითოეულ მოთამაშეს. მაგიდაზე გადააბრუნეთ გაფერადებული წრეები და აურიეთ, როგორც დომინოს ქვებს ურევინ. ის მოთამაშე, რომელიც იწყებს თამაშს, ამბობს: „თითები მომეყინა, მე მჭირდება მწვანე ხელთათმანი“ (ლურჯი/ყვითელი/წითელი/ყავისფერი). ბავშვი გადმოაბრუნებს წრეს და თუ წრეზე გამოსახული ხელთათმანის ფერი დაემთხვევა მის მიერ ნათქვამ ფერს, აიღებს წრეს და დააფარებს შესაფერის ფრჩხილს. შემდეგ რიგი გადადის მომდევნო მონაწილეზე. გამარჯვებული იქნება ის მოთამაშე, ვინც პირველი „შემოსავს“ ყველა თითს.

საჭირო მასალა:

- თეთრი ფურცლები;
- ფერადი ფანქრები ან ფლომასტერები;
- მაკრატელი.

თამაში „კატაპულტი“

ასაკი: 4+

მოიმარჯვეთ გუაშის საღებავი და შელებით კვერცხის სათავსო ფირფიტის გარეთა მხარე მწვანედ, მომდევნო უჯრედი ყვითლად, ხოლო ცენტრისკენ წითლად. მოათავსეთ ჩანგალი ფირფიტის წინ. დაუჭეთ ქალაქი ისე, რომ გამოვიდეს ბურთულა. დაადეთ ქალაქის ბურთულა ჩანგლის ტარზე. ნახალისეთ ბავშვი ჩანგლის კბილებიან მხარეზე დარტყმით მოძრაობაში მოიყვანოს „კატაპულტი“ და მოახვედროს დაკუჭული ქალაქის ბურთულა კვერცხის სათავსო ფირფიტის წითელ უჯრედში, ანუ ცენტრში.

საჭირო მასალა:

- კვერცხის სათავსო მუყაოს ფირფიტა;
- საღებავები;
- ჩანგალი;
- ქალაქი.

პატარა მეცნიერები

ბავშვები ბუნებრივად ცნობისმოყვარენი არიან და ადრეული ასაკიდანვე ცდილობენ, რაც შეიძლება მეტი შეიტყონ სამყაროს შესახებ. მათ აინტერესებთ, როგორ იზრდებიან ყვავილები, რატომ იცვლება ამინდი, რატომ აქვთ თევზებს ფარფლი და ა.შ. ამ მეცნიერული ძიების პროცესში მათ უფროსები უნდა დაეხმარონ, ოღონდ პირდაპირი პასუხების ნაცვლად მათ კითხვებს ეცადეთ ექსპერიმენტებით უპასუხოთ. ბავშვებს უფრო მეტად მოსწონთ შემეცნების პროცესი, როცა თავად არიან აღმომჩენნი და დამკვირვებლნი. ნაახალისეთ ბავშვები დასვან „მეცნიერული“ კითხვები, დაეხმარეთ შეაგროვონ მონაცემები, ჩაატარონ ცდები და გააკეთონ დასკვნები. პირადი გამოცდილებიდან, დაკვირვებიდან სწავლა ბავშვისთვის უფრო საინტერესო და ადვილად დასამახსოვრებელია.

წყალი და ჰაერი

ასაკი: 4+

ავსეთ ღრმა თასი წყლით. ჭიქას ძირში მიამაგრეთ ქაღალდის ან ქსოვილის პატარა ნაკუნის სკოჩის მეშვეობით. სთხოვეთ ბავშვს, ამოაყირავოს ჭიქა და ჩადოს წყალში ბოლომდე. ყურადღება მიაქციეთ, რომ არ ჩადოს გვერდულად. ჭიქის ამოღების შემდეგ უნდა შეამოწმოს, დასველდა თუ არა ქაღალდი. რატომ? (წყალი ხელს უშლის ჰაერის გამოსვლას).

შემდეგ ჩადოს წყალში ჭიქა გვერდულად, ჰაერი მოასწრებს ამოსვლას და ქაღალდი დასველდება.

საჭირო მასალა:

- წყლით სავსე ღრმა თასი;
- მაღალი ჭიქა;
- ქაღალდი ან ნაჭერი;
- სკოჩი.

რა უფრო სწრაფად ვარდება

ასაკი: 3+

მიეცით ბავშვს საშუალება შეაჯიბროს საგნები ვარდნის სისწრაფეში.

სთხოვეთ ბავშვს, დადგეს პატარა სკამზე და რიგრიგობით ჩამოაგდოს სიმაღლიდან საგნები. დააკვირდეს, რა უფრო სწრაფად ვარდება.

შემდეგ ერთად ჩამოაგდოს ორი სხვადასხვა ნივთი და შეადაროს, რომელი უფრო სწრაფად დაეცემა და რომელი უფრო დიდხანს იფრენს.

ასევე შეიძლება შეადაროს ერთმანეთს გაშლილი და დაკუჭული ფურცლის ვარდნის სისწრაფე.

საჭირო მასალა:

- ქალაღი;
- ბუმბული;
- ქვები;
- ჯოხები.

დამუხტული ბუმბულები

ასაკი: 4+

ბუმბუტით შეგიძლია ითამაშოთ, მორთოთ ოთახი ან ჩაატაროთ მეცნიერული ექსპერიმენტი.

გაბერეთ ბუმბუტები, გაბერილი ბუმბუტი რამდენჯერმე სწრაფად გაუსვით შალის ნაჭერს ან მატყლს და ესროლეთ კედელს. ბუმბუტი რაღაც დროით მიმაგრდება კედელზე. ნახალისეთ ბავშვი გაიმეოროს თქვენი მოქმედება.

ჩააბნელეთ ოთახი, სთხოვეთ ბავშვს გაუსვას შალის ნაჭერს ამჯერად ორივე ბუმბუტი და მიიტანოს ერთმანეთთან ახლოს, ოღონდ არ შეახოს. სიბნელეში დაინახავთ პატარა ნაპერწკლებს, რომლებიც წარმოიქმნება ბუმბუტებს შორის.

დახიეთ ქალაღი პატარა ნაკუნებად, დამუხტული ბუმბუტები შეახეთ ნაკუნებს ისე, რომ მიიწებოს.

საჭირო მასალა:

- ორი ბუმბუტი;
- მატყლი ან შალის ნაჭერი;
- ქალაღი.

საჭირო მასალა:

- პატარა ზომის ბურთი;
- თხელი თოკი ან კაპრონის ძაფი;
- კვადრატული ფორმის ქსოვილის ნაჭერი.

პარაშუტები

ასაკი: 3+

დაეხმარეთ ბავშვს შემოახვიოს ბურთს თოკი და მისი ბოლოები მოაბას ქსოვილის ოთხივე მხარეს. ბავშვს შეუძლია გადმოაგდოს „პარაშუტი“ სიმალიდან და დააკვირდეს მის ფრენას.

სასწორი

ასაკი: 3+

გააცანით ბავშვს თეფშებიანი სასწორის მუშაობის პრინციპი. სასწორი შეგიძლიათ თვითონაც დაამზადოთ. ამისათვის დაგჭირდებათ ტანსაცმლის საკიდი, ორი პლასტმასის ან მუყაოს კონტეინერი (მაგ., ხაჭოს ცარიელი პლასტმასის ქილები), ჯოხი, თოკი და მუყაო. დაამაგრეთ კონტეინერები თოკებით საკიდის ორივე მხარეს. საკიდიც თოკის მეშვეობით ჩამოკიდეთ კედელზე. შეგიძლიათ გამოიყენოთ ხის კუბურები გირების ნაცვლად. წინასწარ დააწერეთ გირებს წონა.

წაახალისეთ ბავშვი აწონოს ერთნაირი ზომის სხვადასხვა ნივთი: გირჩები, ნიჟარები, სარეცხის სარჩები, პატარა ზომის ქვები და პლასტმასის სათამაშოები. შეადაროს ერთმანეთს მათი სიმძიმეები და შეეცადოს გააწონასწოროს სასწორი.

საჭირო მასალა:

- თეფშებიანი სასწორი;
- სხვადასხვა პატარა ზომის ასაწონი ნივთები.

საჭირო მასალა:

- სხვადასხვა მასალის (ხე, რკინა, ქსოვილი, პლასტმასი, ქალაქი) პატარ-პატარა ნივთები;
- მაგნიტი.

მაგნიტი

ასაკი: 3+

რატომ არის, რომ ეს „ჯადოსნური“ ნივთი ყველაფერს არ იზიდავს? ან რას იზიდავს და რას არა? გაარკვეით ერთად.

გაშალეთ ნივთები, მიეცით ბავშვს მაგნიტი და სთხოვეთ დააკვირდეს, რომელი ნივთი მიემაგრება და რომელი არა. სთხოვეთ, შეაგროვოს მიმაგრებული ნივთები პატარა თასში.

რა იძირება, რა ტივტივებს

ასაკი: 2+

ამ ცდის ჩატარება სულ პატარებსაც შეუძლიათ. უბრალოდ მოიმარაგეთ საჭირო ნივთები და წაახალისეთ ბავშვები ჩაყარონ ეს ნივთები წყალში. სთხოვეთ, დააკვირდნენ, რა იძირება და რა ტივტივებს, დაახარისხონ ნივთები სხვადასხვა ჭურჭელში.

საჭირო მასალა:

- წყლით სავსე ღრმა თასი;
- სხვადასხვა მასალის (ხე, რკინა, ქსოვილი, პლასტმასი, ქაღალდი) პატარ-პატარა ნივთები;
- გირჩები;
- ნიჟარები;
- ბუმბული;
- სარეცხის სარჭები;
- პატარა ზომის ქვეები;
- პლასტმასის სათამაშოები.

ვთამაშობთ გამოცნობანას

ეს ექსპერიმენტები თამაშით არის, თან ერთობი, თან ეცნობი, რას როგორი ფორმა, სუნი და ხმა აქვს.

გამოცნობანა შეხებით

ასაკი: 3+

ნაჭრის ტომარაში ჩაყარეთ ნივთები, თვალი აუხვიეთ ბავშვს ქსოვილით. სთხოვეთ, ამოიღოს რაიმე ნივთი და შეხებით გამოიცნოს, რა საგანი უჭირავს, აღწეროს როგორია: პრიალა, ფუმფულა, ხაოიანი, მრგვალი და ა.შ.

საჭირო მასალა:

- ნაჭრის ტომარა ან ჩანთა;
- სხვადასხვა მასალის პატარ-პატარა ნივთები;
- გირჩები;
- ნიჟარები;
- ბუმბული;
- სარეცხის სარჭები;
- პატარა ზომის ქვეები;
- პლასტმასის სათამაშოები.

საჭირო მასალა:

- პატარა ქილები;
- ლიმონის, ხახვის, ნიორის, პატარა ნაჭრები;
- ვანილი, შოკოლადი, მიხაკი და სხვა მძაფრი სუნის მქონე პროდუქტი.

გამოცნობა სუნით

ასაკი: 3+

პატარა ზომის ქილებში ჩაყარეთ სხვადასხვა სუნის მქონე პროდუქტები: ლიმონი, ხახვი, ნიორი, ვანილი, შოკოლადი, მიხაკი და ა.შ. შემოახვეთ ქაღალდი ისე, რომ შიგთავსი არ გამოჩნდეს.

ნაახალისეთ ბავშვი სუნის მიხედვით გამოიცნოს, რა დევს ქილაში. გამოიჩინეთ განსაკუთრებული ყურადღება, როდესაც ბავშვი ფხვიერ პროდუქტს ყნოსავს, რათა არ შეისუნთქოს.

გამოცნობა ხმით

ასაკი: 3+

საჭირო მასალა:

- კოვზები, ჭიქა, წყალი;
- ფურცელი, ფანქარი;
- ზარი, ელვა და სხვა ნივთები, რომლებმაც შეიძლება ხმა გამოსცენ.

სთხოვეთ ბავშვს, დახუჭოს თვალები ან აუხვეთ თვალები ქსოვილით. სხვადასხვა საგნით გამოეცით ხმები, მაგალითად, ჩაასხით წყალი ჭიქაში, შეკარით და გახსენით ელვა-შესაკრავი, დააკაკუნეთ კოვზები ერთმანეთზე, დახაზეთ ფანქრით ფურცელზე. ბავშვმა უნდა გამოიცნოს, რა ნივთები გამოსცემენ ამა თუ იმ ხმას.

რა იხსნება წყალში?

ასაკი: 3+

თქვენმა პატარამ ალბათ უკვე იცის, რომ ჩაიში იხსნება შაქარი, წვნიანში – მარილი. ნეტა კიდევ რა იხსნება წყალში? ამის გასარკვევად სთხოვეთ ბავშვს ჩაყაროს ზემოთ ჩამოთვლილი პროდუქტები და ნივთები მცირე რაოდენობით ქილებში, დაასხას თბილი წყალი და მოურიოს კოვზით. დააკვირდეს, რა გაიხსნება წყალში და რა – არა. გაშალეთ მაგიდაზე სხვადასხვა სახის ქსოვილები და სთხოვეთ ბავშვს, დაანვეთოს წყალი ქსოვილზე, დააკვირდეს, რომელი ნაჭერი შეინოვს წყალს უფრო მალე.

საჭირო მასალა:

- პატარა ზომის ქილები, კოვზი, პიპეტი;
- შაქარი, მარილი, ზეთი;
- პატარა ტოტები, პატარა ზომის ქვეები;
- რაიმე სახის ბურღულეული;
- სხვადასხვა სახის ქსოვილის პატარა ნაჭრები: შალი, აბრეშუმი, ჩითი, პირსახოცის ნაჭერი, ხავერდი.

ტელეფონი

ასაკი: 4+

პლასტმასის ჭიქებს ძირში გაუკეთეთ ნახვრეტი, სთხოვეთ ბავშვს გაუყაროს თოკის ორივე ბოლოს ჭიქები, დაეხმარეთ ჭიქის შიგნიდან თოკი გამოაბას პატარა ხის ჩხირებს. ერთმა ბავშვმა ორივე ხელით კარგად უნდა დაიჭიროს ჭიქა, მიიტანოს პირთან და ილაპარაკოს, მეორემ კი ყურთან მიიდოს და მოუსმინოს. ხმა ისმის, როცა თოკი კარგად არის დაჭიმული.

საჭირო მასალა:

- ორი ცალი მყარი პლასტმასის ჭიქა;
- პატარა ხის ჩხირები;
- თოკი.

საჭირო მასალა:
სხვადასხვა ზომის,
ფორმის და მასალის
ბურთები.

ჩემპიონი ბურთი

ასაკი: 3+

მოიმარაგეთ მაგიდის ჩოგბურთის, ჩოგბურთის, ფეხ-ბურთის, ნაჭრის და რეზინის ბურთები. ნახალისეთ ბავშვი, გააგოროს, ახტუნაოს და ჰაერში ისროლოს, შეაჯიბროს ბურთები და მათგან გამოავლინოს გამარჯვებული შორს გაგორებაში, სისწრაფეში, მაღლა ხტომაში და შორს ფრენაში.

წყლის გამადიდებელი

ასაკი: 4+

სთხოვეთ ბავშვს დახატოს ორი ერთნაირი ზომის ნახატი და დადოს ერთმანეთის გვერდით. აავსოს ქილა წყლით, მიიტანოს ერთ ნახატთან და შეხედოს მას წყლით სავსე ქილის მიღმა. შეადაროს, რომელი ნახატი უფრო დიდად მოჩანს.

საჭირო მასალა:

- პატარა ზომის ქილა;
- წყალი;
- ფანქრები და ფურცელი.

საჭირო მასალა:

- ოთხი ცალი საშუალო მოცულობის პლასტმასის ბოთლი სახურავით;
- ერთი ფერის ცვილის, პასტელის ან ფანქრის ნათალი;
- წყალი, ჭურჭლის ჟელე, შამპუნი, გუაში ან აკვარელი;
- საქსოვი ძაფი;
- საკვები საღებავი;
- ბრჭყვიალები.

ვთამაშობთ ფერებით

ასაკი: 4+

გამოყენებამდე გამოავლეთ პლასტმასის ბოთლებს წყალი. ერთ ბოთლში ჩაყარეთ ორი კოვზი ერთი ფერის, მაგალითად, მწვანე ფანქრის წვერის ნაფხვენი, შეავსეთ წყლით. დაახურეთ სახურავი და მჭიდროდ მოუჭირეთ. მეორე ბოთლში ჩაასხით ჭურჭლის ჟელე, ცოტა წყალი და მწვანე ფერის გუაში. მესამე ბოთლში ჩაყარეთ დაჭრილი მწვანე საქსოვი ძაფი და შეავსეთ წყლით. მეოთხე ბოთლში ჩაყარეთ მწვანე საკვები საღებავი, ბრჭყვიალები და შამპუნი.

დარწმუნდით, რომ ოთხივე ბოთლს კარგად ახურავს თავსახური.

წახალისეთ ბავშვი, აანჯდრიოს ბოთლები, აგორაოს იატაკზე, გადააბრუნ-გადმოაბრუნოს. სთხოვეთ, აღწეროს და შეადაროს, რა ხდება თითოეულ ბოთლში.

შეჯეროთ ფერები

ასაკი: 4+

ცალ-ცალკე ქილებში ცოტა წყალში წინასწარ გახსენით აკვარელის საღებავის სამი ძირითადი ფერი – წითელი, ლურჯი და ყვითელი. ბავშვი

რიგრიგობით ამოიღებს ფერებს პიპეტის საშუალებით და პატარა ზომის ქილებში შეურევს ერთმანეთს სხვადასხვა ფერებს. დააკვირდით, როგორ ფერს მიიღებს წყალი თითოეულ პატარა ქილაში და შედეგები ჩაინიშნეთ ფურცელზე.

საჭირო მასალა:

- აკვარელის საღებავები;
- პატარა ზომის წამლების თავსახურიანი ქილები;
- პიპეტი.

„ძალა ერთობაშია“

ასაკი: 4+

ჩააწყვეთ კალათაში ბავშვისთვის მძიმე ნივთები (მაგ., ნიგნები) და სთხოვეთ ერთ ბავშვს, შეეცადოს ასწიოს ის. შემდეგ სთხოვეთ რამდენიმე ბავშვს, ერთდროულად სცადონ კალათის აწევა.

გაავსეთ ქილა წყლით და ჩაასხით 2-3 კოვზი ძმარი. მოურიეთ და შემდეგ ჩააგდეთ 2-3 ქიშმიში. ჩაუმატეთ 1 კოვზი სოდა. ნუ მოურევთ და დააკვირდით, როგორ ამოინფერება წყლიდან ქიშმიში, მას შემდეგ, რაც ბუშტუკები გაჩნდება მის გარშემო. როგორც კი ქიშმიში წყლის ზედა-

საჭირო მასალა:

- ბავშვისთვის მძიმე ნივთები (ნიგნები, კუბურები და ა.შ.);
- მაღალი გამჭვირვალე ქილა;
- დიდი კალათა;
- სოდა, ქიშმიში, ძმარი, წყალი;
- კოვზი.

პირზე ამოვა, ბუმტუკები გასკდება და ქიშმიში კვლავ ჩაიძირება და თავის გარშემო საკმარისი ბუმტუკების შემოკრების შემდეგ ისევ წამოვა ზედაპირისკენ. ჰკითხეთ ბავშვებს: „ტივტივებს თუ არა ქიშმიში, როდესაც ერთი ბუმტუკი აქვს მიკრული?“, „რა ხდება, როდესაც ბევრი ბუმტუკი „ცდილობს“ ზემოთ აიტანოს ქიშმიში?“, „რით ჰგავს ეს ექსპერიმენტი თქვენს მცდელობას, ერთად აგენი-ათ მძიმე კალათა?“.

პატარა არქეოლოგი

ასაკი: 3+

საჭირო მასალა:

- ფუნჯები;
- ქვიშა;
- ნიჩბები და კოვზები;
- საცერი ან სანური;
- პატარა ზომის სხვადასხვა ნივთი (მაგ., სათამაშო დინოზავრები, ბუმბულები, ნიჟარები, მძივები და ა.შ.).

დიდი ზომის ყუთში ჩაყარეთ ქვიშა. ქვიშაში ჩამალეთ სხვადასხვა მცირე ზომის ნივთი და მიეცით დავალება ბავშვებს, კოვზების, საცერისა თუ ნიჩბების საშუალებით აწარმოონ „არქეოლოგიური გათხრები“. დაეხმარეთ ბავშვებს გააკეთონ „მუზეუმი“, სადაც აღმოჩენილ ნივთებს განალაგებენ. ისაუბრეთ მუზეუმებზე და ნივთებზე, რომლებიც იქ გამოიფინება. განუმარტეთ ბავშვებს ისეთი სიტყვები, როგორიცაა, „მუზეუმი“, „ნაკვალევი“ და ა.შ.

უფროს ბავშვებთან შეგიძლიათ ეს აქტივობა ჩაატაროთ ეზოში, მცირე ზომის ტერიტორიაზე, სადაც მინაში ჩამალავთ ქათმის რამდენიმე გასუფთავებულ ძვალს, ბავშვები კი ნიჩბებით „დინოზავრების“ ძვლების აღმოჩენას შეეცდებიან.

შაქარყინული

ასაკი: 3+

მიეცით ბავშვს ყინულის ნატეხი და ძაფი. აჩვენეთ, როგორ ასწიოს ძაფით ყინული: მოაყარეთ ყინულის ნატეხს მარილი და ზედაპირზე დაადეთ ძაფი. მარილი რამდენიმე წამით გააღებთ ყინულს და შემდეგ ძაფს მიეყინება. როდესაც ხელში აიღებთ ძაფს, მას ყინულიც აჰყვება.

ჰკითხეთ ბავშვებს, რომელი ტკბილეული ინახება საყინულეში? მათთან ერთად დაამზადეთ შაქარყინული. ბავშვი აირჩევს სასურველ ხილის წვენს, ჩაასხამს ქალაღდის ჭი-

ქაში, რომელსაც დაახლოებით 1 საათით გააჩერებთ საყინულეში. შემდეგ გამოიღეთ ჭიქა და შუაში ვერტიკალურად ჩაარჭეთ პლასტმასის კოვზი. კვლავ შედგით საყინულეში და გააჩერეთ, სანამ მთლიანად გაიყინება, შემდეგ მოაცალეთ ქალაღდის ჭიქა და შაქარყინულიც მზად არის!

მცენარეები

მცენარეებს მხოლოდ დიდი მეცნიერები როდი იკვლევნ. მათზე დაკვირვება პატარებსაც ძალიან მოსწონთ.

ხილის კურკა

ასაკი: 4+

დაჭერით ის ხილი, რომელიც გაქვთ და სთხოვეთ ბავშვს ფრთხილად ამოიღოს კურკები. წელიწადის სხვადასხვა დროს შეაგროვეთ და გააშრეთ კურკები პატარა ნაჭრის ქისაში. ერთად შეადარეთ ფერის, ფორმის, ფაქტურის მიხედვით.

საჭირო მასალა:

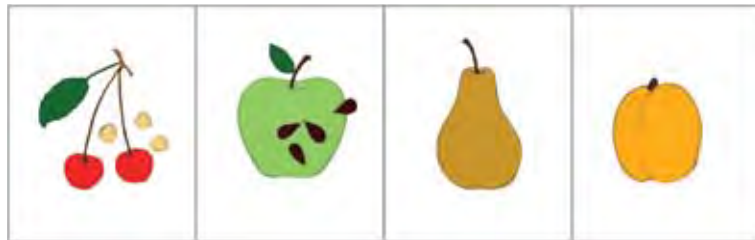
- ყინულის დასამზადებელი ფორმები;
- სხვადასხვა ხილის წვენი;
- პატარა ზომის ქალაღდის ერთჯერადი ჭიქები;
- ძაფი, პლასტმასის კოვზები;
- მარილი.

საჭირო მასალა:

- სხვადასხვა ხილი: საზამთრო, ვაშლი, ქლიავი, ტყემალი, ყურძენი, კარალიოკი, ფორთოხალი, გოგრა, ნესვი და სხვ.;
- ჟურნალები;
- მაკრატელი, მშრალი ნებო.

დაეხმარეთ ბავშვებს ჟურნალებიდან ამოჭრან ხილის ფოტოები და დაანებონ პატარა მუყაოს ბარათებზე. ბავშვებმა უნდა იპოვონ, რომელი კურკა რომელ ხილს ეკუთვნის და დააწყონ შესაბამის ბარათებზე.

ლობიოს მარცვლები

ასაკი: 3+

სთხოვეთ ბავშვებს ქილა სანახევროდ გაავსონ ბამბით და ჩადონ რამდენიმე ლობიოს მარცვალი ბამბასა და ქილის კედელს შორის. ბამბა ყოველდღიურად უნდა დაინამოს. დადგით ქილა ფანჯრის რაფაზე და ერთად დააკვირდით, როგორ გაიზრდება ღერო და ფესვები. ქილებს შეგიძლიათ ბავშვების სახელებიანი წარწერები გაუკეთოთ, რომ ადვილად იცნონ თავიანთი მცენარეები. შეიძლება ბავშვებმა ჩაიხატონ მცენარის ზრდის ეტაპები ან გადაუღონ სურათები და შემდეგ შეადარონ ერთმანეთს.

საჭირო მასალა:

- მინის პატარა გამჭვირვალე ქილები (საბავშვო საკვების ან სხვა);
- ბამბა;
- ლობიოს მარცვლები;
- წყალი.

ყვავილების ზრდა

ასაკი: 4+

სთხოვეთ ბავშვებს პატარა ქოთნები აავსონ მიწით და ჩარგონ თითოეულში ყვავილის სამი მარცვალი, დადგით ორი ქოთანს ფანჯრის რაფაზე, ერთი კი სრულ სიბნელეში. ერთი ქოთანი მორწყეთ, ერთი კი – არა, სიბნელეში მდგარი ქოთანიც მორწყეთ. ერთად დააკვირდით მცენარეების ზრდას. რა ხდება, როცა მცენარე არ იღებს წყალს ან სინათლეს?

საჭირო მასალა:

- თიხის ან პლასტმასის პატარა ქოთნები;
- ყვავილების მიწა;
- ყვავილების თესლი.

პატარა ბოსტანი

ასაკი: 3+

ეზოში ბავშვებს ჩააყრევინეთ მინა კონტეინერებში, გააკეთონ პატარა კვლები, ჩარგონ სასურველი ბოსტნეული, მოუარონ და დააკვირდნენ ზრდას. ბავშვებს შეუძლიათ ნარგავებს გაუკეთონ შესაბამისი აბრები.

საჭირო მასალა:

- პატარა კონტეინერი;
- ბოსტნეულის თესლი;
- პატარა სამუშაო იარაღები.

ცხოველები

მიეცით ბავშვს საშუალება დააკვირდეს ცხოველებს, მწერებს, ფრინველებს; ყურადღება გაამახვილოს მსგავსებებსა და განსხვავებებზე. წაახალისეთ, დაგისვით კითხვები ამა თუ იმ ცხოველის შესახებ.

ცხოველების ფაზლები

ასაკი: 3+

სთხოვეთ ბავშვს იპოვოს და გამოჭრას ჟურნალებიდან დედა და შვილი ცხოველების სურათები, დააწებეთ წყვილები მოგრძო მუყაოზე, გაჭერით შუაზე ზიგზაგისებრად ან ტალღისებრად. აურიეთ და იპოვეთ შესაბამისი წყვილები.

საჭირო მასალა:

- ძველი ჟურნალები;
- მშრალი ნებო, მაკრატელი, მუყაო.

საჭირო მასალა:

- გამჭვირვალე ქილები;
- შავი ფერის ქაღალდი;
- ბამბა;
- პატარა ნიჩაბი;
- ჭიანჭველების ბუდე.

ჭიანჭველები

ასაკი: 4+

ქილა სანახევროდ გავსეთ მინით. ბავშვთან ერთად გაისეირნეთ ბუნებაში ჭიანჭველების ბუდის საძებნელად. დაავირდით, როგორ მიაქვთ ჭიანჭველებს საჭმელი, პატარა ნიჩბით ამოიღეთ მინის პატარა ნაწილი ბუდიდან და მოათავსეთ ქილაში, შემოახვიეთ მუქი ფერის ქაღალდი, რომ ჭიანჭველები სიღრმეში ჩავიდნენ, დაადეთ მინას სველი ბამბა, რომელიც უზრუნველყოფს ჭიანჭველებს საჭირო წყლით, მოუყევით ბავშვებს ჭიანჭველების ცხოვრების შესახებ, რას ჭამენ, როგორ დებენ და უვლიან კვერცხებს, როგორ მუშაობენ. კვირაში ერთხელ ან ორჯერ ჭიანჭველებს შეიძლება ჩაუყაროთ პურის ნამცეცები, ბავშვი დაავირდება ჭიანჭველებს გამჭვირვალე ქილის კედლებიდან. ჭიანჭველების გაჩერება ასეთ პირობებში შესაძლებელია ორი-სამი კვირის განმავლობაში. შემდეგ ბავშვთან ერთად დააბრუნეთ ჭიანჭველა ბუნებრივ გარემოში.

ჭიაყელები

ასაკი: 4+

საჭირო მასალა:

- გამჭვირვალე ქილები;
- ქვიშა და მინა;
- ჭიაყელები;
- ლუპა.

ქილაში ჩაყარეთ ქვიშა და ზემოდან მოაყარეთ ნამიანი შავი მინა. ჩასვით ჭიაყელები მინაში, ზემოდან დააყარეთ ცოტა საკვები. ბავშვები დააკვირდებიან, როგორ თხრიან ჭიაყელები მინას.

დასვით ჭიაყელა ფურცელზე, დააკვირდით ლუპით, როგორ მოძრაობს და მოუსმინეთ, როგორ ხმას გამოსცემს ხოხვისას. ცოტა ხანში ჭიაყელა უკან უნდა დააბრუნოთ მის ბუნებრივ გარემოში.

სახალისო მათემატიკა

ბავშვები მათემატიკურ ცნებებს ადრეულ ასაკში სხვადასხვა აქტივობისა თუ თამაშის დროს ეცნობიან. სულ პატარა ბავშვმაც კი იცის, რომ ის პატარაა, ხოლო დედა და მამა – დიდები არიან; იცის, რომ ერთ კუბურას თუ მეორეს დაადებს, ორი კუბურა იქნება, თუმცა, სიტყვებით ამის გადმოცემა ჯერ კიდევ არ შეუძლია; იცის, რომ 10 ბურთულა 2 ბურთულაზე მეტია. პატარები ხშირად ახარისხებენ ნივთებს, თუმცა, შესაძლოა, ჩვენ ვერც მივხვდეთ, რა ნიშნების თუ კრიტერიუმების მიხედვით გამოყოფენ სხვადასხვა ნივთს ერთმანეთისგან. ბავშვები რიცხვების, ზომის, ფორმის, წონის შესახებ ბევრ რამეს იგებენ მაღაზიაში ან ბაზარში გასეირნებისას. ეს მაგალითები ცხადყოფს, რომ ბავშვს ადრეული ასაკიდანვე უვითარდება მათემატიკური უნარები, მშობლებს და აღმზრდელებს კი მართებთ ისეთი გარემოს შექმნა, სადაც ბავშვები მათემატიკურ ცნებებს ხშირად და სხვადასხვა სიტუაციაში გამოიყენებენ.

ხშირად გამოიყენეთ ისეთი სიტყვები, როგორიცაა: მაღალი და დაბალი, ცოტა და ბევრი, ახლოს და შორს, პირველი და ბოლო, ცარიელი და სავსე, მსუბუქი და მძიმე, ყველაფერი და არაფერი, ერთი და იგივე და სხვადასხვა, მეტი და ნაკლები, წყვილი, ჯგუფი და ა.შ.

ასწავლეთ ბავშვს ლექსები და სათვლულები რიცხვების შესახებ. ეს ხელს შეუწყობს რიცხვების სიტყვიერად დამახსოვრებას, მიუხედავად იმისა, რომ შეიძლება ბავშვს ჯერ კიდევ არ ესმოდეს მათი მნიშვნელობა. იმდერეთ ისეთი სიმღერები, სადაც რიცხვები თანმიმდევრობით წარმოითქმება. თავისუფალ დროს ერთი წუთი დაუთმეთ თვლას ისე, რომ ბავშვისთვის ეს მხიარული აქტივობა იყოს.

დაითვალეთ ნივთები ბავშვებთან ერთად. ასე ბავშვები ნელ-ნელა შეიმეცნებენ, რომ რიცხვი „2“ ორი ნივთის აღმნიშვნელია, „5“ – ხუთის და ა.შ. თავდაპირველად დაიწყეთ მცირე რაოდენობის (2-3) ნივთებით, აუხსენით და შემდეგ ჰკითხეთ ბავშვს, რამდენი ნივთია. წიგნის კითხვისას ბავშვთან ერთად დაათვალიერეთ ილუსტრაციები, დაითვალეთ, რამდენი გმირია დახატული, რამდენი ცხოველი და ა.შ. თავდაპირველად მიეცით ბავშვს რამდენიმე ისეთი ნივთი, რომ თვლისას შეეხოს თითოეულ მათგანს; მას შემდეგ, რაც ისწავლის 2-3 ნივთის დათვლას, გაზარდეთ ნივთების რაოდენობა; ასე ნელ-ნელა ბავშვი ისწავლის შეხების გარეშე საგნების დათვლას. ხშირად დათვალეთ ბავშვთან ერთად: სადილობისას – თეფშები და ჩანგლები, თამაშისას – კუბურები და თოჯინები, ხატვისას – ფუნჯები და საღებავები და ა.შ.

ასწავლეთ ბავშვს თვლის მნიშვნელობა ისე, რომ გაიგოს, რომ საგნების თვლისას უკანასკნელი საგნის დათვლისას წარმოქმნილი რიცხვი წარმოდგენილი ნივთების საერთო რაოდენობის აღმნიშვნელია. დაათვლევინეთ 3 საგანი (მაგ., „ერთი დათვი, ორი დათვი, სამი დათვი“) და შემდეგ ჰკითხეთ, რამდენი ნივთია სულ (მაგ., „სულ რამდენი დათვია?“). ხშირად გაიმეორეთ ასეთი სავარჯიშო, რათა ბავშვმა გაიგოს დათვლის მნიშვნელობა. მას შედეგ, რაც ამ სავარჯიშოს თავს ადვილად გაართმევს, გაზარდეთ ნივთების რაოდენობა და 4, 5 ან მეტი საგნით ავარჯიშეთ.

მიუმატეთ და გამოაკელით ნივთები სიტყვების გამოყენებით. ბავშვისთვის ნაცნობი გმირებისა თუ ნივთების შესახებ მოიგონეთ მარტივი ამოცანები, რათა ბავშვმა ისწავლოს მიმატებისა და გამოკლების მარტივი მოქმედებების განხორციელება. მაგალითად, „ბებიამ გამოგვიცხო 3 ღვეხელი, ერთი შენ შეჭამე. რამდენი ღვეხელი დაგვრჩა შენი მეგობრებისთვის?“, „ლიზი, ანა და ნიკა ერთად თამაშობდნენ კუბურებით. რამდენი ბავშვი თამაშობდა კუბურებით? ცოტა ხანში მათთან გიორგიც

მივიდა სათამაშოდ. ახლა რამდენი ბავშვი თამაშობს ერთად?“ ეთამაშეთ ბავშვს ასეთი მათემატიკური ამოცანებით, სანამ არ მოწყინდება. მიეცით ბავშვებს სხვადასხვა ნივთი და წახალისეთ, რომ თავად მოიგონონ ასეთი ამბავი-ამოცანები და გასცენ პასუხები.

დააჯგუფეთ საგნები ნიშნების მიხედვით. დაიწყეთ ისეთი საგნებით, რომლებიც ერთმანეთისგან მხოლოდ ერთი ნიშნით განსხვავდებიან, მაგალითად, მიეცით ბავშვს რამდენიმე ფერის ფანქრები და სთხოვეთ, დააჯგუფოს ფერის მიხედვით; მოიმარაგეთ სხვადასხვა ფორმის ერთნაირი ნივთები (მაგალითად, პლასტმასის გამჭვირვალე ბოთლები, ხის კუბურები და ა.შ.) და ასწავლეთ ბავშვს, ფორმის მიხედვით დაჯგუფება. შეგიძლიათ გამოიყენოთ ლილები, რომლებსაც ნახვრეტების რაოდენობის მიხედვით დააჯგუფებს ბავშვი. რამდენიმე ქსოვილისგან გამოჭერით სხვადასხვა ფორმისა და ზომის ნაჭრები, ისე რომ ბავშვს შეეძლოს მათი დაჯგუფება ზომის, ფორმის, ფერის ან ფაქტურის მიხედვით. ასეთი სავარჯიშოებისთვის შეგიძლიათ აგრეთვე გამოიყენოთ მაკარონი, სხვადასხვა ხილის კურკა, კენჭები და ა.შ.

შეადარეთ ნივთები მათი მახასიათებლების მიხედვით, რომელია უფრო დიდი ან პატარა, უფრო მუქი ან ღია, უფრო მძიმე ან მსუბუქი და ა.შ. სთხოვეთ ბავშვს, შეადაროს სხვადასხვა სახატავი მასალით (ფანქარი, ფლომასტერი, ფუნჯი) დახატული ხაზები, რომელია უფრო მსხვილი და რომელი – წვრილი; კუბურებით აშენებული სხვადასხვა ზომის კოშკიდან რომელია უფრო მაღალი და რომელი – დაბალი, რომელს დასჭირდა მეტი კუბურა, შეადარეთ ფეხსაცმლის ზომები და ა.შ.

დაალაგეთ ნივთები თანმიმდევრობით, ზომის (დიდიდან პატარამდე ან პირიქით), წონის (მსუბუქიდან მძიმემდე), სიგრძის, სისავსის და სხვა ნიშნების მიხედვით. თავდაპირვე-

ლად გამოიყენეთ 2 ნივთი (მაგ., პატარა ფანქარი და დიდი ფანქარი) და ნელ-ნელა გაზარდეთ მათი რაოდენობა. ასეთი სავარჯიშოსთვის შეგიძლიათ გამოიყენოთ სხვადასხვა ზომის ნივთები.

შეაფასეთ და ივარაუდეთ. მოათავსეთ 10-ზე ნაკლები რაოდენობის საგანი ქილაში და სთხოვეთ ბავშვს, გამოიცნოს საგანთა მთლიანი რაოდენობა, შემდეგ დაითვალეთ საგნები ერთად. იმავე პრინციპით უნდა გამოიცნოს ბავშვმა მაგ., თეფშზე ორცხობილების რაოდენობა და სხვ. ბავშვთან ერთად ივარაუდეთ, როგორი ამინდი იქნება ხვალ.

დაანწყვეთ ნივთები გარკვეული განმეორებადი კანონზომიერებით. ამისთვის შეგიძლიათ გამოიყენოთ მრავალფეროვანი მასალა: მსხვილი ფერადი მძივები (მაგ., ორი წითელი, ერთი ლურჯი, ორი წითელი, ერთი ლურჯი, და ა.შ.), სხვადასხვა ფერის ფანქრები და ფლომასტერები; დაამზადებინეთ ბავშვს აპლიკაცია ისე, რომ ბავშვმა ფურცელზე ფერადი ფურცლების ნაჭრები ან სხვა მასალა გარკვეული კანონზომიერების დაცვით დაანებოს.

მაგ.
დედ.

ნიჭა

ჩართეთ ბავშვი ისეთ აქტივობებში, სადაც გინევთ გაზომვა, ანონვა და ა.შ. მაგალითად, სადილის, ნამცხვრის მომზადებისას ბავშვთან ერთად გაზომეთ საჭირო ინგრედიენტები. ნება დართეთ ბავშვს ითამაშოს წყლის სავსე სათლით ისე, რომ ჩამჩის ან ჭიქის გამოყენებით დაადგინოს წყლის მოცულობა (მაგ., „სათლში ჩადის 5 ჩამჩა/ჭიქა წყალი“). ბავშვთან ერთად გაზომეთ ოჯახის წევრთა სიმაღლე, კედელზე მონიშნეთ მისანებებელი ფურცლებით და შეადარებინეთ ბავშვს.

ასწავლეთ ბავშვს, რიცხვების ამოცნობა. ათამაშეთ მარტივი თამაშები, სადაც უნდა შეაერთოს რიცხვის აღმნიშვნელი ბარათი იმ ბარათთან, რომელზეც ამავე რაოდენობის ცხოველი ან საგანი ხატია (ასეთი ბარათები თქვენთვის შეგიძლიათ დაამზადოთ. ბავშვისთვის შესამჩნევ

ადგილზე ხშირად დაწერეთ რიცხვები და სიტყვიერადაც წარმოთქვით (მაგ., საყიდლების სიის შედგენისას: „2 ქილა არაჟანი“, „1 საზამთრო“ და ა.შ.). წიგნებისა და ჟურნალების თვალყურებისას ყურადღება გაამახვილებინეთ ბავშვს რიცხვებზე.

თამაშები ბოთლის თავსახურებით

პლასტმასის ბოთლის თავსახურებით უამრავი საინტერესო თამაშის მოფიქრება შეიძლება. შეაგროვეთ პლასტმასის ბოთლების თავსახურები. გახსოვდეთ, მათი გამოყენებით შეიძლება ბავშვისთვის ისეთი უნარების განვითარება, როგორებიცაა: მოტორიკა, თვლა, კატეგორიზაცია, ანბანის ცოდნა. შეაგროვეთ რაც შეიძლება მეტი თავსახური, რათა თამამად გამოიყენოთ.

ასაკი: 3+

პირველ რიგში თვალი გადაავლეთ სახურავების ასორტიმენტს. თუ გაქვთ სხვადასხვა ფერის სახურავები, ამოარჩიეთ ერთი სახურავი თითოეული ფერიდან, დანარჩენები კი გადადეთ. ჰკითხეთ ბავშვს, რამდენი განსხვავებული ფერის სახურავს ხედავს? სთხოვეთ, დაასახელოს, რა ფერებია. მოიმარაგეთ თეთრი ფურცლები, დააწერეთ ფერების სახელები და წარწერის გვერდზე დადეთ შესაბამისი ფერის სახურავი. სთხოვეთ ბავშვს, დაახარისხოს დარჩენილი სახურავები და გაანანილოს ფურცლებზე.

ასაკი: 3+

შეარჩიეთ ერთი ფერის სახურავები. ბავშვთან ერთად მოიფიქრეთ 10 სახალისო სიმბოლო, რომელსაც დახატავთ სახურავებზე, მაგ.: ვარსკვლავი, გალიმებული სახე, მთვარე, მზე, გული, ყვავილი, ბორბალი, სამკუთხედი, ოთხკუთხედი, რომბი ან მოიშველიეთ ფანტაზია და მოიფიქრეთ სიმბოლოების თქვენური ვერსია. შემდეგ დაახატეთ სიმბოლოები სახურავებზე პერმანენტული შავი მარკერით ან შავი ფლომასტერით. თითო სიმბოლო სამჯერ გამოიყენეთ ისე, რომ გქონდეთ სამი სახურავი ერთნაირი სიმბოლოთი. აურიეთ სახურავები ერთმანეთს. სთხოვეთ ბავშვს, დაახარისხოს ნახატების მიხედვით.

საჭირო მასალა:

- ერთჯერადი პლასტმასის ბოთლების სხვადასხვა ფერის თავსახურები (რაც შეიძლება ბევრი);
- თაბახის რამდენიმე ფურცელი;
- ნებო;
- შავი მარკერი ან ფლომასტერი.

ასაკი: 4+

დააწყვეთ სხვადასხვა ფერის სახურავები გარკვეული კანონზომიერებით, მაგ.: 1 წითელი, 2 მწვანე, 1 წითელი, 2 მწვანე. სთხოვეთ ბავშვს, ყურადღებით დააკვირდეს რიგს და გააგრძელოს კანონზომიერება. შეგიძლიათ გამოიყენოთ სიმბოლოებიანი სახურავებიც, მაგ., 3 სახურავი მზის სიმბოლოთი, 2 – გულის, 3 – ისევ მზის სიმბოლოთი, დანარჩენი ბავშვმა უნდა გააგრძელოს. შეგიძლიათ ითამაშოთ ამ თამაშის გართულებული ვარიანტი:

დააწყვეთ სხვადასხვა ფერის სახურავები გარკვეული კანონზომიერებით, ხოლო ბავშვმა სიმბოლოებიანი სახურავები უნდა დააწყოს იმავე კანონზომიერებით. მაგ.: თქვენ დააწყვეთ: 1 ლურჯი, 2 ნარინჯისფერი, 1 ლურჯი, 2 ნარინჯისფერი, ბავშვმა უნდა დააწყოს 1 მთვარის სიმბოლოთი, 2 სამკუთხედით, 1 მთვარის სიმბოლოთი, 2 სამკუთხედით და ა.შ.

ასაკი: 3+

დაათვლევინეთ ბავშვს სახურავები. სთხოვეთ, თითო ფერიდან ამოირჩიოს მხოლოდ ერთი სახურავი, შემდეგ მხოლოდ ორი, მხოლოდ სამი და ა.შ. შეგიძლიათ მარტივი არითმეტიკული მოქმედებებიც შეასრულებინოთ. აჩვენეთ ნებისმიერი ფერის სახურავი, მაგ.: „აი, ერთი მწვანე სახურავი, ამას კიდევ ერთი რომ მივუმატოთ, რამდენი გამოვა, აბა, დაითვალე“.

საჭირო რესურსები:

- თაბახის ფურცელი, რომელსაც დაჭრით 10 ტოლ ნაწილად;
- ფლომასტერი;
- მაკრატელი;
- პატარა ზომის ცელოფანი ან ქაღალდის პარკი;
- 20-30 დიდი ზომის ლილი, ასევე გამოდგება კენჭები, პატარა კუბები, მონეტები, ან სხვა პატარა ზომის ნივთი.

რამდენი ბურთულაა?

ასაკი: 4+

ამ თამაშის დროს დაგჭირდებათ კენჭები, ლილები ან მონეტები, ასე რომ უფროსებს მეტი ყურადღება გმართებთ.

დაჭერით თაბახის ფურცელი მერვედ ნაჭრებად. ამ ზომის 10 ბარათი გაამზადეთ. თითოეულზე დაახატეთ ბურთულები, პირველ ბარათზე 1 ბურთულა, მეორეზე 2, მესამეზე 3 და ა.შ., 1-დან 10-მდე. შემდეგ გაკეცეთ ბარათები შუაზე და ყველა მოათავსეთ პარკში.

მიეცით ბავშვს ღილები. სთხოვეთ, დახუჭოს თვალები და ისე ამოიღოს ბარათი პარკიდან. სთხოვეთ, გახსნას ბარათი, ამოიკითხოს ბურთულების რაოდენობა და გადათვალოს იმავე რაოდენობის ღილები.

ერთი მეფე, 3 ჩიტი...

ასაკი: 3+

თქვენ შეგიძლიათ დასურათებული წიგნების თვალიერების პროცესი, „მათემატიკურ მეცადინეობად“ გადააქციოთ.

ბავშვთან ერთად დაათვალიერეთ დასურათებული წიგნები. სთხოვეთ, დაითვალოს, მაგალითად, რამდენი ჩიტი ხატია ხეზე, რამდენი ბაფთა აქვს გოგონას და ა.შ. მოაძებნინეთ, რა არის დიდი და რა – პატარა, მოკლე და გრძელი. გამოიყენეთ ნახატები ფორმების სასწავლად. სთხოვეთ ბავშვს, მოძებნოს მრგვალი ფორმის ნივთები/საგნები, მაგ., ბურთი, მზე, ბორბალი, მოძებნოს ოთხკუთხა ფორმის ნივთები, მაგ., სახლი, ფანჯარა და ა.შ.

საჭირო მასალა:

დასურათებული
წიგნები, ჟურნალები.

ხურდა

ასაკი: 3+

ბავშვებისთვის სახალისოა მათემატიკური ამოცანების გადაჭრა ფულის (მონეტების) გამოყენებით. თქვენი მეთვალყურეობის ქვეშ მიეცით ბავშვებს ხურდა და გააცანით თამაშის წესები:

დაჯგუფება: ბავშვები აჯგუფებენ ხურდას, ზომის მიხედვით ცალ-ცალკე აწყობენ 5, 10, 20 თეთრიან და 1 ლარიან მონეტებს. შემდეგ ითვლიან, რამდენი მონეტაა თითოეულ ჯგუფში.

კანონზომიერება: დააწყვეთ მონეტები გარკვეული კანონზომიერებით, მაგ., 5-თეთრიანი მონეტა, 20-თეთრიანი მონეტა, 5-თეთრიანი მონეტა, 20 თეთრიანი მონეტა. სთხოვეთ ბავშვს, გააგრძელოს კანონზომიერება (შესაბამისი თანმიმდევრობით დააღაგოს მონეტები).

საფასური და გერბი: ჩაყარეთ ხურდა (10-15 მონეტა) თავსახურიან ყუთში, შეანჯღრიეთ და გადმოყარეთ მაგიდაზე. აუხსენით ბავშვს, რომ მონეტას ორი მხარე აქვს – „საფასური“ და „გერბი“. ბავშვებს შეუძლიათ დაითვალონ, რამდენი მონეტა დაეცა საფასურის და რამდენი-გერბის მხარეს.

საჭირო მასალა:

- ცარიელი ყუთი თავსახურით;
- 5, 10, 20 თეთრიანი და 1 ლარიანი მონეტები.

საჭირო მასალა:

- მუყაოსგან გამოჭრილი რამდენიმე ფიგურა (ან ერთი და იგივე, ან რამდენიმე სხვადასხვა ფიგურა);
- ასევე შეგიძლიათ გამოიყენოთ სხვადასხვა ფორმის მქონე საგნები, მაგ., სათამაშო მანქანის ბორბალი, წიგნი და ა.შ.;
- მუყაოს ყუთი ფიგურების ან ნივთების შესაგროვებლად.

საჭირო მასალა:

- მუყაოს ყუთი;
- წვრილი ან საკერავი რეზინი;
- ნემსი და ძაფი.

სკოლამდელი ასაკის ბავშვებს შეგიძლიათ ასწავლოთ ოთხი ძირითადი ფორმის ცნობა: წრე, სამკუთხედი, კვადრატი, მართკუთხედი.

საჭირო მასალა:

საშუალო ზომის აბაზანის პირსახოცი.

სამკუთხედს დასცხა

ასაკი: 2+

დამალეთ შერჩეული ნივთი (ან მუყაოსგან გამოჭრილი ფიგურები) ბავშვის სათამაშო ოთახში. წახალისეთ ბავშვი, რომ მოძებნოს ეს ნივთი, თქვენ კი დაეხმარეთ: თუ მიუახლოვდება ამ ნივთს, თქვით: „წრეს დასცხა“, თუ დაშორდება: „წრეს შესცივდა“ და ა.შ. როდესაც ბავშვი იპოვის ნივთს, სთხოვეთ, მოძებნოს ოთახში რაც შეიძლება ბევრი ამავე ფორმის ნივთი და შეაგროვოს ყუთში. სთხოვეთ დაითვალოს, რამდენი ნივთი შეაგროვა, რა ფერისაა ეს ნივთები. თუ რამდენიმე ბავშვი მონაწილეობს თამაშში, შეგიძლიათ თითოეულ ბავშვს თითო ნივთი (განსხვავებული ფორმის) მოაძებნინოთ.

რეზინის ფორმები

ასაკი: 3+

მუყაოს ყუთის ერთ გვერდზე რამდენიმე რიგად დააკერეთ ღილები. წახალისეთ ბავშვი წვრილი რეზინი ღილებს ისე წამოაცვას, რომ მიიღოს სხვადასხვა ფორმის ფიგურა (სამკუთხედი, ოთხკუთხედი და ა.შ.)

პირსახოცი

ასაკი: 3+

ფორმების სასწავლად მარტივი, ყოველდღიური საგნების გამოყენება შეიძლება. ამ შემთხვევაში ჩვენ შეგვიძლია პირსახოცი გამოვიყენოთ.

წახალისეთ ბავშვი დაკეცოს თავისი პირსახოცი ისე, რომ მიიღოს სამკუთხედი, მართკუთხედი, კვადრატი. ჰკითხეთ, რა ფორმისაა მისი დაკეცილი პირსახოცი. კიდევ რა ფორმების მიღება შეუძლია? არის ისეთი ფორმა, რომელსაც დაკეცვით ვერ მიიღებს?

საზომი თოკი

ასაკი: 4+

თუ ბავშვს ადრეულ ასაკშივე განუვითარებთ გაზომვისა და აწონვის უნარს, შემდგომში აღარ გაუჭირდება იმის გაგება, თუ რატომ არ ეტევა დიდი ქვაბი პატარაში, რატომ არ სწვდება პატარა სუფრა დიდ მაგიდას და ა.შ.

წაახალისეთ ბავშვი, გაზომოს საგნები, მაგალითად, რამდენჯერ ჩაეტევა თოკი მაგიდის ფეხის სიგრძეში, სკამის ფეხის სიგრძეში, რომელი უფრო გრძელია. გაზომოს მაგიდა სიგრძეში და სიგანეში, გაზომოს თავისი სანოლი. სთხოვეთ, ივარაუდოს, მისი აზრით, დაახლოებით რამდენჯერ ჩაეტევა თოკი სანოლის სიგრძეში, შემდეგ გაზომოს და შეამოწმოს, გამოიცნო თუ არა.

საჭირო მასალა:

0.5 მეტრის სიგრძის თოკი.

პატარა, საშუალო, დიდი

ასაკი 4+

სიდიდეების გასაცნობად საქსოვი ძაფის გამოყენება შეიძლება.

მიეცით ბავშვს საქსოვი ძაფი, მაკრატელი, წებო და ქაღალდის ფურცელი. წაახალისეთ ბავშვი დაჭრას საქსოვი ძაფი სხვადასხვა ზომის ნაჭრებად და დააწყოს ფურცელზე ზომის მიხედვით – პატარიდან დიდისკენ. სთხოვეთ ბავშვს დაანებოს.

საჭირო მასალა:

- საქსოვი ძაფი;
- მაკრატელი;
- ქაღალდი;
- წებო.

სასწორი

ამ აქტივობის მთავარი ნივთი ხელის სასწორია, თუ არ გაქვთ, შეგიძლიათ ბავშვებთან ერთად თავად დაამზადოთ (იხ. გვ. 68). შემდეგ კი მიანდეთ სასწორი ბავშვს და წაახალისეთ აწონოს სხვადასხვა სახის ბურლული.

საჭირო მასალა:

- ცელოფნის პარკი;
- საზომი ჭიქა;
- ფანქარი;
- ქაღალდი;
- სხვადასხვა სახის ბურლული;
- ტანსაცმლის საკიდი;
- კაპრონის ძაფი.

ვივარჯიშოთ ერთად

სკოლამდელ ასაკში ბავშვის ორგანიზმი სწრაფად ვითარდება. იმისათვის, რომ ბავშვის სწორ ფიზიკურ განვითარებას შევუწყოთ ხელი, საჭიროა ხშირად ჩავრთოთ ბავშვი ასაკობრივად შესაბამის სხვადასხვა აქტივობაში. ბავშვისთვის განსაკუთრებით სახალისოა, როდესაც უფროსებიც მათთან ერთად თამაშობენ მოძრავ თამაშებს. ყოველდღიურად ისეირნეთ, ირბინეთ, იხტუნავეთ ბავშვთან ერთად, მოძრაობით მიბაძეთ სხვადასხვა ცხოველს, ხელი შეუწყვეთ, რომ თანატოლებთან ერთად ჩაერთოს მოძრავ თამაშებში, ათამაშეთ ბურთით და სხვ.

გახდი ვარსკვლავი.

ასაკი: 2+

უთხარით ფეხზე მდგარ ბავშვს: გახდი ვარსკვლავი! რაც გულისხმობს შემდეგს: ბავშვი უნდა გაიჭიმოს, ხელები განიოს ოდნავ განზე ზევით, ფეხები კი გაშალოს ისე, რომ დაემსგავსოს ხუთქიმიან ვარსკვლავს (ქიმები იქნება: ხელისგულები, თავი და ფეხის ტერფები). შეგიძლიათ იგივე ვარჯიში ხალიჩაზეც შეასრულებინოთ, ბავშვი უნდა დაწვეს მუცელზე და შეეცადოს ფეხები და ხელები მაქსიმალურად აწიოს იატაკიდან ზევით.

დახატე ცისარტყელა

ასაკი: 2+

ბავშვებს ძალიან უყვართ ხატვა, მათ შორის „ვითომ-ვითომ“ (ნარმოსახვით) ხატვაც. ისინი სიამოვნებით დახატავენ ცისარტყელას (ოღონდ ამ შემთხვევაში არა ფუნჯით). უთხარით ბავშვს: „ნარმოიდგინე, რომ შენი თითები ფუნჯებია (ამოძრავეთ თითები და წაახალისეთ ბავშვი, რომ გაიმეოროს თქვენი მოძრაობები), ჩაყავი საღებავში ფუნჯები (წელში ოდნავ მოიხარეთ და ხელის თითები ისე ამოძრავეთ), ახლა კი დახატე ცისარტყელა ჰაერში!“ (გააკეთეთ ხელების წრიული მოძრაობა მარჯვნიდან მარცხნივ ისე, რომ ჰაერში რკალი გამოისახოს).

ღულუნა მტრედი

ასაკი: 2+

უთხარით ბავშვს, ვითომ მტრედია (გაიმეორეთ მასთან ერთად მოძრაობები). დადექით თქვენ და ბავშვი ერთმანეთის პირისპირ ისე, რომ კარგად გხედავდეთ. ქვევით ჩამოშვებული ხელები ოდნავ უკან გასწიეთ, უთხარით ბავშვს: „მტრედო, მტრედო, მოუსმინე ფოთლის შრიალს“ (გაიხედეთ მარცხნივ), „მტრედო, მოუსმინე სხვა ჩიტებს“ (გაიხედეთ მარჯვნივ). „მტრედო, მტრედო, აიხედე ცაში“ (ასწიეთ თავი ზევით), „მტრედო, მტრედო, დახედე მიწას“ (დახარეთ თავი ქვევით), „მტრედო, მტრედო აფრინდი“ (ამოძრავეთ ხელები, თითქოს ფრთები).

დაუკარი დოლზე

ასაკი: 2+

თუ თქვენს პატარას სახლში დოლი აქვს, ამ ვარჯიშის შესრულება არ გაუჭირდება, ხოლო თუ არა, მაშინ გაივარჯიშებს, როგორ უნდა დაუკრას ნამდვილ დოლზე.

უთხარით ბავშვს, ნარმოიდგინოს, თითქოს წინ უდევს დოლი, ხელში კი ჯოხები უჭირავს. წაახალისეთ, რომ დაუკრას „ვითომ-ვითომ“ (ნარმოსახვით) დოლზე.

ხტუნვა

ასაკი: 2+

პატარები მზად არიან დაუსრულებლად იხტუნონ და ამით ისინი ძალიან ხალისობენ.

ნაახალისეთ ბავშვი, რომ იხტუნოს. დაჯექით დაბალ სკამზე, ცალი ფეხი გაშალეთ და უთხარით, რომ გადაახტეს თქვენს ფეხს.

ცელი ბუშტი

ასაკი: 3+

ამ თამაშისთვის დაგჭირდებათ გაბერილი ბუშტი. ნაახალისეთ ბავშვი, ბუშტი ხელით აკენწლოს ისე, რომ არ დაუვარდეს. თუ ბუშტი გაექცევა ან დაუვარდება, თქვენი ჯერია.

ჩაიხედე სარკეში

ასაკი: 2+

აუხსენით ბავშვს თამაშის წესები: ერთი მოთამაშე არის სარკე, ის ასრულებს სხვადასხვა მოძრაობას, ხოლო დანარჩენები იმეორებენ. თამაშის დროს ის, ვინც „სარკეა“, დგას დანარჩენი მოთამაშეების პირისპირ.

„ვითომ-ვითომ“ სპორტსმენი

ასაკი: 2+

წაახალისეთ ბავშვი განასახიეროს სპორტის სხვადასხვა სახეობის მოძრაობები შესაბამისი სპორტული აღჭურვილობის გარეშე, მაგ., ეთამაშეთ „ვითომ-ვითომ“ ჩოგბურთი, მაგიდის ჩოგბურთი, კალათბურთი, ბადროს ტყორცნა, მხატვრული ტანვარჯიში, ფიგურული სრიალი და ა.შ.

ქალაქის თვითმფრინავი

ასაკი: 2+

დაამზადეთ ქალაქის თვითმფრინავები და შეეჯიბრეთ ერთმანეთს, ვისი თვითმფრინავი უფრო შორს გაფრინდება.

გადაახტი მდინარეს

ასაკი: 3+

მოიმარაგეთ რამდენიმე ძველი ბალიში, დაალაგეთ ბალიშები იატაკზე ერთმანეთის მოშორებით ისე, რომ ბავშვმა შეძლოს ერთი ბალიშიდან მეორეზე გადახტომა. უთხარით ბავშვს, რომ ბალიშები ქვის ლოდებია, იატაკი კი მდინარე. ისე უნდა გადახტეს „ქვიდან ქვაზე“, რომ „ფეხი არ დაისველოს“, ანუ არ დადგას ფეხი იატაკზე.

ჩააგდე ბურთი კალათში

ასაკი: 2+

დაგჭირდებათ პლასტმასის თასი და პატარა ზომის ბურთები (შეგიძლიათ თქვენ თვითონ დაამზადოთ „ბურთები“, შეკერეთ პატარა ზომის ტომრები და გაავსეთ რომელიმე მარცვლეულით (ხორბალი, ბრინჯი და ა.შ.). დასხედით თქვენ და ბავშვი „კალათიდან“ მოშორებით და ბურთები თასში რიგრიგობით ჩაყარეთ. თითო ჩაგდებული ბურთი – თითო ქულაა.

საჭირო მასალა:

- საშუალო ზომის პლასტმასის ბოთლები;
- წყალი;
- ბურთი.

სახლის ბოულინგი

ასაკი: 3+

მოიმარაგეთ საშუალო ზომის პლასტმასის ბოთლები და ნახევრამდე გაავსეთ წყლით. დადგით იატაკზე და წაახალი-სეთ ბავშვი გააგოროს ბურთი ისე, რომ რაც შეიძლება მეტი ბოთლი წააქციოს.

სახლის ჰოკეი

ასაკი: 3+

თავდაპირველად მოამზადეთ ჰოკეის შაიბა. დაკუჭეთ გაზეთის ფურცელი ისე, რომ შაიბას დაემსგავსოს, შეგიძლიათ ბურთის ფორმაც მისცეთ. გაახვიეთ გამზადებული შაიბა ფოლგაში მეტი სიმყარისთვის. თუ ფოლგა არ გაქვთ, შეგიძლიათ შემოახვიოთ ნებოიანი ან სახამებელნასმული გაზეთი და გააშროთ. იგივე პრინციპით შეგიძლიათ ჰოკეის ჯოხიც დაამზადოთ, ამისთვის გაზეთები გრძლად უნდა დაკუჭოთ და ასევე სიმტკიცისთვის გარედან ფოლგა ან ერთი ფენა ნებონასმული გაზეთი უნდა შემოახვიოთ. მას შემდეგ, რაც ინვენტარს დაამზადებთ, დადგით ორი სკამი ეთმანეთის მოშორებით (ერთი იქნება თქვენი კარი, მეორე კი ბავშვის). წაახალისეთ ბავშვი, რომ შაიბა თქვენს კარში გაიტანოს.

„გასწრობანა“ ტომრებით

ასაკი: 5+

მოიმარაგეთ ტომრები და სათამაშო მოედანზე ან მინდორში ითამაშეთ „გასწრობანა“. უთხარით ბავშვს, რომ ჩაჯდეს ტომარაში და ასე ხტუნვა-ხტუნვით მიაღწიოს ფინიშამდე. გააფრთხილეთ, ხტუნვის დროს ტომარა ორივე ხელით ეკავოს.

მთების მეფე

ასაკი: 4+

იმისათვის, რომ სათამაშო მოედნებზე მდგარ „საძრო-მიალოებზე“ თამაში უფრო სახალისო გახდეს, მოიმარაგეთ ქსოვილის ნაჭერი, რომელიც იქნება დროშა და დაამაგრეთ ის „საძრომიალოს“ ყველაზე მაღალ ადგილას (გაითვა-

ლისწინეთ ბავშვის შესაძლებლობები, მან უნდა შეძლოს დანიშნულ ადგილამდე აძრომა). წაახალისეთ ბავშვი, რომ ჩამოიტანოს დროშა და გახდეს „მთების მეფე“.

აავსე ჯამი

ასაკი: 4+

ცხელ დღეებში გასაგრილებლად ეს თამაშიც გამოგადგებათ. დადგით წყლით სავსე ჯამი ეზოს ერთ მხარეს, ხოლო ცარიელი ჯამი – მეორე მხარეს. წაახალისეთ ბავშვი აავსოს ტოლჩა წყლით სავსე ჯამიდან და გადაიტანოს ცარიელში. დაინიშნეთ დრო, რამდენ ხანში მოახერხებს ცარიელი ჯამის გავსებას. იმ შემთხვევაში, თუ თამაშში ორი ბავშვი მონაწილეობს, ოთხი ჯამი დაგჭირდებათ – ორი-ორი თითო ბავშვისთვის. ამ შემთხვევაში ისინი ერთმანეთს შეეჯიბრებიან.

გაიტანე გოლი

ასაკი: 3+

ზაფხულის ცხელ დღეებში შეგიძლიათ ამ თამაშით შეიქცით თავი. საშუალო ზომის ჯამი აავსეთ წყლით და ჯამის ორ, მოპირდაპირე მხარეს ხის ან პლასტმასის სარჭებით მონიშნეთ კარი. ჩააგდეთ წყალში მაგიდის ჩოგბურთის ან ნებისმიერი მსუბუქი მცირე ზომის ბურთი, ასევე დაგჭირდებათ ორი ცალი სადილის კოვზი. წაახალისეთ ბავშვი, რომ კოვზის დახმარებით გაიტანოს გოლი თქვენს კარში, ანუ კოვზის შეხებით მიიყვანოს წყლის ზედაპირზე მოტივტივე ბურთი თქვენს კარამდე, თქვენ კი თქვენი კოვზით უნდა შეეცადოთ იგივეს.

გამარჯვებული ბურთი

ასაკი: 5+

შემოხაზეთ ასფალტზე ან ქვანახევარზე საშუალო ზომის წრე. ჩადექით შიგნით თქვენც და ბავშვიც. თითოს თითო ბურთი დაგჭირდებათ, ბურთები ძირს მოათავსეთ. თამაშის წესი ასეთია: თითოეული მოთამაშე ფეხის დარტყმით ცდილობს „გამოადოს“ მოწინააღმდეგის ბურთი წრის გარეთ, ოღონდ ისე, რომ თავისი ბურთიც უნდა დაიცვას, რათა ის დარჩეს წრის შიგნით.

ცელქი მაიმუნი.

ასაკი: 4+

ამ თამაშს სამი მონაწილე სჭირდება. ორი ბავშვი დააყენეთ ერთმანეთისგან დაახლოებით 10 ნაბიჯის დაშორებით და მიეცით ბურთი. თქვენ იყავით „ცელქი მაიმუნი“. ბავშვები ერთმანეთს ესვრიან ბურთს და იჭერენ, ხოლო „ცელქი მაიმუნი“ ცდილობს, ხელი შეუშალოს მათ. ამ თამაშში არავინ არის არც გამარჯვებული, არც დამარცხებული, შეეცადეთ უბრალოდ იხალისოთ.

მუსიკა და მოძრაობა

მუსიკას მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ბავშვის ადრეულ განვითარებაში. მუსიკა დადებით ზეგავლენას ახდენს ბავშვის განვითარების სხვადასხვა სფეროზე. მუსიკალური რიტმისთვის ფეხის აწყობა და ცეკვა ან უბრალოდ მოძრაობა, როგორც ამას ჩვილები აკეთებენ, ხელს უწყობს ფიზიკურ განვითარებასა და ჯანმრთელობას. მუსიკის მოსმენისას, ბავშვი ეზიარება მრავალფეროვან ემოციებს; მუსიკა ამშვიდებს ან ენერგიით აღავსებს ბავშვს. ამასთანავე, მუსიკა ბავშვებს საშუალებას აძლევს თანატოლებთან ერთად ჩაერთონ აქტივობებში: იმღერონ, იცეკვონ, ტაში დაუკრან და ა.შ., რაც მათ სოციალურ განვითარებას უწყობს ხელს. სიმღერა ხელს უწყობს მეტყველებისა და მეხსიერების განვითარებას. ამიტომ:

- მოასმენინეთ ბავშვს განსხვავებული მუსიკა: კლასიკა, ჯაზი, როკენროლი, საბავშვო სიმღერები, სხვადასხვა ქვეყნის ნაციონალური სიმღერები და ა.შ. ყურადღებით შეარჩიეთ მოსასმენი მასალა, რათა ბავშვისთვის მოსაწყენი და დამლღელი არ იყოს;
- ხშირად უმღერეთ ბავშვს და იმღერეთ მასთან ერთად;
- შექმენით ბავშვის საყვარელი სიმღერების ნაკრები სხვადასხვა სიტუაციისთვის: მაგალითად, დასაძინებლად, საცეკვაოდ, ხელოვნების აქტივობებისთვის და ა.შ.;
- თავად დაამზადეთ მუსიკალური ინსტრუმენტები და მოაწყვეთ საოჯახო კონცერტები!

მოუსმინე სიჩუმეს

ასაკი: 3+

სთხოვეთ ბავშვებს, დახუჭონ თვალები და ერთი წუთის განმავლობაში მოუსმინონ „სიჩუმეს“. შემდეგ დაუსვით კითხვები:

- რა ხმები გესმოდათ ოთახში?
- რა ხმები გესმოდათ შენობის სხვა ოთახებიდან?
- რა ხმები გესმოდათ ეზოდან?
- როგორ ფიქრობთ, რისი ხმა იყო?

საჭირო მასალა:

- სხვადასხვა მასალის (ხის, მეტალის და სხვ.) მუსიკალური ინსტრუმენტები.

პატარა მუსიკოსები

ასაკი: 3+

დაჯექით ბავშვის პირისპირ ან დასვით ბავშვები ორ-ორად ერთმანეთის პირისპირ, დაურიგეთ სხვადასხვა მუსიკალური ინსტრუმენტი, სასურველია, სხვადასხვა მასალის – ხის, მეტალის და სხვ. ბავშვებმა რიგრიგობით უნდა დაუკრან და მოუსმინონ ერთმანეთს.

დასვით კითხვები:

- რომელი ინსტრუმენტის ხმა ისმოდა უფრო დიდხანს? უფრო ცოტა ხანს?
- მოდი შევეცადოთ შევუცვალოთ ინსტრუმენტს ხმა. როგორ? დავარტყათ დოლს ხან ძლიერად, ხან ნაზად, ჩავბეროთ ინსტრუმენტს ხან სუსტად, ხან უფრო ძლიერად და ა.შ.
- რას გავგონებდათ ეს ხმა? როგორ შეიძლება აღვწეროთ?

ჩემი სხეულის მუსიკა

ასაკი: 2+

მოასმენინეთ ბავშვებს განსხვავებული ხმები, რაც შეიძლება სხეულით გამოსცენ: ხმით, ხელის პირზე აფარებით, გაბერილ ლოყებზე ხელის მიჭერით, კბილებზე თითებით დაკაკუნებით, ენის ტკაცუნით, ტაშის დაკვრით, ფეხების დაბაკუნებით და სხვ. წაახალისეთ გაიმეორონ ეს ხმები და თვითონ მოიფიქრონ ამა თუ იმ ხმის სახელები, მოიფიქრონ ხმის გამოცემის ახალი ხერხები.

წვიმა

ასაკი: 2+

დააყენეთ ბავშვები წრეში, სთხოვეთ, ხმა გამოსცენ ხელის გულების ერთმანეთზე გასმით, შემდეგ ორი თითის ხელის გულზე დარტყმით, დაუკრან ტაში, დაარტყან ხელის გულები რაიმე ბრტყელ ნივთს, ბოლოს ააყოლონ ფეხის ბაკუნიც, დააკვირდნენ, როგორ მატულობს ხმა.

ვმოძრაობთ რითში

ასაკი: 3+

აირჩიეთ რაიმე მელოდიის ჩანაწერი ძლიერი რითმით, ჩართეთ და აჰყევით რითმს რაიმე მოძრაობით – ტაშით, ფეხის ბაკუნით, ხელის მხრებზე დარტყმით, რაიმე ნივთის ერთმანეთზე დარტყმით. სთხოვეთ ბავშვებს, აგყვნენ მოძ-

საჭირო მასალა:
სხვადასხვა მელოდის
ჩანაწერები.

რაობაში. შეცვალეთ მოძრაობა. თუ შესაძლებელია, ნახა-
ლისეთ ბავშვები, თვითონ იყვნენ წამყვანები და სხვებმა
გაიმეორონ მათი მოძრაობები.

დირიჟორი

ასაკი: 2+

საჭირო მასალა:

- სხვადასხვა მელოდიის ჩანაწერები;
- პატარა ჯოხი.

აუხსენით ბავშვს, რას ნიშნავს
სიტყვა „დირიჟორი“. მოასმენი-
ნეთ ბავშვებს სხვადასხვა მელოდიის
ჩანაწერები, სთხოვეთ, რიგრიგო-
ბით იყვნენ დირიჟორები, გაა-
კეთონ დირიჟირების იმიტა-
ცია და აჰყვენ მუსიკას
ჯოხის გამოყენებით.
სთხოვეთ, აღწერონ
მუსიკა.

საჭირო მასალა:

- მუსიკალური კომპოზიციების ჩანაწერი;
- თაბახის ფურცელი;
- ფანქარი ან ფლომასტერი.

დახაზე მუსიკა

ასაკი: 4+

მოასმენინეთ ბავშვს რომელიმე მუსიკალური კომ-
პოზიციიდან ნაწყვეტი. სთხოვეთ ბავშვს, მუსიკის მელო-
დიის მიხედვით გაავლოს ფურცლის ერთი ბოლოდან
მეორემდე ხაზი ფანქრით ან ფლომასტერით. იგივე გაიმე-
ორეთ რამდენიმე განსხვავებული მელოდიის გამოყენებით.
შეადარეთ ერთმანეთს ხაზები, სთხოვეთ ბავშვს, აღწეროს,
რითი განსხვავდებოდა მელოდიები ერთმანეთისგან.

საჭირო მასალა:

- პლასტმასის პატარა ზომის გაუმჭვირვალე ქილები (კრემების, საბავშვო საკვების, პატარა წველების ცარიელი ჭურჭელი);
- სხვადასხვა სახის ბურღულეული;
- ლილები, პატარა გასაღებები და სხვადასხვა პატარა ზომის ნივთები.

გამოცნობანა

ასაკი: 4+

ორ-ორ პლასტმასის ქილაში ჩაყარეთ ერთი სახის
მასალა, მაგალითად, ორ ქილაში – წინიბურა, ორ ქილაში
– გასაღებები, ორ ქილაში – პლასტმასის ლილები და ა.შ.
აურიეთ ქილები და სთხოვეთ ბავშვს, გაუხსნელად, ქილის
შენჯღრევით და ხმის მოსმენით, იპოვოს ერთნაირი ჟღე-
რადობის ქილები და წყვილად დააწყოს.

სამზარეულოს მელოდიები

ასაკი: 2+

სთხოვეთ ბავშვს, მოსინჯოს და შეარჩიოს სასურველი ჟღერადობის მასალა, მოიფიქროს და დაუკრას მელოდია ამ „ინსტრუმენტების“ გამოყენებით, მოიფიქროს სიტყვები თავისი მელოდიისთვის, დაეხმარეთ ბავშვს, შექმნილი მელოდია წარუდგინოს ოჯახის სხვა წევრებს.

საჭირო მასალა:

სხვადასხვა რკინისა და ხის ინვენტარი, ქვაბები, თუნუქის ქილები, კოვზები, რომელიც გამოსცემს საინტერესო ხმას.

აფრიკული სიმღერა

ასაკი: 2+

შეგიძლიათ ბავშვს შესთავაზოთ აფრიკული სტილის – გამოძახილით სიმღერა. თქვენ მღერით რომელიმე სიმღერის ფრაზას და შემდეგ ბავშვები იმეორებენ, თან აყოლებთ სხეულის რიტმულ მოძრაობებს, მაგალითად, ტაშით, ფეხების ბაკუნით. შეიძლება ცეკვის ელემენტების შეტანაც.

ვცეკვავთ ერთად

ასაკი: 2+

შეგიძლიათ მოასმენინოთ ბავშვს სხვადასხვაგვარი სტილის მუსიკა – ჯაზი, როკი, სხვადასხვა ქვეყნის ხალხური საცეკვაო მუსიკა. სთხოვეთ, აჰყენონ მუსიკას სხეულის მოძრაობით, ჯერ მხოლოდ ხელების, შემდეგ კი თავისა და ფეხების მოძრაობით. ცეკვისას შეგიძლიათ გამოიყენოთ ბურთი, სპორტული ჯოხები, ლენტები, ქსოვილები და ა.შ.

შეგიძლიათ ერთად დადგათ ცეკვები და შემდეგ წარმოუდგინოთ ოჯახის წევრებს.

საჭირო მასალა:

- კომფორტული ფეხსაცმელები;
- ნელი და სწრაფი მუსიკა;
- სასურველი სარკე.

საჭირო მასალა:

- ძველი ფეხსაცმელები;
- რკინის ხურდა ფული;
- სკოჩი.

სტეპი

ასაკი: 5+

სასურველია, სანამ ცეკვას შეუდგებოდეთ, აჩვენოთ ბავშვს ვიდეო-ჩანაწერი, სადაც ნაჩვენებია სტეპის ცეკვა (შეიძლება გამოიყენოთ ნაწყვეტი რომელიმე ძველი ფილმიდან, რომელშიც მსახიობები სტეპს ცეკვავენ).

ძველ ფეხსაცმელებს ძირებზე დაამაგრეთ ხურდა ფული სკოჩის მეშვეობით, ორ ადგილას, ფეხის წვერებთან და ქუსლებთან. ჩაურთეთ სასურველი მუსიკა და წაახალისეთ ბავშვები ამ ფეხსაცმელებით შეასრულონ სტეპი, უკეთესი ჟღერადობისთვის, სასურველია, მყარი ზედაპირის იატაკი.

ბალეტი

ასაკი: 3+

აჩვენეთ ბავშვს ნაწყვეტი რომელიმე ბალეტიდან. ხაზი გაუსვით იმ რამდენიმე ძირითად პოზიციას, რომელსაც იყენებენ ბალეტის ცეკვისას, დაიწყეთ ვარჯიში სხეულის გაჭიმვით, ამის შემდეგ ჩართეთ სასურველი მუსიკა და წაახალისეთ ბავშვი იმოძრაოს მუსიკაზე, შეცვალოს მოძრაობები მელოდიის ხასიათის მიხედვით, იმოძრაოს იმპროვიზირებულად, შეეცადეთ მოასმენინოთ როგორც ნელი, მშვიდი, ასევე სწრაფი და მხიარული მუსიკა, ნუ შეუსწორებთ და ნუ უკარნახებთ როგორ იმოძრაოს, მიეცით საშუალება თვითონ მოიფიქროს.

საჭირო მასალა:

- ცეკვის რბილი ფეხსაცმელი ან სქელი წინდები;
- მუსიკა თქვენი საყვარელი ბალეტიდან.

მუსიკალური ინსტრუმენტების დამზადება

ასაკი: 3+

მარაკასი

შემოახვიეთ ბოთლს თეთრი ლეიკოპლასტირი, მოხატეთ გარედან ფლომასტერით ან გუაშის საღებავით. ჩაყარეთ ბოთლში მარცვლები, დაახურეთ თავსახური და მარაკასი მზად არის.

საჭირო მასალა:

- პატარა ზომის ცარიელი პლასტმასის ბოთლები;
- თეთრი ლეიკოპლასტირი;
- გუაში ან ფლომასტერი;
- სიმინდის გამხმარი მარცვლები ან ლობიო.

დაირა

მოახატინეთ ბავშვებს ქაღალდის თეფშები, ერთმანეთს დაადეთ, შემდეგ სახვრეტელასა და ლენტების მეშვეობით გაუყარეთ ლენტები და დაამაგრეთ ზანზალაკები.

საჭირო მასალა:

- ქაღალდის ორი ერთჯერადი თეფში;
- სახვრეტელა;
- ლენტი;
- საღებავი;
- ზანზალაკები.

საჭირო მასალა:

- თუნუქის სხვადასხვა ზომის ქილები;
- რეზინის თოკი, ხის ფანქარი ან კოვზი.

საჭირო მასალა:

- მუყაოს პატარა ცილინდრი;
- კალკის ქაღალდი, რომელსაც ნამცხვრების ცხობისას იყენებენ;
- მაკრატელი, რეზინი, ფუნჯი, საღებავები.

საჭირო მასალა:

- ლენტები;
- ფერადი კრეპის ქაღალდი ან ცელოფნის პარკები;
- საიზოლაციო ლენტი ან სკოჩი.

დასარტყამი ინსტრუმენტი

სხვადასხვა ზომის თუნუქის ქილები მჭიდროდ შეკარით ერთი რეზინის თოკით. ფანქარს ან ხის ჯოხს შემოახვიეთ ბოლოში რეზინი. დასარტყამი ინსტრუმენტი მზად არის.

კაზო

მუყაოს ცილინდრი მოახატინეთ ბავშვს სასურველი ნახატებით. ერთ მხარეს გადაკარით კალკის ქაღალდისგან გამოჭრილი წრე და მჭიდროდ შემოაკარით რეზინი. ხმის გამოსაცემად კაზოს ჩაბერეთ ღია მხრიდან.

საცეკვაო პომპონები

დაჭერით ლენტები, ქაღალდი ან ცელოფნის პარკები ერთ ზომაზე, შემოახვიეთ ერთ წვერში სკოჩით და გაუკეთეთ ხელის მოსაკიდებლები.

პატარა მზარეულები

ბავშვებს ძალიან უყვართ მშობლებთან ერთად სამზარეულოში ფუსფუსი. მათთან ერთად კერძების მომზადება შეგიძლიათ თქვენთვისაც სახალისო აქტივობად აქციოთ. გარდა ამისა, სკოლამდელი ასაკის ბავშვისთვის კულინარიულ აქტივობებში ჩართვა მნიშვნელოვანია, რადგან:

- მარტივი კერძის მომზადებისას ბავშვი არა მხოლოდ ამ კერძის მომზადების წესს სწავლობს, არამედ ეცნობა სხვადასხვა სახის საკვებს და იგებს, რას ნიშნავს ჯანსაღი კვება;
- კულინარიული აქტივობები ბავშვს თავდაჯერებულობას, საკუთარი თავის რწმენას მატებს: კერძის მომზადებისას ბავშვები თავს ართმევენ გარკვეულ ამოცანას, საკუთარი წვლილი შეაქვთ ოჯახის ცხოვრებაში, გრძნობენ, რომ მნიშვნელოვანნი არიან;
- ბავშვთან ერთად კერძების მომზადებამ შეიძლება ბევრი დრო წაგართვათ, მაგრამ თქვენი შვილისთვის ეს დრო შესაძლოა ფასდაუდებელ და ცხოვრების საუკეთესო მოგონებად დარჩეს (გაითვალისწინეთ, კერძის მომზადება თქვენთვისაც და ბავშვისთვისაც სასიამოვნო იმ შემთხვევაში იქნება, თუ ყურადღებას არ მიაქცევთ იატაკზე დაყრილ ფქვილს ან მაგიდაზე დაღვრილ რძეს. ნუ მისცემთ შენიშვნებს, ნუ გაუწყრებით, უბრალოდ ასწავლეთ და ისიამოვნეთ მასთან ერთად);
- ბავშვები უფრო გემრიელად მიირთმევენ იმ კერძს, რომელსაც თვითონ ამზადებენ. ასე რომ, კერძების ინგრედიენტებად შეგიძლიათ გამოიყენოთ ისეთი პროდუქტი, რომელსაც ბავშვი საერთოდ არ ჭამს;
- კულინარია არის კარგი საშუალება, რათა ბავშვს განუვითაროთ მეტყველების, მათემატიკური, შემოქმედებითი უნარები;
- სხვადასხვა კერძის მომზადებისას ბავშვი არჩევს, ფცქენის, ჭრის პროდუქტს, იყენებს სათქვეფელას, გასაბრტყელებელ ჯოხს, საცერს, სანურს, რითაც ივითარებს ნატიფ მოტორიკას.

კულინარიის საშუალებით ბავშვს განუვითარდება ისეთ მათემატიკური უნარები, როგორიცაა:

- თვლა;
- ანგარიში;
- კლასიფიკაცია;
- ანონვა;
- გაზომვა;
- ფორმები;
- ფერები;
- პრობლემის გადაჭრა.

კულინარია ხელს უწყობს ბავშვის ისეთი სოციალურ-ემოციური უნარების განვითარებას, როგორიცაა:

- პასუხისმგებლობის გრძნობა;
- სისუფთავის დაცვა;
- თანამშრომლობა;
- დაგეგმვა და არჩევანის გაკეთება;
- გაზიარება, სხვისთვის განაწილება;
- მაღალი თვითშეფასება.

კულინარია ბავშვს აძლევს საშუალებას:

- გაეცნოს საკვები პროდუქტების სახეობებს;
- გაიგოს, რომელი საკვები არის ჯანსაღი და რომელი მავნე;
- წინასწარ განსაზღვროს მოვლენები;
- ჩაატაროს ექსპერიმენტები;
- შეიტყოს, როგორ იზრდება ის პროდუქტი, რომელსაც საკვებად ვიყენებთ;
- გაიგოს, როგორ იცვლება პროდუქტი თერმული დამუშავებისას;
- შეიტყოს უფრო მეტი ადამიანის ხუთი შეგრძნების შესახებ;
- გააკეთოს სენსორული აღმოჩენები საკვებ პროდუქტთან ხელით შეხებით (გაარკვიოს, რომ ზოგიერთი რამ არის სველი, სრილა, მაგარი და ა.შ.);
- გაიმდიდროს ლექსიკური მარაგი ახალი სიტყვებით;
- განავითაროს შემოქმედებითი აზროვნება ახალი რეცეპტების შექმნით.

რჩევები

პირველ რიგში, მოიმარაგეთ სამზარეულოს ისეთი ინვენტარი, რომლის გამოყენებაც უსაფრთხო იქნება ბავშვისთვის. უსაფრთხო დანა მომრგვალებული პირით, პლასტმასის სახეხი, საჭრელი დაფა. ასევე შეგიძლიათ დაამატოთ: საშუალო ზომის სათქეფელა, გასაბრტყელებელი ჯოხი.

სამზარეულოში სამუშაოდ შეუკერეთ საგანგებო წინსაფარი ან გამოიყენეთ დიდი ზომის ძველი მაისური, რომელსაც ლამაზად გააფორმებთ ქსოვილის აპლიკაციით.

მას შემდეგ, რაც გაამზადებთ საჭირო ინვენტარს, მოათავსეთ ნებისმიერი სახის კონტეინერი. ამისათვის შეგიძლიათ გამოიყენოთ:

- სამზარეულოს მაგიდის უჯრა;
- პლასტმასის კონტეინერი, რომელსაც თავსახური აქვს;
- საშუალო ზომის მუყაოს ან პლასტმასის ყუთი.

სამზარეულოში გამოძებნეთ ისეთი ადგილი, სადაც შეინახავთ მხოლოდ ბავშვისთვის განკუთვნილ სამზარეულოს იარაღებს. გაითვალისწინეთ, რომ ბავშვმა თვითონ უნდა მოამზადოს საჭირო იარაღი, ამიტომ მოათავსეთ კონტეინერი სამზარეულოს კარადის ქვედა თაროზე ისე, რომ ბავშვი ადვილად წვდებოდეს მას.

მარტივი რეცეპტები

ბოსტნეულის გვირილა

ასაკი: 3+

მომზადების წესი: თავდაპირველად წაახალისეთ ბავშვი, რომ გარეცხოს უმი ბოსტნეული და კვერცხი გამდინარე წყალში. შემდეგ მოათავსოს ქვაბში და დაასხას იმდენი წყალი, რომ ბოსტნეული მთლიანად დაიფაროს. დადგით ქვაბი ცეცხლზე და მოხარშეთ. დაეხმარეთ ბავშვს მოხარშული ბოსტნეულის გათლაში და კვერცხის გაფცქვნაში. წაახ-

საჭირო მასალა:

- 1 ცალი მომცრო ზომის მოხარშული ქარხალი;
- 1 ცალი საშუალო ზომის მოხარშული სტაფილო;
- 1 ცალი ვაშლი;
- 2 კოვზი არაჟანი;
- 2 ცალი მოხარშული კვერცხი;
- მარილი გემოვნებით.

საჭირო მასალა:

- სალათის ფურცელი;
- მოხარშული კარტოფილი, ჭარხალი და სტაფილო;
- 1 ს/კ. ზეთი;
- ოხრახუმის ღერები ან გრძლად დაჭრილი კიტრი;
- გახეხილი ყველი;
- ქიშმიში;
- მარილი გემოვნებით.

საჭირო მასალა:

- 4 ცალი მოხარშული კვერცხი;
- 1 საშუალო ზომის მოხარშული სტაფილო;
- 2 კოვზი არაჟანი;
- 1 კბ. ნიორი;
- წითელი, ყვითელი და მწვანე ფერის ბულგარული წიწაკა;
- მარილი გემოვნებით.

ლისეთ ბავშვი გახეხოს მოხარშული ბოსტნეული და უმი, გათლილი ვაშლი. შეურიეთ გახეხილ ბოსტნეულს არაჟანი. მოათავსეთ მიღებული მასა ბრტყელი თეფშის ცენტრში. ნაახალისეთ ბავშვი მრგვალად დაჭრას მოხარშული კვერცხი და ნაჭრები შემოუნყოს გახეხილ ბოსტნეულს.

გოგონა — სალათა

ასაკი: 3+

მომზადების წესი: სალათის ფურცელი კარგად გარეცხეთ და დაწურეთ. შემდეგ მოაჭერით ლერო (დაგჭირდებათ მხოლოდ ფურცლის ფოთლოვანი მხარე).

გაშლილ თეფშზე მოათავსეთ სალათის ერთი ფურცელი, რაც გოგონას ქვედაბოლო იქნება. წვრილ სახეზე გახეხეთ ჯერ მოხარშული კარტოფილი და ყველი, ხოლო შემდეგ სტაფილო და ჭარხალი. სტაფილოსა და ჭარხალს მოასხით ზეთი და მოაყარეთ მარილი. მიღებული მასა მოათავსეთ სალათის ფურცელთან ისე, რომ მიიღოთ გოგონას ტანი. გოგონას თავისთვის გამოიყენეთ კარტოფილისა და ყველის მასა. თმების მაგივრად გაუკეთეთ ოხრახუმის ფოთლები ან გახეხილი სტაფილო. ხელებისა და ფეხებისთვის გამოიყენეთ ოხრახუმის ღეროები ან გრძლად დაჭრილი კიტრის ნაჭრები. პირი გაუკეთეთ ჭარხლის ნაჭრით, ხოლო თვალები – ქიშმიშით.

კვერცხის ნავები

ასაკი: 3+

მომზადების წესი: ნაახალისეთ ბავშვი გარეცხოს სტაფილო და კვერცხი და მოათავსოს ქვაბში მოსახარშად. დაეხმარეთ ბავშვს მოხარშული სტაფილოსა და კვერცხის გაფცქვნაში. კვერცხი უნდა გაიჭრას შუაზე. ამოაცალეთ გულები და კოვზით დასრისეთ. გახეხეთ სტაფილო და ნიორი წვრილ სახეზე, დაამატეთ კვერცხის დასრესილი

გულები, არაჟანი, მარილი და მოურიეთ. მიღებული მასით გამოტენეთ მოხარშული კვერცხის ცილები. „ნავეები“ მოათავსეთ თეფშებზე. ახლა იალქნების დამზადების დროა! წინასწარ გარეცხილ და დაწურულ ბულგარულ წინაყას გააცალეთ თესლი და დაჭერით სამკუთხედის ფორმის ნაჭრებად. დაადგით თითო ასეთი სამკუთხედი თითო ნავს იალქნის მსგავსად.

ყველის ორცხობილები

ასაკი: 3+

მომზადების წესი: შეურიეთ ერთმანეთს ყველა ინგრედიენტი. მოზილეთ ცომი. თუ ცომი საკმარისად რბილი არ არის, შეურიეთ ცოტა წყალი. მოზილეთ ცომი და გააბრტყელეთ 1/2 სმ-ის სისქეზე. გამოჭერით ფორმები და გამოაცხვეთ, სანამ ორცხობილა ოქროსფერს არ მიიღებს.

საჭირო მასალა:

- 100 გრ. გახეხილი ყველი;
- 100 გრ. ფქვილი;
- 100 გრ. კარაქი.

ზეფირის კაცუნები

ასაკი: 2+

მომზადების წესი: მოათავსეთ ზეფირი ერთმანეთის მიყოლებით, დააკავშირეთ ერთმანეთთან ჩხირებით.

M&M-ის კანფეტებით „კაცუნას“ გაუკეთეთ თვალები, ხოლო დარჩენილი ჩხირებით – ფეხები და ხელები.

საჭირო მასალა:

- 3 ცალი ზეფირი;
- ტკბილი ჩხირები;
- M&M-ის კანფეტები.

ლიმონათის ნაყინი

ასაკი: 2+

მომზადების წესი: წაახალისეთ ბავშვი პლასტმასის ერთჯერად ჭიქაში ჩაყაროს დაჭრილი ფერადი მარმელადი, შემდეგ ლიმონათით გაავსოს ჭიქა. დაეხმარეთ ბავშვს, ჭიქას ზემოდან გადაანებოს სკოჩი, რომელშიც ხის ჯოხს დაამაგრებთ. ფრთხილად მოათავსეთ საყინულეში. გაყინვის შემდეგ მოაშორეთ ხის ჩხირს სკოჩი და პლასტმასის ჭიქა.

საჭირო მასალა:

- ერთჯერადი ჭიქა;
- ლიმონათი;
- ხის ჩხირი;
- ფერადი მარმელადი.

საჭირო მასალა:

- 200 გრ. კარაქი;
- 200 გრ. შაქარი;
- 500 გრ. ფქვილი;
- 1 ც. კვერცხი;
- ფერადი მრგვალი კარამელი (ე.წ. საწუნო კანფეტი).

ტკბილი ყვავილები

ასაკი: 3+

მომზადების წესი: წაახალისეთ ბავშვი მოათავსოს დარბილებული კარაქი და შაქარი ჯამში და ათქვიფოს სათქვეფელით ან ხის კოვზით გათეთრებამდე. მასას შეურიეთ კვერცხი და კარგად ათქვიფეთ. შემდეგ დაუმატეთ ფქვილი. უნდა მიიღოთ რბილი, პლასტილინის მაგვარი ცომი. წაახალისეთ ბავშვი დააბრტყელოს ცომი საკუთარი თითის სისქეზე და ფორმების საჭრელით გამოჭრას ყვავილები. შუაში თითოთ გაუკეთეთ ნახვრეტი, ოღონდ იმაზე პატარა ზომის, ვიდრე ფერადი კარამელია. ყვავილები მოათავსეთ საცხობ დაფაზე და შედგით ლუმელში. გამოაცხვეთ დაახლოებით 10 წთ., ვიდრე მიიღებს ოქროსფერს. გამოიღეთ ლუმელიდან და გააციეთ. შემდეგ ყვავილის გულის ჩაღრმავებაში მოათავსეთ თითო ფერადი კარამელი და კვლავ შედეთ ლუმელში 3 წთ-ით.

ჭრელი ხილი

ასაკი: 5+

საჭირო მასალა:

ნებისმიერი სახის, განსხვავებული ფერის, დაახლოებით ერთნაირი ზომის ხილი (მაგ., ვაშლი, მსხალი, ფორთოხალი).

მომზადების წესი: წაახალისეთ ბავშვი დაჭრას ხილი მრგვლად. შემდეგ ფენა-ფენა დააწყოს ერთმანეთზე პირამიდის პრინციპით. მაგ., ვაშლი, მსხალი; ვაშლი, მსხალი ისე, რომ გამოვიდეს ხილი, რომელსაც თითქოს ფერადი ზოლები აქვს.

ლიმონათი „ვიტამინი“

ასაკი: 3+

საჭირო მასალა:

- 40 გრ. პიტნის ფოთლები;
- 250 მლ. ცივი წყალი;
- 6 ლიმონის წვენი;

მომზადების წესი: მოათავსეთ ყველა ინგრედიენტი ბლენდერში და აურიეთ. მიღებული მასა მოათავსეთ ჭიქებში და გააციეთ მაცივარში. პიტნის მაგივრად შეგიძლიათ გამოიყენოთ რეჰანი ან ოხრაბუმი.

სახლის გარეთ

პარკში, მინდორში ან ტყეში ყოფნისას მყუდროდ მოკალათდით, სთხოვეთ ბავშვებს აიხედონ ცაში და დააკვირდნენ ღრუბლებს. წაახალისეთ, რომ ღრუბლები სხვადასხვა ფორმებს მიამსგავსონ, ამოიცნონ ფუმფულა ლეკვი, კატა, ჩიტი.

ბუნებაში ყოფნისას წაახალისეთ ბავშვი, რომ მოუსმინოს სხვადასხვა ხმას. სთხოვეთ, გამოიცნოს, რისი ხმა ესმის, დაასახელოს საგნები, აღწეროს ისინი, წარმოიდგინოს, როგორი შეიძლება იყოს ისინი.

მოიმარაგეთ საპნის ბუშტების გასაშვები, წაიღეთ პარკში ან მინდორში სეირნობისას. შეეჯიბრეთ ვინ მეტ ბუშტს გაუშვებს, ერთად დაითვალეთ. წაახალისეთ ბავშვები, რომ გაეკიდონ ბუშტებს, ხელით შეეხონ, გახეთქონ.

კარგ ამინდში გამონახეთ დრო იმისთვის, რომ იკითხოთ ღია ცის ქვეშ. გაისეირნეთ პარკში, მინდორში, ტყეში. წაიღეთ თან ბავშვის საყვარელი წიგნი, მონახეთ მშვიდი ადგილი და წაუკითხეთ.

მინდორში ან ტყეში გასეირნებისას იქონიეთ თან ლუპა და წაახალისეთ ბავშვი, რომ დააკვირდეს ყვავილებს, ფოთლებს, ხის ქერქს და ა.შ.

ტყეში ყოფნისას, ნაახალისეთ ბავშვი შეაგროვოს ბუნებრივი მასალები (ქვები, გირჩები, ჩამოცვენილი ფოთლები, გამხმარი ტოტები) – ეს ყველაფერი შეგიძლიათ გამოიყენოთ სახლში ხელოვნების აქტივობებისთვის.

კარგი იქნება, თუ ბუნებაში გასეირნებისას თან ფოტო-აპარატს წაიღებთ და ბავშვს ნაახალისებთ, რომ ფოტოები გადაიღოს. ასწავლეთ ფოტო-აპარატის მოხმარება და სთხოვეთ გადაიღოს ის, რაც მოეწონება სეირნობისას.

ასწავლეთ ბავშვს ბუნების სიყვარული, მისი მოვლისა და დაცვის მნიშვნელობა. აუხსენით ბუნების დაცვისთვის საჭირო წესების მნიშვნელობა და ხშირად შეახსენეთ ეს წესები (მაგ., „ნაგავი უნდა გადავაგდოთ ურნაში“..).

ხელოვნება ღია ცის ქვეშ

ბავშვთან ერთად გაიხეირნეთ თქვენი ქალაქის ან სოფლის ქუჩებში, თან წაიღეთ ჩანახატებისთვის ფურცლები, ამავე ზომის მყარი მუყაო ფურცლების დასადებად (ფურცლები მუყაოზე სარეცხის სარჭის ან სკრეპების საშუალებით დაამაგრეთ) და ფანქრები. ნაახალისეთ ბავშვი, რომ იმ ადგილების ჩანახატები გააკეთოს, რომელიც გზადაგზა მოეწონება, მაგ., სახლები, ეზოები, ლამაზი ჭიშკარი, ხეები და ა.შ.

ბუნებაში სეირნობის ან პიკნიკის დროსაც შეგიძლიათ თან წაიღოთ სახატავი ფურცლები და უბრალო ფანქრები. ნაახალისეთ ბავშვები შეაგროვონ ფოთლები, გამხმარი ხის ტოტები, გირჩები, სხვადასხვა ფორმის ქვები. ნაახალისეთ ბუნებრივ მასალას ზემოდან დაადონ ფურცელი და გადაუსვან ფანქარი ფაქტურის მისაღებად ან დადონ ფურცელზე თითოეული ნივთი და შემოავლონ გარშემო კონტური უბრალო ფანქრით. სახლში მისვლისას შეუძლიათ საღებავით გააფერადონ.

თოვლიან ამინდში, გუნდაობისა და ციგაობის გარდა, შეგიძლიათ მხატვრობითაც დაკავდეთ. სახლში წინასწარ დაამზადეთ საღებავები: სხვადასხვა ფერის საკვები საღებავები გახსენით წყალში და ფერების მიხედვით ჩაასხით

სხვადასხვა პლასტმასის ბოთლში. ბოთლის სახურავები წინასწარ დახვრიტეთ, რათა საღებავი ბოთლზე მოჭერისას გადმოისხას. გადით ეზოში და მოძებნეთ ისეთი ადგილი, სადაც თოვლზე ნაფეხურები არ იქნება. უთხარით ბავშვს, წარმოიდგინოს, რომ თოვლი დიდი თეთრი ფურცელია, წაახალისეთ ბოთლზე ხელის მოჭერით მოხატოს „თოვლის ფურცელი“.

მათემატიკა ბუნებაში

ბუნებაში ყოფნისას, გამოიყენეთ იქ არსებული ბუნებრივი მასალები იმისთვის, რომ ბავშვს განუვითაროთ მათემატიკური უნარები. შეაგროვეთ სხვადასხვა ზომის ქვები, ფოთლები და დააჯგუფებინეთ ზომისა და ფორმის მიხედვით. სთხოვეთ, მრგვალი კენჭები ერთად დააწყოს, ბრტყელი ერთად, ან დიდი ზომის ქვები ერთად, პატარები ერთად.

შეაგროვეთ გამხმარი ხის ტოტები და წაახალისეთ ბავშვი შეადაროს ზომების მიხედვით და იპოვოს ყველაზე მოკლე ჯოხი ან ყველაზე გრძელი.

ნაახალისეთ დაითვალოს, რამდენი ნაბიჯით არის დაშორებული ხეები ერთმანეთისგან.

თუ მდინარესთან ახლოს ხართ, თან წაიღეთ სხვადასხვა ზომის პლასტმასის ბოთლები ან ქილები. ნაახალისეთ ბავშვი აავსოს ბოთლი წყლით, წყალი ერთიდან მეორე ბოთლში ან ქილაში გადაასხას. გამოთქვას მოსაზრებები, ჩაეტევა თუ არა წყალი მთლიანად თუ გადმოიღვრება და ა.შ.

თამაშები პიკნიკზე

ეზოში, მინდორში ან ტყეში თამაში ბავშვებს განსაკუთრებით უყვართ. ამ გარემოში მათ საშუალება აქვთ, რომ იყვნენ აქტიურები, ხმაურიანები, არ იფიქრონ იმაზე, რომ დაისვრებიან.

ბავშვებს ძალიან უყვართ ღია ცის ქვეშ ე.წ. „როლური თამაშები“. ეზო ან მინდორი საუკეთესო ადგილია ისეთი თამაშებისთვის, როგორიცაა: სახლობანა, მშენებლობანა, პოლიციელობანა, მეხანძრობანა, განძის მაძიებლობანა და ა.შ.

ნაახალისეთ ბავშვი, რომ ეზოში თანატოლებთან ერთად ითამაშოს. ეზოში ყოფნისას თავად წამოიწყეთ ხოლმე ისეთი თამაშები, რომლებშიც დანარჩენი ბავშვების ჩართვას შეძლებთ.

უფრთხილდი ბურთს

ასაკი: 4+

პარკში ან მინდორში სეირნობისას წაიღეთ თან ბურთი (გაითვალისწინეთ, რომ დაგჭირდებათ მსუბუქი ბურთი, რომელიც მოხვედრის შემთხვევაში არავის არაფერს ატყენს) და ითამაშეთ თამაში „უფრთხილდი ბურთს“. თამაშის მთავარი პრინციპი შემდეგში მდგომარეობს: ერთ მოთამაშეს აქვს ბურთი, ხოლო დანარჩენები დგანან მის გარშემო. როდესაც ბურთიანი მოთამაშე აისვრის ბურთს ზევით, დანარჩენი მოთამაშეები გარბიან რაც შეიძლება შორს და რაც შეიძლება სწრაფად იქამდე, ვიდრე „მსროლელი“ დაიძახებს „სდექ!“. ამ ბრძანებაზე ყველა უნდა გაშეშდეს. „მსროლელი“ კი ცდილობს ბურთი ესროლოს მასთან ყველაზე ახლოს

მდგარ მოთამაშეს, ხოლო მან, თავის მხრივ, ბურთი უნდა აიცდინოს, ოღონდ ისე, რომ ფეხი არ მოიცვალოს თავისი ადგილიდან. თუ მოთამაშე დაიჭრება, ის გახდება „მსროლელი“, ხოლო თუ ვერავის ვერ დაჭრის, ისევ თვითონ მოუწევს მეორედ ბურთის სროლა.

„უკულმა დამალობანა“

ასაკი: 4+

ითამაშეთ „დამალობანას“ შებრუნებული ვარიანტი. ერთი ბავშვი იმალება, ხოლო დანარჩენები ეძებენ მას. თუ რომელიმე მოთამაშე იპოვის დამალულს, ისიც იქვე იმალება. ვინც ბოლო პოულობს დამალულებს, თვითონ ის იმალება, ოღონდ სხვა ადგილას და თამაში თავიდან იწყება.

ყველაფერი ჩემს შესახებ

სკოლამდელ ასაკში ბავშვს ნელ-ნელა უყალიბდება წარმოდგენა საკუთარი თავის შესახებ, გამოყოფს საკუთარ თვისებებს, შესაძლებლობებსა და სურვილებს. ბავშვი უკვე 3 წლის ასაკიდან მოიზრებს თავს, როგორც უფრო დიდი ჯგუფის, მაგალითად, ოჯახის წევრად. ამიტომ მნიშვნელოვანია, მშობლებმა და აღმზრდელებმა სათანადო ყურადღება დაუთმონ ბავშვის სოციალურ-ემოციურ განვითარებას.

წაახალისეთ ბავშვი ჩაერთოს ახალ საოჯახო აქტივობებში, თამაშებსა თუ ექსპერიმენტებში. დაეხმარეთ და შეაქეთ, როდესაც დაასრულებს ამა თუ იმ დავალებაზე მუშაობას. შეაქეთ არა მხოლოდ დასრულებული აქტივობა და შედეგი, არამედ ინიციატივაც. მიეცით დამოუკიდებლად თამაშის საშუალება. ყოველდღიური საქმიანობის დროს შეეცადეთ, ხშირად მისცეთ არჩევანის საშუალება: თავად აირჩიოს წიგნი, თამაში, სახატავი მასალა და ა.შ. დაუსვით ისეთი კითხვები, რომლებიც დაეხმარება უკეთ გაიგოს საკუთარი ემოციები და მათი მიზეზები, თავადაც ესაუბრეთ საკუთარ ემოციებზე. წიგნის კითხვისას ერთად იმსჯელეთ პერსონაჟების ხასიათზე და გრძნობებზე: რა მოსწონთ, რა არ უყვართ, როგორები არიან და ა.შ. აუხსენით, რატომ იქცევიან გმირები ამგვარად.

დაეხმარეთ ბავშვს გაუმკლავდეს ძლიერ ემოციებს. ბავშვისთვის მნიშვნელოვანია დღის განრიგი, ამიტომ ყოველდღიური აქტივობები თანმიმდევრობით შეასრულებინეთ, ხოლო ცვლილებების შემთხვევაში წინასწარ მოამზადეთ ბავშვი ამისთვის. წაახალისეთ ბავშვის პოზიტიური ქცევა უფროსებთან და თანატოლებთან მიმართებაში, ასწავლეთ სათამაშოების გაზიარება, რიგის დაცვა. მიეცით საშუალება თანატოლებთან ითამაშოს ისეთი თამაშები, სადაც გარკვეული წესების დაცვა მოუწევს. წაახალისეთ ბავშვი, ითამაშოს განსხვავებული სქესის, წარმომავლობის და შესაძლებლობის ბავშვებთან.

მშობელმა და აღმზრდელმა ხელი უნდა შეუწყონ ბავშვს ემოციების კონტროლისა და გამოხატვის სწავლის პროცესში. როდესაც სკოლამდელი ასაკის ბავშვი ჯიუტობს, არ ასრულებს უფროსის თხოვნასა და მითითებებს, თვითნებობს და ჭირვეულობს, მნიშვნელოვანია, სათანადო საპასუხო რეაქცია აჩვენოთ მას. ასეთ დროს უნდა შეინარჩუნოთ კეთილგანწყობა და სიმშვიდე. გახსოვდეთ, დაუშვებელია ბავშვზე ძალადობა, რაოდენ გამაღიზიანებელიც არ უნდა იყოს მისი ქცევა.

როდესაც ბავშვი ჯიუტობს, ტირის:

- ყურადღება გადაატანინეთ მისთვის საყვარელ საგანზე ან საქმიანობაზე;
- სცადეთ ბავშვის მიერ მოთხოვნილი ნივთის/ საქმიანობის ჩანაცვლება და შესთავაზეთ მას ალტერნატივა;
- მკაცრი ტონით უთხარი, რომ მის მიერ მოთხოვნილი რამ არ შეიძლება და აღარ გააგრძელოთ მასთან კამათი; შეინარჩუნეთ სიმშვიდე, ზედმეტად ნურც მოეფერებით და ნურც ეჩხუბებით ბავშვს, მაგრამ ყურადღებით იყავით, რომ ბავშვმა რამე არ დაიზიანოს.
- გამოიყენეთ ისეთი ფრაზები, რომლებიც აფასებენ ბავშვის ქცევას და არა თავად მას, მაგალითად, ფრაზა „ეს ცუდი საქციელია“ — ნაცვლად ფრაზისა „ცუდი ბავშვი ხარ“.

მას შემდეგ, რაც ბავშვი დამშვიდდება, ნუ გაახსენებთ მას მომხდარის შესახებ და ნუ უსაყვედურებთ. გააგრძელეთ ურთიერთობა ჩვეულებრივად, ისე, თითქოს არაფერი მომხდარა.

შეაქეთ და გაუღიმეთ ბავშვს, როდესაც ის მისაღებად იქცევა, ემორჩილება წესებს და უფროსის თხოვნას.

პოზიტიური ურთიერთობა უფროსებსა და ბავშვებს შორის

შეუქმენით ბავშვს სახლში დაცული და უსაფრთხო გარემო, სადაც მას პატივს სცემენ, უსმენენ, არ ატყუებენ და არაფრის ეშინია.

- იყავით სამაგალითო თქვენი შვილისთვის. გახსოვდეთ, ის გბაძავთ თქვენ და სამყაროს, განსაკუთრებით კი უფროსებისას, თქვენი ქცევის საშუალებით აღმოაჩენს. იყავით ისეთი უფროსი, როგორიც გსურთ, თქვენი შვილი გახდეს, როცა გაიზრდება.
- ყოველთვის შეინარუნეთ სიმშვიდე. ჩხუბითა და ყვირილით ვერაფერს ასწავლით ბავშვს, არასდროს უპასუხობთ იმპულსურად ბავშვის ქცევას, გახსოვდეთ, ბავშვს სჭირდება სიყვარული, განსაკუთრებით მაშინ, როცა ამას თითქოს „არ იმსახურებს“.
- ბავშვის ქცევა ზოგჯერ ძალიან გამაღიზიანებელია და ჩვენ ეს გვაბრაზებს, მაგრამ სცადეთ თქვენი ემოციების მართვა — ყვირილის ნაცვლად, დამშვიდდით, თუ საჭიროა, სხვა ოთახშიც გადით. მხოლოდ ამის შემდეგ მიმართეთ ბავშვს, ესაუბრეთ ხმადაბლა, მაგრამ დამაჯერებელი ტონით.
- დაფიქრდით, რატომ იქცევა ბავშვი „ცუდად“. იქნებ, მას თქვენი ყურადღების მიქცევა უნდა ან რაღაც ანუხებს. იფიქრეთ „ცუდი ქცევაზე“ და დააკვირდით „ცუდი ქცევის“ მიზეზებს. ყოველთვის ეცადეთ, აღნიშნოთ და ყურადღება გაამახვილოთ ბავშვის კარგ საქციელზე, ხშირად შეაქეთ.
- განუვითარეთ ბავშვს საკუთარი შესაძლებლობების რწმენა. მიეცით დამოუკიდებლად მოქმედებისა და შეცდომების დაშვების საშუალება. ნუ გააკეთებთ მის ნაცვლად იმას, რისი გაკეთებაც თავად შეუძლია, უბრალოდ, დაეხმარეთ და ნაახალისეთ, რომ თვითონ სცადოს. ხშირად გააკეთებინეთ არჩევანი, მიეცით საშუალება, იყოს დამოუკიდებელი.
- აჩვენეთ ბავშვს თქვენი უპირობო სიყვარული. ყოველთვის დაანახეთ, რომ იგი გიყვართ ისეთი, როგორიც არის.
- აღიარეთ ბავშვი, როგორც პიროვნება, მოექცეით პატარას ისე, როგორც უკვე ზრდასრულს მოექცეოდით.
- იყავით გულწრფელი ბავშვთან, ნუ მოატყუებთ, ნუ შეუქმნით მცდარ მოლოდინს, აუხსენით მოვლენები მისთვის გასაგებ ენაზე.
- დაიცავით ბავშვი ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ძალადობისგან სახლში და გარეთ.

ძალადობა: ბავშვის ცემა, ყურის აწევა, შეჯანჯღარება, ჩქმეტა, ყვირილი, მუქარა, დაშინება, დამცირება, დაცინვა და სხვა ბავშვებთან შედარება.

ძალადობის შედეგები:

- ფიზიკური ჯანმრთელობის პრობლემები;
- ადამიანებთან ურთიერთობის პრობლემები;
- სწავლის პრობლემა;
- საკუთარი თავის გამოსატვის პრობლემა;
- ფსიქიკური ჯანმრთელობის პრობლემები (შფოთვა, დეპრესია, აგრესია);
- მიდრეკილებები მავნე ჩვევების მიმართ (ნარკომანია, ალკოჰოლიზმი).

როგორ მოვიქცეთ:

- ხელი შეუწყვეთ, რომ იყოს თვითდაჯერებული, ლალი, მეგობრული;
- მოუხმინეთ ბავშვს, რას განიცდის, რისი მოთხოვნილება აქვს;
- გაატარეთ ბევრი დრო ბავშვებთან ერთად ისე, რომ ეს დრო სასიამოვნო იყოს მათთვის;
- დაეხმარეთ, როდესაც ბავშვი გთხოვთ;
- გადაჭერთი კონფლიქტები არაძალადობრივი გზით;
- ხშირად უთხარით ბავშვს, რომ ის ძვირფასია თქვენთვის და გიყვართ, ხშირად მოეფერეთ და აკოცეთ;
- მოსთხოვეთ საკუთარ თავს იგივე, რის შესრულებასაც შვილებს სთხოვთ; შეეცადეთ, თავად იყოთ ისეთები, როგორებიც გსურთ, რომ თქვენი შვილები იყვნენ.

ბავშვი დამოკიდებულია თქვენზე, მას მუდმივად უნევს უფროსის აზრის გათვალისწინება, გახსოვდეთ ეს და ზედმეტად ნუ შეზღუდავთ მის თავისუფლებას.

ნუ შეეცდებით ბავშვის სრულყოფას, შეეცადეთ, სრულყოფილი ურთიერთობის დამყარებას მასთან.

საჭირო მასალა:

- ფერადი ფურცლები;
- თეთრი ფურცლები;
- ფერადი ფანქრები ან ფლომასტერები;
- სახვრეტელა და ფერადი ლენტი ან ნემსი და ძაფი.

„ყველაფერი ჩემს შესახებ“

ასაკი: 3+

ნაახალისეთ ბავშვი დახატოს ცალ-ცალკე ფურცლებზე საკუთარი თავი, მშობლები, ოჯახის წევრები, თავისი მეგობრები, საყვარელი ტანსაცმელი, საყვარელი საკვები, საყვარელი ფერი, რისი კეთება უყვარს ყველაზე მეტად, დაწერეთ ბავშვის სახელი. თითოეულ ნახატს გაუკეთეთ წარწერა. ნახატები აკინძეთ და ფერადი ფურცლებისგან გაუკეთეთ ყდა.

გამოცნობანა

ასაკი: 3+

ჩაიფიქრეთ სხეულის რომელიმე ნაწილი და ნაახალისეთ ბავშვი, რომ გამოიცნოს ის. დაეხმარეთ ასეთი მინიშნებებით: „მე ჩავიფიქრე სხეულის ის ნაწილი, რომლითაც დავდივარ და რომელზეც ჩექმას ვიცვამ“, ან „მე ჩავიფიქრე სხეულის ის ნაწილი, რომელიც მეხმარება სუნთქვაში“ და ა.შ.

საჭირო მასალა:

- მოზრდილი ზომის ფურცელი;
- ფანქრები;
- მაკრატელი.

აანყვე კაცუნა

ასაკი: 2+

მოზრდილი ზომის ფურცელზე შემოხაზეთ ადამიანის სხეულის კონტური. ცალკე გამოჭერით ამავე ზომის სხეულის ნაწილები, რომლებსაც დამალავთ ოთახის სხვადასხვა ადგილას. ნაახალისეთ ბავშვი მოძებნოს ეს ნაწილები, დროდადრო მიაწინებთ: თუ მიუახლოვდება, უთხარით ცხელა, თუ დაშორდება – ცივა.

„მონყენილობის წამალი“

ასაკი: 3+

თაბახის ფურცელზე თითო წინადადების სახით ბავშვთან ერთად ჩამოწერეთ ის საქმიანობები, რომელთა კეთებაც მას ძალიან უყვარს. ნახალისეთ ბავშვი, რომ რაც შეიძლება მეტი საქმიანობა მოიფიქროს. მაგალითად:

- წიგნის კითხვა;
- საღებავით ხატვა;
- ფოტო-ალბომის დათვალიერება;
- ეზოში სეირნობა;
- ნამცხვრის გამოცხოვა;
- ტკბილეულის მირთმევა;
- ოთახის ყვავილების მორწყვა;
- მულტიფილმების ყურება;
- თოჯინებით თამაში;
- ცარცით ხატვა ეზოში;
- მუსიკის მოსმენა;
- დამალობანას თამაში;
- სტუმრად წასვლა;
- სახლობანას თამაში;
- გასაფერადებლის გაფერადება და ა.შ.

საჭირო მასალა:

- პატარა ზომის მინის ქილა სახურავით;
- თაბახის ფურცელი;
- კალამი.

დაკეცეთ ეს ფურცლები და მოათავსეთ ქილაში. მაშინ, როცა თქვენს პატარას უგუნებოდ ყოფნას შეატყობთ, შესთავაზეთ ქილის გახსნა და „მონყენილობის წამლის“ მიღება. ბავშვი ამოიღებს ქაღალდს, თქვენ წაუკითხავთ აქტივობას და შემდეგ ერთად შეეცდებით „მონყენილობის განკურნებას“.

ემოციები

ასაკი: 3+

ესაუბრეთ ბავშვებს სხვადასხვა ემოციაზე, მიიღეთ შესაბამისი გამომეტყველება, გამოიყენეთ მიმიკები და მოძრაობები ემოციებზე სასაუბროდ, მაგ., „როცა გახარებული ვარ, ვიღიმები და ხტუნვა-ხტუნვით დავდივარ“, „როცა

მონყენილი ვარ, თავი დახრილი მაქვს და მხრებჩამოყრილი ნელა დავდივარ“. მოაწყვეთ „ემოციების მარში“ მხიარული, მონყენილი, შეშინებული, გაბრაზებული მიმიკების და მოძრაობების იმიტირებით ან შეეცადეთ მიიღოთ „სულელური“ სახეები ერთმანეთის გასაცინებლად.

რას იტყოდი?

ასაკი: 3+

შესთავაზეთ ბავშვს რაიმე სახალისო სიტუაცია, მაგ.: „წარმოიდგინე, რომ ხარ დედოფლის წვეულებაზე და ძალიან ბევრი ნამცხვარი შეჭამე, დედოფალი კი კიდევ გთავაზობს, რას იტყოდი?“

„წარმოიდგინე, რომ სტუმრად ყოფნისას, პატარა სპილოს ძალიან უნდა შენი გაცნობა, რას ეტყოდი?“

„ქუჩაში შემთხვევით დაეჯახე ნიანგს, რას ეტყოდი?“

ბავშვმა კი უნდა მოიფიქროს, რას იტყოდა ასეთ შემთხვევაში. წახალისეთ ბავშვი გამოიყენოს ზრდილობიანი ფორმები.

მეც მასწავლე

ასაკი: 3+

დაეხმარეთ ბავშვს, მოიფიქროს რამე, რაც კარგად გამოსდის ან რისი კეთებაც უყვარს, რაც შეიძლება გასწავლოთ თქვენ ან სხვა ბავშვებს. ეს შეიძლება იყოს რაიმეს დახატვა, დათვლა უცხო ენაზე, თოკების დაწნა. თუ ბავშვს უჭირს მოფიქრება, შეგიძლიათ ასწავლოთ რამე, რასაც შეძლებს სხვა ბავშვებს ასწავლოს.

წახალისეთ ბავშვი, გასწავლოთ რამე თქვენ, ოჯახის სხვა წევრებს ან მეგობრებს. ბალის შემთხვევაში – ასწავლოს რამე მთელ ჯგუფს.

ნუ დასცინებ

ასაკი: 3+

იმისათვის, რომ ბავშვებმა უკეთ გაიგონ, რას გრძნობს ადამიანი, როცა მას დასცინიან, ჩაატარეთ შემდეგი აქტივობა: სთხოვეთ ბავშვს, წინასწარ გამოჭრილ ქაღალდის ნრეებზე დაახატოს ერთი გახარებული და ერთი გაბრაზებული სახე.

დაუსვით მას შეკითხვები და სთხოვეთ, გიჩვენოთ შესაბამისი სახე შესაბამის სიტუაციაზე:

- რას გრძნობ, როცა მეგობარი დაბადების დღეზე დაგპატიჟებს?
- რას გრძნობ, როცა დაგასწრებენ საქანელაზე დაჯდომას?
- რას გრძნობ, როცა მეგობართან ერთად ააშენებ ლამაზ სასახლეს?
- რას გრძნობ, როცა სხვა ბავშვები დაგცინიან და გეუბნებიან, რომ პატარა ხარ?
- მოიფიქრეთ ერთად, რა შეიძლება გააკეთო, როცა დაგცინიან?

საჭირო მასალა:

- ქაღალდის ნრეები;
- ფანქრები.

შეიძლება შესთავაზოთ გააკეთოს შემდეგი:

უთხრას ბავშვს: „გაჩერდი, მე არ მომწონს, როცა დამცინი“; „მე ვეტყვი მასწავლებელს/მშობელს“ ან უთხრას მასწავლებელს/მშობელს.

„სიკეთის ხე“

ასაკი: 3+

გააკეთეთ „სიკეთის ხე“ ბავშვებთან ერთად და აუხსენით ბავშვებს, როგორ უნდა „აყვავდეს“. დიდი ფორმატისგან გამოჭერით ხე, მიაკარიტ კედელზე.

როგორ შეიძლება იყო კეთილი? შეეკითხეთ ბავშვს, რა შეიძლება გააკეთო, რა უთხრა ადამიანებს, რომლებიც მონყენილები არიან, როგორ გაახარო ვინმე ან დაეხმარო?

საჭირო მასალა:

- ფერადი ქაღალდებისგან გამოჭრილი ყვავილები;
- დიდი ფორმატისგან გამოჭრილი „ხე“.

საჭირო მასალა:

- ნიგნები;
- ფანქრები, ფლომასტერები;
- ცომი და ა.შ.

ყოველდღე ჰკითხეთ ბავშვს, თვითონ როგორ დაეხმარნენ ან გაახარეს ვინმე ან როგორ დაეხმარათ მათ ან გაახარა ვინმემ. დანერეთ მაგალითები ქალაქის ყვავილებზე და მთანებეთ ხეს. შეგიძლიათ სთხოვოთ ბავშვს დახატოს სიტუაციები ან გადაუღოს ფოტოები ამ ადამიანებს და სურათები/ფოტოები დაანებეთ ხეზე.

უფროსი მეგობარი

ახსენი 3+

სხვადასხვა ასაკის ბავშვებს ერთად თამაშის დროს უფროსად მისაქცევად მნიშვნელოვანი სოციალური უნარი: უფროსები სწავლობენ, როგორ დაეხმარონ პატარებს, ასწავლონ და იცენ სამაგალითოები, პატარები ეჩვევიან უფროს ბავშვებთან ურთიერთობას. შემოთავაზებული აქტივობები შესაძლოა ჩაატარონ უფროს და-ძმებთან, ნათესავებთან და მეგობრებთან ერთად.

კითხვა: უფროსმა ბავშვებმა შესაძლოა წაუკითხონ უმცროსებს ზღაპრები და მარტივი მოთხრობები.

ხატვა: უფროსი ბავშვები შეიძლება დაეხმარონ პატარებს ფიგურების დახატვას, გამოჭრასა და გაფერადებაში.

კულინარია: ბავშვებს შეუძლიათ ერთად დაამზადონ ბუტერბროდები ან გააკეთონ სხვადასხვა ფორმის ნამცხვრები საჭრელი ფორმების მეშვეობით.

ჰკითხეთ უფროსებს, როგორი იყო მასწავლებლობა? ჰკითხეთ პატარებს, რა ისწავლეს? კარგი იყო თუ არა უფროს ბავშვთან „მუშაობა“?

მოგონებების წიგნი

ასაკი 3+

წახალისეთ ბავშვი, გაიხსენოს ყველაზე დასამახსოვრებელი მომენტები. დახატოს შესაბამისი ნახატები, თქვენ გაუკეთეთ წარწერები ბავშვის კარნახით, აკინძეთ და დაამზადეთ „მოგონებების წიგნი“. შეიძლება ჩაანებოთ შესაბამისი ფოტოები ან მოსაგონარი ნივთები, მაგალითად, ცირკის ან თოჯინების თეატრის ბილეთები, ერთად აღებული სამგზავრო ავტობუსის ბილეთი, ლენტი, თასმა და ა.შ. სთხოვეთ, დაათვალიერებინოს წიგნი სტუმრად მოსულ მეგობრებს, მოუყვეს და გაიხსენოს მოვლენები.

საჭირო მასალა:

- ფურცლები;
- სახატავი ფანქრები;
- სტეპლერი.

„ისაუბრე შენზე“

თამაშისთვის დაგჭირდებათ „სათამაშო დაფა“. დაფის დასამზადებლად დიდი ზომის ფორმატზე დახატეთ დაახლოებით 10სმ/10სმ-ზე კვადრატები, თითოეულ კვადრატში ჩახატეთ მარტივი სურათები თქვენი ბავშვის ცხოვრებიდან ან გააკეთეთ წარწერები. მაგალითად: ბალი, ყოველდღიური საქმიანობები (დილის ტუალეტი, ჩაცმა, საუზმე, სადილი, სამზარი), ურთიერთობა და-ძმასთან, ურთიერთობა მეგობრებთან, სხვადასხვა უნარი და ა.შ.

დააფინეთ იატაკზე წინასწარ გამზადებული „სათამაშო დაფა“ და სთხოვეთ ბავშვს, დაფაზე გადაადგოს კამათელი. იმის მიხედვით, თუ რომელ უჯრედში მოხვდება კამათელი, ბავშვმა უნდა თქვას რაიმე კარგი საკუთარ თავზე. მაგ., თუ კამათელი „ბალის“ უჯრედში ჩავარდა, ბავშვმა უნდა გაიხსენოს, რა გამოსდის ბალში კარგად, თუ „მეგობრების“ უჯრედში, გაიხსენოს, რითი გაახარა მეგობარი, თუ „დილის ტუალეტში“ – როგორ გაიხსენა დამოუკიდებლად კბილები და ა.შ. თუ ბავშვმა დაიმორცხვა, არაფრის თქმა არ უნდა, მაშინ ჯერი თქვენზე გადმოვა და თქვენ გაიხსენებთ, რითი გამოიჩინა მან თავი დადებითად ამ კონკრეტულ სფეროში. ამ თამაშით ბავშვი ისწავლის საკუთარი თავის დადებითი მხარეების დანახვას.

საჭირო მასალა:

- დიდი ზომის ფორმატი;
- ფანქრები;
- კამათელი, საშუალო ზომის კუბურა ან მცირე ზომის ბურთი.

„ვითომ-ვითომ“

დრამატული თამაშები ეხმარება ბავშვებს სოციალური როლებისა და წესების გაგებასა და გამოყენებაში, ავითარებს სამეტყველო, პრობლემის გადაჭრისა და შემოქმედებითი აზროვნების უნარებს.

როლური თამაში და განვითარება

დაახლოებით 12-15 თვის ასაკიდან ბავშვები იწყებენ უფროსების ქცევის იმიტაციას, თავდაპირველად მარტივი მოძრაობების, როგორცაა: წყლის ჭიქიდან დაღევა, ტელეფონზე საუბრის იმიტაცია ან თოჯინის „ჭმევა“. სამი წლიდან როლური თამაში უფრო ხანგრძლივი და რთული ხდება, სადღიო ახლა უკვე არის სუფრის განწყობა, მომზადება, ჭამა და ხელების დაბანა, ბავშვები ესაუბრებიან თოჯინას და ა.შ. მომდევნო წლებში თამაში კიდევ უფრო რთულდება, ბავშვები ინანილებენ და ითავსებენ რამდენიმე როლს, გაითამაშებენ ტელევიზორში ნანახ ან ზღაპრებში მოსმენილ სცენებს. სიუჟეტები შეიძლება იყოს ძალიან დეტალური და სავსე საოცარი ფანტაზიებით.

როგორ წავახალისოთ

იმისათვის, რომ ბავშვი წახალისოთ რომელიმე როლური თამაშისათვის, იქნება ეს მეხანძრეობა, ექიმობა ან თუ სხვა, კარგი იქნება, თუ ჯერ წაუკითხავთ და დაათვალიერებინებთ სურათებიან წიგნს ამავე თემაზე, სტუმრად წახვალთ და წახვთ შესაბამის გარემოს თუ სიტუაციას, აუხსნით ახალი სიტყვების მნიშვნელობას, შემდეგ ერთად მოიფიქრებთ და მოიმარაგებთ მასალას, ნივთებს, რომელიც შეიძლება გამოგადგეთ ამ თამაშისას და მხოლოდ ამის შემდეგ შეუდგებით თამაშს.

ოთახის მონეობა

სასურველია, ბავშვს სახლში ჰქონდეს კუთხე, რომელსაც დრამატული თამაშებისთვის გამოიყენებს. ამ კუთხეში უნდა იდგეს პატარა მაგიდა სკამებით, მუყაოს ძველ ყუთებში შეიძლება მოათავსოთ სათამაშოები თემატურად: ერთში – კუბურები და პატარა ზომის ფიგურები, მეორეში – ქსოვილები და სათამაშო ტანსაცმელი, მესამეში – სათამაშო ჭურჭელი და საჭმელი და ა.შ. ეს თქვენც და ბავშვსაც გაგიადვილებთ ოთახის მონესრიგებას. სასურველია, რომ კუთხეში იყოს სათამაშო ავეჯიც, სამზარეულოს გაზქურა, მანქანა, თოჯინის სახლი და ა.შ., რომელიც თვითონაც შეგიძლიათ დაუმზადოთ ხის ან მუყაოს გამოყენებით.

რა დაგჭირდებათ:

ძველი და მეორადი მოხმარების ქსოვილები, ტანსაცმელი, ფეხსაცმელი, ჩანთები, ქუდები, ძველი სამკაული და მზის სათვალეები, ძველი ტელეფონი, საათი, ჟურნალები, ჭურჭელი, კონტეინერები, ნაჭრის ხელსახოცები, ხელოვნური ყვავილები, ყველა ზომის რბილი ცხოველები და თოჯინები, კონვერტები და ღია ბარათები, ძველი ბილეთები და მენიუები, უცხოური მონეტები, ფოტოები და პლაკატები, სანერი ფურცლები და პასტები.

თოჯინები

თოჯინები შეიძლება დამზადდეს სხვადასხვა მასალისგან: ქა-
ლაღლის პარკებით, ხის კოვზებით, წინდებით, ხელთათმანებით, მუყ-
აოთი ან პაპიე-მაშეს ტექნოლოგიით. დიდი ყუთი მასში გამოჭრილი
ფანჯრით შეასრულებს თეატრის როლს. თავიდან თქვენ ჩაატარეთ
„თოჯინების თეატრის“ წარმოდგენა, შემდეგ ბავშვს სთხოვეთ დახ-

მარება, გაახმოვანოს და ათამაშოს ერთ-ერთი პერსონაჟი, მიეცით
საშუალება თვითონ მოიფიქროს და განავითაროს მოქმედება, მოი-
გონოს ახალი პერსონაჟები და ისტორიები, დაეხმარეთ ჩანაფიქრის
განხორციელებაში. მოინვიეთ ოჯახის წევრები და მეგობრები
სპექტაკლებზე.

ასევე შეგიძლიათ თქვენ თვითონ შეუკეროთ ბავშვს თოჯინა
„ოჯახობანას“ სათამაშოდ.

გადაცმა

ბავშვებს მოსწონთ თქვენი ძველი ტანსაცმლის გაცემა.
მოიმარაგეთ ძველი, საინტერესო და სახასიათო ტანსაცმელი და
აქსესუარები: ძველი საღამოს კაბები, ქუდეები, ჩანთა და ფეხსაც-
მელი, სამკაული. შეგიძლიათ დაამზადოთ ქუდეები ნაყინის მრგვალი
კონტეინერებისგან, მოსასხამები – ნაჭრებისგან და ა.შ. გამოიყენეთ
ძველი ჩემოდანი ტანსაცმლის შესანახად. სთხოვეთ ბავშვს, გაითა-
მაშოთ რაიმე სცენა კინოფილმიდან ან ზღაპრიდან, შეასრულოს
საკონცერტო ნომერი, ცეკვა ან სიმღერა. დაპატიჟეთ ოჯახის სხვა
წევრები ან მეგობრები, ოთახის ერთი კუთხე გამოიყენეთ პა-
ტარა სცენის მოსაწყობად, წინ დაუდგით სკამები
მაყურებლებისთვის. გააფორმეთ გამოსვლა
მუსიკით.

ყურადღება მიაქციეთ, რომ გრძელი ტანსაც-
მელის ტარებისას ბავშვები არ წაიქცნენ.

სახლი, გამოქვაბული, კარავი

ორ სკამზე ან მაგიდაზე დიდი ქსოვილის გადაფარებით მიიღებთ პატარა სივრცეს, რომელსაც თამაშის დროს ბავშვი გამოიყენებს თემის მიხედვით, მოაწყობს სახლივით და „მიიღებს სტუმრებს“, „მოგზაურობისას“ ანთებს ფანარს და მიირთმევს საგზაოს, ან მოაწყობს სათამაშო ცხოველების სახლებს.

მუყაოს ყუთები

მუყაოს დიდი ყუთებისგან შეიძლება დამზადდეს დიდი ზომის სხვადასხვა მაკეტი, რომელშიც ბავშვი შეძლებს შეძერეს და განსაკუთრებული ხალისით ითამაშოს. მაგ.: სახლი, მანქანა, თვითმფრინავი, რაკეტა, სასახლე ან ციხესიმაგრე, ასევე ბავშვის ზომის ავეჯი, სამზარეულოს გაზქურა, ტუმბო, კარადა და უამრავი სხვა რამ. უბრალოდ დაახატეთ ან გამოჭერით რამდენიმე ნაწილი: ფანჯრები, კარები. უფროსი ბავშვები უფრო მეტად გააფორმებენ შესაბამისი ნახატებითა და აპლიკაციით.

სასწორი

როლური თამაშისათვის დაგჭირდებათ სასწორი, რომლის მეშვეობითაც ბავშვები ანონიან სხვადასხვა საგანს.

სალარო

ბავშვებს ძალიან უყვართ სათამაშო სალარო-აპარატით თამაში, რომელიც ასევე შეგიძლიათ მარტივად დაამზადოთ მუყაოს ყუთების გამოყენებით. მუყაოს ყუთში კიდევ დამატებით პატარა ზომის თავლია ყუთით გააკეთეთ ფულის ჩასადები უჯრა, დაუმაგრეთ თოკის ან მუყაოს გამოსაღები. ციფრები დაახატეთ ან დაანებეთ ზემოდან. შეგიძლიათ დაამაგროთ კალკულატორი. გაუფერადეთ ან დაანებეთ ეკრანი. ქვითრებისათვის თაბახის ფურცლები დაჭერით ვიწრო ზოლებად, გადაანებეთ ერთმანეთს, დაახვიეთ პატარა რულონად და დაამაგრეთ ყუთზე.

ვახშამი სტუმრებისათვის

ასაკი: 18 თვე +

საჭირო რესურსი:

- ჩაის ჭიქები და კოვზები;
- თოჯინა ან რბილი სათამაშო ცხოველი.

გამართეთ „ჩაის საღამო“ თოჯინებისა და სხვა სათამაშო ცხოველებისთვის. დაუსხით ჩაი სათამაშო დათუნისა და „ვითომ-ვითომ“ დააღვინეთ. წაახალისეთ ბავშვი გაიმეოროს თქვენი ქცევა, სთხოვეთ, თქვენ დაგისხათ ჩაი, ისე მოიქცეთ, ვითომ წყალი ცხელია და სული შეუბერეთ გასაციებლად. ასაკის მატებასთან ერთად შეგიძლიათ გაართულოთ თამაში რამდენიმე მოქმედების დამატებით: შაქრის ჩაყრა, მორევა, დაღევა, ჭიქის გარეცხვა. წაახალისეთ ბავშვი გამოიჩინოს ინიციატივა და მიყვებით მის არჩეულ მოქმედებებს.

„მაღაზიობანა“

ბავშვებს ძალიან უყვართ „მაღაზიობანა“ თამაში. ამ დროს ისინი ბაძავენ უფროსებს, ავლენენ თავინთ ცოდნასა და გამოცდილებას და ივითარებენ მეტყველების, მათემატიკის და სოციალურ უნარებს. თემატურად ამ თამაშის ბევრი ვარიანტი შესაძლებელია, მაგ.: სურსათის, ყვავილების, ტანსაცმლის დაფეხსაცმლის, საკანცელარიო ან სათამაშოების „მაღაზიობანა“.

ყვავილების მაღაზია

ასაკი: 3+

დაამზადეთ ყვავილები ფერადი ქაღალდების ან სხვა მასალისაგან, გააკეთეთ ქაღალდის პატარა პაკეტები და დაანებეთ ჟურნალებიდან ამოჭრილი ან დახატული

საჭირო მასალა:

- ქოთნები;
- ხელოვნური ყვავილები;
- ქაღალდი;
- პლაკატები;
- ბავშვის ზომის ნიჩაბი, ფორცხი, სარწყავი;
- ძველი ჟურნალები;
- სხვადასხვა მარცვლეული;
- ქვიშა.

ყვავილები, ჩაყარეთ მათში სხვადასხვა მარცვლეული. მოიმარაგეთ სხვადასხვა ზომის პლასტმასის ქილები, ქვიშა, დაამზადეთ ქალაქის ფული, მოაწყვეთ ოთახის ერთი კუთხე ყვავილების მაღაზიასავით, გააკარით კედლებზე ბავშვის დახატული ყვავილების პლაკატები.

„ვითომ-ვითომ“ მიდით მაღაზიაში და სთხოვეთ „გამყიდველს“ (ბავშვს), შეგიჩიოთ თაიგული ან ქოთნის ყვავილი საჩუქრად, ჰკითხეთ, რა ღირს, „გადაუხადეთ ფული“ და შემდეგ შეიცვალეთ როლები. წაახალისეთ ბავშვი დაითვალოს ყვავილები და ფული.

ბაზარში

ასაკი: 2+

დაეხმარეთ ბავშვს „ბაზრის“ ერთი დახლის მოწყობაში, გააწყვეთ შესაბამისად წინასწარ მომარაგებული და დამზადებული მასალით, დაანერეთ და დაამაგრეთ ფასები მუყაოზე, შეიძლება წინასწარ დაამზადოთ „საყიდლების სია“ ვიზუალური მინიშნებებით. გაინაწილეთ როლები და „შეიძინეთ“ დახლთან საჭირო პროდუქტი. უფროსი ბავშვები წაახალისეთ აწონონ საჭირო რაოდენობის ხილი ან გააკეთონ იმიტაცია.

საჭირო მასალა:

- კალათები და მუყაოს ყუთები (მაგ., ფეხსაცმლის ყუთი);
- სათამაშო ან ნამდვილი ხილი და ბოსტნეული;
- ფურცლები და ფანქრები;
- მუყაო, მშრალი წებო, მაკრატელი;
- რაიმე სახის სასწორი.

საჭირო მასალა:

- მაგიდა და სკამები;
- სათამაშო ჭურჭელი, სათამაშო საჭმელები;
- მაგიდის გადასაფარებელი;
- მენიუს ფურცლები, ბლოკნოტი და პასტა;
- პატარა ნამცხვრები;
- წინსაფრები და თავსაფრები;
- ქაღალდის ხელსახოცები, პატარა დაფა და ცარცი.

კაფე

ასაკი: 3+

კაფეში სტუმრობისას, სთხოვეთ ბავშვს დააკვირდეს გარემოს და მომსახურე პერსონალის ქცევას. მოიმარაგეთ საჭირო ნივთები და დაეხმარეთ ბავშვს სახლში „კაფეს“ მოწყობაში. დაამზადეთ მენიუ ნახატებით და ნაწერებით, გაინანილეთ როლები, იყავით ჯერ „ოფიციანტი“, შემდეგ კი „სტუმარი“, შესთავაზეთ მენიუ, შეუკვეთეთ და მოამზადეთ სხვადასხვა „კერძი“ სხვადასხვა მასალისგან, დაჭრილი ან დაკუნთული ფერადი ქაღალდით, აპლიკაციით, ქსოვილებით და ა.შ.

ფოსტა

ასაკი: 3+

ფოსტის მოსაწყობად დაგჭირდებათ პატარა საწერი მაგიდა. აუხსენით ბავშვებს, რომ ადრე ადამიანები ერთმანეთს წერილებს წერდნენ, შემდეგ წერილები ტელეფონმა და ინტერნეტმა ჩაანაცვლა, მაგრამ ზოგჯერ ახლაც უგზავნიან ერთმანეთს ღია ბარათებსა და ამანათებს. მუყაოს ყუთისგან გააკეთეთ „საფოსტო ყუთი“, დაამზადეთ კონვერტები, მარკები და ღია ბარათები. გაინაწილეთ როლები, შეიძინეთ კონვერტები, ღია ბარათები და საფოსტო მარკები, „გააგზავნეთ“ ამანათები და წერილები.

სახელოსნო

ასაკი: 3+

ხელოსანთან სტუმრობისას თან წაიყვანეთ ბავშვიც, ერთად დაათვალიერეთ, რა ხელსაწყოებს იყენებს და როგორ მუშაობს თერძი, დურგალი, ელექტრიკოსი, მესაათე და ა.შ. მოიფიქრეთ, რა მასალის გამოყენება დაგჭირდებათ „სახელოსნოს“ მოსაწყობად სახლში. შეგიძლიათ გამოიყენოთ სათამაშო ხელსაწყოები ან გამოჭრათ მუყაოსგან: ხერხი, ჩაქუჩი და ა.შ. „ვითომ-ვითომ“ მიიტანეთ „სახელოსნოში“ შესაკეთებელი ნივთი – საათი, ტელეფონი, ძველი ფეხსაცმელი ან რაიმე სხვა ნივთი, სთხოვეთ ბავშვს, „შეგიკეთოთ“ ნივთი, უთხარით, რა აქვს გაფუჭებული, ჰკითხეთ, რატომ გაფუჭდა და რამდენ ხანში იქნება მზად. შემდეგ შეცვალეთ როლები.

მოგზაურობა

ასაკი: 3+

უთხარით პატარას, რომ აპირებთ, „ვითომ-ვითომ“ წახვიდეთ სამოგზაუროდ, აჩვენეთ რაიმე რუკა და ჰკითხეთ, მისი აზრით, რა დაჭირდებათ ამ „მოგზაურობაში“. მოიმარაგეთ ზურგჩანთაში სასურველი ნივთები, ტანსაცმელი, ქსოვილები, სათამაშო ჭურჭელი და საჭმელი, ბინოკლი და ფანარი. გაემართეთ „მოგზაურობაში“, შეგიძლიათ რამდენჯერმე „გამოიცვალოთ“ „ტრანსპორტი“ – ორი ერთმანეთის გვერდზე დადგმული სკამი ან დიდი მუყაოს

საჭირო მასალა:

- პატარა მაგიდა;
- სხვადასხვა ზომისა და ფერის ქაღალდი, ფერადი ფანქრები და კალმები;
- მშრალი ნებო, მუყაოს ყუთი, თოკი.

საჭირო მასალა:

- სათამაშო სამუშაო იარაღები;
- მუყაო, ნებო, მაკრატელი;
- ძველი ნივთები.

საჭირო მასალა:

- ზურგჩანთა;
- სათამაშო ბინოკლი;
- დიდი ქსოვილები, კალათები, რუკა.

ყუთი შეიძლება ხან ნავი იყოს, ხან მანქანა, მატარებელი ან თვითმფრინავი. აღწერეთ სხვადასხვა პეიზაჟი, რომელსაც „ხედავთ“, წაახალისეთ ბავშვები მოგიყვნენ, თვითონ რას ხედავენ, მოიფიქრეთ და განავითარეთ სიუჟეტი, აძვერეთ „მაღალ მთებზე“, გაჭიმეთ თოკი და „გადადით მდინარეზე“, „გადაცურეთ ტბა“. „შეხვდით“ ცხოველებს და ადამიანებს, „გაშაღეთ კარავი“, „ისადილეთ“ და გაათენეთ ღამე „კოცონთან“.

თუ ებოში თამაშობთ, გამოიყენეთ ბუნებრივი რესურსები – ჯოხები, ქვები, ფოთლები, ნიჟარები და სხვ. შემდეგ ჯერზე წაახალისეთ ბავშვი, თვითონ წაგიყვანოთ „სამოგზაუროდ“ და დაეხმარეთ თავად წარუძღვეს თამაშს.

ამინდის პროგნოზი

ასაკი: 5+

საჭირო მასალა:

- დიდი ზომის მსოფლიო რუკა;
- საჩვენებელი ჯოხი;
- ფურცელი, ფანქარი ან ფლომასტერი;
- ვიდეო - ან ფოტო -კამერა ან მობილური ტელეფონი, ვიდეოს ჩანერის ფუნქციით.

აჩვენეთ ბავშვს ამინდის პროგნოზის სიუჟეტი დილის ან საღამოს გადაცემებში, ერთად დაამზადეთ და დახატეთ სავარაუდო ერთკვირიანი პროგნოზი, წაახალისეთ საჩვენებელი ჯოხით აჩვენოს რუკაზე ადგილები და მოყვეს, როგორი ამინდი იქნება: თბილი, ცივი, მზიანი, თოვლიანი, ქარიანი თუ წვიმიანი, აჩვენოს დამზადებული პლაკატი. ბავშვები მეტი ენთუზიზმით ითამაშებენ, თუ საბოლოო ვარიანტს გადაიღებთ ვიდეოზე და აჩვენებთ სიუჟეტს.

თამაშები პატარა სათამაშოებით

ქვიშა და წყალი

ასაკი: 18 თვე +

ფართო ტაშტი გაავსეთ ქვიშით და დაასველეთ. გააკეთეთ „ბორცვები“, „გამოქვაბულები“, „გზები“ და „ტბორები“. გამოიყენეთ პატარა ტრანსპორტი და ატარეთ გზებზე. წაახალისეთ ბავშვი გაიმეოროს მოქმედებები, შეთხზეთ რაიმე ისტორია ამ „მოგზაურობაზე“, გაახმოვანეთ მოძრაობა და რიგრიგობით მოყევით.

საჭირო მასალა:

- სპეციალური სათავსო ან ფართო ტაშტი;
- ქვიშა, წყალი;
- პატარა ზომის სათამაშო ტრანსპორტი და ადამიანები.

ტყეში

ასაკი: 18 თვე +

ბუნებრივი მასალების – ტოტების, ფოთლების, ქვების გამოყენებით მუყაოს ყუთში მოაწყვეთ „ტყე“. სათამაშო ცხოველებს გაუკეთეთ სახლები, ნაიკითხეთ ან მოყვით რაიმე მოთხრობა ან ზღაპარი ტყის ცხოველების მონაწილეობით (მაგ., რ. კიბლინგის ზღაპრები, ა.შ. მილნის „ვინი პუჰის“ რომელიმე თავი ან სხვ.), გაითამაშეთ ნაკითხული სიუჟეტი სათამაშო ცხოველების ფიგურებით. ნახალისეთ ბავშვი მოიფიქროს და გაითამაშოს ახალი სიუჟეტები.

საჭირო მასალა:

- პატარა ზომის სათამაშო ცხოველების ფიგურები;
- დიდი მუყაოს ყუთი;
- ბუნებრივი მასალები.

დღესასწაულები

დღესასწაულები ბავშვების უმრავლესობას განსაკუთრებულად უყვარს. ამიტომ, მნიშვნელოვანია, რომ თითოეული მათგანისთვის შესაბამისად მოემზადოთ: შეარჩიოთ და მოამზადოთ სადღესასწაულო კერძები, გააფორმოთ სახლი, დაპატიჟოთ ოჯახის და ბავშვის მეგობრები და, რაც მთავარია, ამ ყველაფერში მონაწილეობა მიაღებინოთ ბავშვს! კარგი იქნება, თუ საბავშვო წვეულებებს ისე, ყოველგვარი მიზეზის გარეშეც მოაწყობთ. დაპატიჟეთ ბავშვის მეგობრები და ერთად გაატარეთ დრო ხალისიანად და საინტერესოდ. გადააფარეთ ლამაზი სუფრა, გაბერეთ ბევრი ბუშტი, გააფორმეთ სახლი სადღესასწაულოდ. ასეთი წვეულებებით თქვენ ბავშვის სოციალურ-ემოციური უნარების განვითარებას შეუწყობთ ხელს. ბავშვთან ერთად მოამზადეთ გასამასპინძლებელი კერძები, ერთად მოიფიქრეთ გასართობი თამაშები. წაახალისეთ ბავშვის ინიციატივა, მიეცით მას საშუალება, რომ თავად მიიღოს გადაწყვეტილებები მენიუს ან თამაშების შერჩევაში.

მხიარული მეჯლისი

ასაკი: 2+

დაგეგმეთ მხიარული მეჯლისი და დაპატიჟეთ ბავშვის მეგობრები. ბიჭები პრინცები იქნებიან, ხოლო გოგონები – პრინცესები. ფერადი ქალღმისგან წინასწარ დაამზადეთ გვირგვინები. გააფორმეთ მძივებით, ბისერებით ან ლილეებით. სახლში შემოსულ სტუმრებს დაადგით თავზე „გვირგვინები“. ჩართეთ მუსიკა და წაახალისეთ ბავშვები იცეკვონ, თავად მოიფიქრონ ილეთები, დადგან საცეკვაო ნომრები.

სტუმრად „ჯუნგლებში“

ასაკი: 4+

გააფორმეთ სახლი: მოაწყვეთ სახლში ნამდვილი „ჯუნგლები“. დაგჭირდებათ სხვადასხვა ზომის თოკები, რომლებსაც ლიანების მსგავსად გააბამთ კედლებზე, კარადებზე, თაროებზე, ქაღზე. თუ გაქვთ, შეგიძლიათ მწვანე ქსოვილი ან საქსოვი ძაფი გამოიყენოთ და თოკებს შემოახვიოთ. ასევე დაამაგრეთ კედლებზე მწვანე და ლურჯი ბუმბულები.

მაგიდაზე ნარინჯისფერი ან ყავისფერი ქსოვილი გადააფარეთ, ხოლო ჭიქებს მწვანე ხელსახოცები შემოახვიეთ.

მოსაწვევი ბარათები: გაუგზავნეთ სტუმრებს ცხოველების ფორმის მოსაწვევი ბარათები. წაახალისეთ ბავშვი დახატოს ლომები, ვეფხვები, ზებრები, მაიმუნები, ჟირაფები და ა.შ. (შეგიძლიათ მეტი თვალსაჩინოებისთვის აჩვენოთ ამ ცხოველების ფოტოები ან ილუსტრირებული წიგნები). შემდეგ დაეხმარეთ ნახატის გამოჭრაში და დაანებეთ ფერად ფურცელზე. გაუკეთეთ წარწერა: „გეპატიჟები მხიარულ ჯუნგლებში“ ან „გელი წვეულებაზე ჯუნგლებში“.

სამახსოვრო საჩუქრები: დაახვედრეთ სტუმრებს სამახსოვრო სუვენირები. შეგიძლიათ შეიძინოთ სტიკერები ჯუნგლების ცხოველების გამოსახულებით, ასევე მოიმარაგოთ ჯუნგლების ცხოველების გასაფერადებლები და ფანქრები და წვეულებაზე გააფერადებინოთ ყველა ბავშვს ერთად.

მოსულ სტუმრებს წინასწარ დამზადებული ნილები დაურიგეთ. ნილები შეგიძლიათ ფერადი ქაღალდისგან ან ქაღალდის ერთფერადი თეფშებისგან დაამზადოთ. გამოჭერით თვალებისა და პირის ადგილი და შესაბამის ფერებში მოხატეთ ან გააფორმეთ აპლიკაციით. თუ გაქვთ სახის მოსახატი საღებავი, შეგიძლიათ დაახატოთ ცხვირი და ულვაშები.

თამაშები „ჯუნგლებში“:

- ბავშვთან ერთად წინასწარ გადაარჩიეთ ძველი ჟურნალ-გაზეთები. გამოჭერით ჯუნგლების ცხოველების ფოტოები ან სურათები. დაანებეთ თანაბარი ზომის ოთხკუთხედ ქარაღებზე და დაამზადეთ ბარათები;
- სტუმრების მოსვლამდე ოთახის სხვადასხვა ადგილას დამალეთ გაუფცქნელი მინის თხილი, თხილი ან სხვა ნუგბარი. სტუმრები რომ შეიკრიბებიან, გამოუცხადეთ ყველას, რომ ახლა ისინი „დიდი სპილოები“ არიან და „საკვების“ საძებნელად უნდა წავიდნენ. დაურიგეთ ერთფერადი ქიქები და წაახალისეთ ბავშვები, რომ მოძებნონ „საკვები“;
- წინასწარ დახატეთ და შემდეგ გამოჭერით ჯუნგლების ცხოველების ნაფეხურები. სკოჩით დაამაგრეთ იატაკზე. ჩართეთ მხიარული მუსიკა, მაგ., მულტფილმიდან „მაუგლი“ და წაახალისეთ ბავშვები ნაფეხურებზე იარონ მუსიკის თანხლებით, ხოლო მუსიკა რომ შეწყდება, გაშეშდნენ სხვადასხვა სასაცილო პოზაში;
- გაუკეთეთ ბავშვებს ჯუნგლების ცხოველების ნილები, ჩაურთეთ მხიარული მუსიკა და წაახალისეთ ისე იცეკვონ, რომელი ცხოველის ნილაბიც უკეთიათ;
- წაახალისეთ ბავშვები სხვადასხვა ცხოველების ხმები გამოსცენ.

ჯუნგლების მენიუ: მონვეულ სტუმრებს ჯუნგლების ცხოველების კექსებით გაუმასპინძლდით, რომელიც შემდეგნაირად მზადდება:

„ვეფხვებისა“ და „ლომების“ დასამზადებლად შეურიეთ საკვები საღებავი კრემს ისე, რომ მიიღოთ მუქი ნარინჯისფერი და ღია ნარინჯისფერი. წაუსვით კექსებს ჯერ მუქი ნარინჯისფერი კრემი, შემდეგ ცენტრში წრიულად – ღია ნარინჯისფერი. „ვეფხვებს“ გაუკეთეთ ყავისფერი ზოლები, ხოლო „ლომებს“ – ტკბილი ბურბუშელას ფაფარი, ულვაშებად ტკბილი ჩხირები გამოიყენეთ.

საჭირო მასალა:

- პატარა ზომის კექსები (შეგიძლიათ იყიდოთ მზა ან თავად გამოაცხოთ);
- მოხარშული კრემი;
- ნარინჯისფერი და ყავისფერი საკვები საღებავი;
- ტკბილი ბატი-ბუტი;
- წვრილი ტკბილი ჩხირები.

საჭირო მასალა:

- შოკოლადის ბატონები (სტუმრების რაოდენობის შესაბამისად);
- ცხოველების ფორმის პატარა ნამცხვრები (მათი შეძენა შეიძლება მაღაზიაში);
- შოკოლადის ფერადი დრაჟე;
- შოკოლადის კარაქი ან შოკოლადის პასტა.

ცხოველები მანქანაში

მომზადების წესი: შოკოლადის პასტის ან კარაქის გამოყენებით დაამაგრეთ ერთი ან ორი ცხოველი შოკოლადის ბატონზე ზემოდან, ხოლო დრაჟეები დაამაგრეთ ბორბლების მსგავსად. ასე მიიღებთ „ცხოველებს მანქანაში“.

საცირკო წვეულება

ასაკი: 3+

გააფორმეთ სახლი: დაამაგრეთ სახლის კედლებზე და ჭერში ფერად-ფერადი ბუშტები. ნიმუშის მიხედვით დაამზადეთ შაპიტოს სახურავი და ოთახის ცენტრში დაკიდეთ. დაამზადეთ და კედლებზე გამოაკარით პლაკატები და „საცირკო აფიშები“.

დიდი ზომის მუყაოსგან გამოჭერით ბავშვის სხეულის ზომის მასხარა, თავი ამოჭერით. მყარად დადგით კედელთან, ოღონდ ისე, რომ ბავშვებმა შეძლონ უკან დადგომა და თავის გამოყოფა.

მოსაწვევი ბარათები: წითელი და ნარინჯისფერი ქაღალდისგან დაამზადეთ „ცირკის ბილეთები“. ერთ მხარეს დაანერეთ „მოზრძანდით, გელით!“ (მიუთითეთ დღე და დრო, როდესაც ელოდებით სტუმრებს).

სამახსოვრო საჩუქრები: თითოეული ბავშვისთვის სქელი ქაღალდისგან დაამზადეთ კონუსის ფორმის ქუდები, რომელსაც წვრილი რეზინით დაიმაგრებენ.

ასევე შეგიძლიათ დაახვედროთ მასხარების ცხვირები და მოახატოთ სახე სპეციალური სახის საღებავით. ფრთხილად იყავით გრიმის გაკეთებისას, ბავშვს საღებავი თვალში ან პირში რომ არ მოხვდეს.

გოგონებს გაუმზადეთ ცელოფნის ქვედაბოლოები. ერთჯერადი ცელოფნები დაანწყეთ მაგიდაზე ერთმანეთის გვერდიგვერდ სიგრძეში, საქამრის მაგივრად სკოჩი გამოიყენეთ. მიღებული ცელოფნის „ქსოვილი“ შემოახვიეთ წელზე და ასევე სკოჩით დაამაგრეთ.

თითოეული სტუმრისთვის ფერადი ქაღალდებისგან დაამზადეთ პაკეტები, რომელშიც მოათავსებთ პატარა ზომის ცხოველების თითო ორცხობილას, ჯოხიან კანფეტს, შოკოლადის ფერად დრაჟეებს და ა.შ.

საცირკო წარმოდგენები:

- ნაახალისეთ ბავშვები, რომ ჩაატარონ მარტივი ფოკუსები ან კლოუნების ნომრები, სცადონ პატარა ბურთებით ან ვაშლებით ჟონგლიორობა;
- დაურიგეთ ბავშვებს გაბერილი ბუშტები და ფერადი ფლომასტერი და ნაახალისეთ დაახატონ ბუშტებს მასხარების მხიარული სახეები;
- ნაახალისეთ ბავშვები ფერადი ქაღალდი დაჭრან წვრილად. დაეხმარეთ ჩაის კოვზის საშუალებით ჩაყარონ დაჭრილი ქაღალდი ბუშტში. შემდეგ გაბერეთ ბუშტი და ჩამოკიდეთ ოთახში, შეგიძლიათ დაკიდოთ ქალზე, ან ოთახში გააბით თოკი და მასზე დაკიდეთ რამდენიმე ასეთი ბუშტი. დღესასწაულის ბოლოს გააფრთხილეთ ბავშვები, რომ ახლა ბუშტები გასკდება და იქიდან „ფერადი წვიმა“ წამოვა, ხელის მოჭერით ან ჩხვლეტით გახეთქეთ ბუშტები და შეაფარეთ თავი „ფერად წვიმას“;
- დაურიგეთ ბავშვებს საპნის ბუშტების გასაშვები და ნაახალისეთ, რომ გაბერონ რაც შეიძლება დიდი ან რაც შეიძლება პევერი ბუშტი.

მენიუ:

- მაგიდაზე ფერადი სუფრა გადააფარეთ. სხვა კერძებთან ერთად, თითოეულ ბავშვს პატარა ჯამებით დაუდგით ტკბილ ბატი-ბუტში არეული ცხოველების ფორმის პატარა ნამცხვრები. ცალკე ჯამებში მოათავსეთ ქიშმიში და გრძლად ან რგოლებად დაჭრილი სტაფილო — ცირკის ცხოველებს ხომ ეს ნუგბარი უყვართ! ჯამებსა და ჭიქებს გარედან ნითელი ან ნარინჯისფერი ხელსახოცები შემოახვიეთ.
- გამოაცხვეთ ბისკვიტი, რომელსაც ფერადი კრემით გააფორმებთ და შოკოლადის ფერადი დრაჟეებით ან ფერადი მარმელადით მორთავთ.

ფერადი ფორთოხალი

მომზადების წესი: ფორთოხალი გაჭერით შუაზე და სადილის კოვზის საშუალებით გამოაცალეთ შიგთავსი. მოამზადეთ ჟელე ჟელატინის პაკეტზე მითითებული ინსტრუქციის მიხედვით, სითხეში ჩაყარეთ წვრილად დაჭრილი ფორთოხალი და სასურველი ფერის საკვები საღებავი. მიღებული მასა ჩაასხით შუაზე გაჭრილ ფორთოხალში. შედგით მაცივარში და გააცივეთ ჟელეს გამაგრებამდე. შემდეგ დაჭერით საზამთროს ნაჭრების მსგავსად.

საჭირო მასალა:

- 10 ცალი ფორთოხალი;
- 2 პაკეტი ჟელატინი;
- შაქარი;
- საკვები საღებავი.

საახალწლო წვეულება

ასაკი: 3+

გააფორმეთ სახლი: გააფორმეთ სახლი საახალწლო აქსესუარებით.

ბავშვებისთვის დასარიგებლად ბამბისგან დაამზადეთ თოვლის ბაბუას წვერები ბიჭებისთვის, ხოლო გოგონებისთვის წვიმებისგან დამზადებული გვირგვინები.

მოსაწვევი ბარათები: წაახალისეთ ბავშვი დახატოს ახალი წლის დეკორაციები (ფიფქები, ვარსკვლავები, ნაძვის ხეები და ა.შ.), დაეხმარეთ გამოჭრაში და დაანებეთ ფერადი ფურცლისგან გამოჭრილ ბარათებზე. ნახატს ფუნჯით წაუსვით ნებო-ემულსია და მოაყარეთ წვრილად დაჭრილი წვიმები ან საკონდიტრო ბრჭყვიალები.

თამაშები:

- დაამზადეთ ბამბისგან ან თეთრი ქაღალდისგან „გუნდები“. მოიმარაგეთ დიდი ზომის მუყაოს ყუთი და წაახალისეთ ბავშვები გარკვეული მანძილიდან ჩაყარონ „გუნდები“ ყუთში. ასეთი გუნდებით შეგიძლიათ „იგუნდაოთ“ კიდევაც სახლის პირობებში;
- პატარა ზომის მუყაოს ყუთებში მოათავსეთ საახალწლო ნუგბარი (კანფეტი, მარმელადი ან გოზინაყი). ყუთი შეახვიეთ რამდენიმე ფენა შესაფუთ ქაღალდში. ბავშვები ერთმანეთს უნდა შეეჯიბრონ, ვინ უფრო მალე გახსნის საახალწლო საჩუქარს;
- გაამზადეთ პატარა ზომის ბამბის ქულები ან დაკუჭული ქაღალდის გუნდები, მოათავსეთ მაგიდაზე. მაგიდის ერთ მხარეს მონიშნეთ კარი და წაახალისეთ ბავშვები სულის შებერვით შეაგდონ კარში;
- სახლის რომელიმე კუთხეში დამალეთ „თოვლის ბაბუას“ ქუდი. წაახალისეთ ბავშვები მოძებნონ ეს ქუდი, თქვენ კი დაეხმარეთ მინიშნებებით. თუ მიუახლოვდებიან ქუდს, უთხარით „ცხელა“, ხოლო თუ დაშორდებიან — „ცივა“.

საჭირო მასალა:

- პატარა ზომის კექსები;
- შოკოლადის ფერადი დრაჟეები;
- მწვანე საკვები საღებავი;
- მოხარშული კრემი.

საახალწლო მენიუ:

კექსი „ნადვის ხე“

მომზადების წესი: შეურიეთ მოხარშულ კრემს მწვანე საღებავი და პატარა ზომის კექსები გააფორმეთ ნიმუშის მიხედვით ისე, რომ მიიღოთ საახალწლო „ნადვის ხეები“. მორთეთ ფერადი დრაჟეებით.

საახალწლო სახლები

საჭირო მასალა:

„სახლის“ კედლებისთვის:

- 300 გრამი კარაქი;
- 125 გრამი შაქარი;
- 225 გრამი თაფლი;
- 725 გრამი ფქვილი;
- სოდა და ძმარი;
- მიხაკი და დარიჩინი.

„სახლის“ კედლების ერთმანეთთან დასამაგრებლად:

- 2 ცალი კვერცხის ცილა;
- 500 გრამი შაქარი.

„სახლების“ მოსართავად:

- შოკოლადის ფერადი დრაჟეები;
- საკონდიტრო ბრჭყვიალები.

მომზადების წესი: შეურიეთ ერთმანეთს კარაქი, შაქარი, თაფლი, სუნელები და ფქვილი და მოამზადეთ ცომი. დააბრტყელეთ და გამოჭერით ნიმუშის მიხედვით ისე, რომ გამოვიდეს სახლის 4 კედელი და ორი ოთხკუთხედი ორფერდა სახურავისთვის. გამოაცხვეთ ღუმელში.

ცალკე ათქვიფეთ შაქარი და კვერცხის ცილა გათეთრებამდე. გამომცხვარი ნამცხვრისგან ააწყვეთ სახლი, ხოლო კედლების დასამაგრებლად გამოიყენეთ ბეზე. ბეზე წაუსვით სახლის სახურავსაც თოვლის მსგავსად და გააფორმეთ შოკოლადის დრაჟეებით.

ბავშვები ეკრანებთან

ტელევიზორი

ბევრი ბავშვისთვის ტელევიზორის ყურება ერთ-ერთი ყველაზე საყვარელი საქმიანობაა. შესაფერისი სატელევიზიო გადაცემების საშუალებით ბავშვი უამრავ ახალ, საინტერესო ინფორმაციას ეცნობა და იმახსოვრებს. ბავშვებს სიამოვნებას ანიჭებთ ნაცნობი და საყვარელი გადაცემებისა თუ მულტფილმების ყურება.

თუმცა, ტელევიზორის ყურებას უარყოფითი მხარეებიც აქვს:

- ტელევიზორის ყურებისას ბავშვი გონებრივად და ფიზიკურად ნაკლებად დატვირთულია, განსხვავებით თამაშის, ვარჯიშის თუ სხვა აქტივობის დროს;
- ტელევიზორთან ხანგრძლივად ჯდომა ხელს უშლის ბავშვის სოციალური უნარების განვითარებას. კვლევების თანახმად, იმ ბავშვების უმეტესობა, რომლებიც ხშირად უყურებენ ტელევიზორს, გამოირჩევიან თანატოლებთან და უფროსებთან ურთიერთობის პრობლემურობით;
- ტელევიზორთან გატარებული ყოველი ზედმეტი წუთი ხელს უშლის ბავშვის კოგნიტურ განვითარებას. რაც უფრო მეტ დროს ატარებს ბავშვი ტელევიზორთან, მით უფრო დაბალია მისი ინტელექტის კოეფიციენტი, მით უფრო შეზღუდულია მისი ფანტაზია და სუსტია შემოქმედებითი პოტენციალი;
- ზოგიერთი გადაცემისა თუ მულტფილმის შინაარსმა შესაძლოა ბავშვში შფოთვა ან შიში გამოიწვიოს. რაც, თავის მხრივ, უარყოფითად აისახება მის ემოციურ და პიროვნულ განვითარებაზე.
- მიუხედავად იმისა, რომ სკოლამდელი ასაკის ბავშვებმა იციან, რომ მულტფილმში ნანახი ძალადობა და აგრესიული ქცევა არარეალურია, ზოგიერთი მათგანი მაინც იმეორებს მათ თამაშის დროს.
- ტელევიზორი აყალიბებს ბავშვში გარკვეულ სტერეოტიპებს, რაც, თავის მხრივ, ხელს უშლის მას სოციალურ ადაპტაციაში.

შეცადეთ ბავშვთან ერთად თქვენც უყუროთ ტელევიზორს. დააკვირდით მათ დამოკიდებულებას სხვადასხვა გადაცემებთან დაკავშირებით და ნანახის ზეგავლენას მათზე. შემდეგ ერთად ისაუბრეთ ნანახზე.

ტელევიზორი არ უნდა იყოს ბავშვების საძინებელში; ასევე, არ უნდა იყოს ხანგრძლივად ჩართული იმ ოთახში, სადაც ბავშვი დღის უმეტეს ნაწილს ატარებს, თუნდაც არ უყურებდეს ტელევიზორს.

ტელევიზორის ყურება არ არის მიზანშეწონილი:

- ქამისა და მცადინეობის დროს;
- გვიან ღამით;
- მშობლების მეთვალყურეობის გარეშე.

ტელევიზორის ყურების წესები

ხანგრძლივობა

2 წლამდე ასაკის ბავშვებმა საერთოდ არ უნდა უყურონ ეკრანს (ტელევიზორს და კომპიუტერს); 2 წლის ასაკის ბავშვებმა – დღის განმავლობაში დაახლოებით 1 საათს, ხოლო 2-ზე მეტი ასაკის ბავშვებმა – დღეში დაახლოებით 1-2 საათს. ასევე, სასურველია ეს დრო გადანაწილდეს 15-20 წუთიან ინტერვალებად.

გადაცემების შინაარსი

ბავშვები აკეთებენ ნანახის იმიტირებას, როგორც კარგის, ასევე ცუდის. მნიშვნელოვანია, ბავშვებმა უყურონ მათი ასაკისათვის შესაბამისი გადაცემები: მულტფილმებს, ისეთ ხანმოკლე სათავგადასავლო სიუჟეტებსა და გადაცემებს, სადაც ხაზგასმულია მეგობრობა, სხვებზე ზრუნვა, ტოლერანტობა, სიკეთე; ასევე გადაცემებს, რომლებიც ბავშვებს ასწავლის რაიმე ახალს, უვითარებს ლექსიკას, აძლევს ფიქრის საშუალებას და ა.შ. ასევე მნიშვნელოვანია, ბავშვებმა დაუკავშირონ ნანახი რეალობას.

დაუშვებელია ისეთი გადაცემების ყურება, რომლებიც შეიცავს აგრესიას, ძალადობას, მავნე ჩვევების (როგორცაა მოწევა, დალევა და ა.შ.) დემონსტრირებას. ასევე დაუშვებელია სერიالების, ბლოკბასტერების, მოზარდთა შოუების და უფროსებისათვის განკუთვნილი სხვა ტიპის გადაცემების ყურება.

კომპიუტერი

დღეს უკვე სკოლამდელი ასაკის ბევრი ბავშვისთვის კომპიუტერის გამოყენება საყვარელ საქმიანობად იქცა. ისინი ზრდასრულებზე სწრაფად და ადვილად სწავლობენ კომპიუტერის გამოყენებას. ადრეულ ასაკში კომპიუტერის გამოყენებასაც დადებითი და უარყოფითი მხარეები აქვს.

კომპიუტერის დადებითი მხარეები:

- სხვადასხვა ვებ-გვერდის საშუალებით ბავშვებს თქვენი დახმარებით შეუძლიათ უამრავ მათთვის საინტერესო მასალას გაეცნონ, მაგ., დაათვალიერონ საყვარელი ცხოველების სურათები და ა.შ.;
- სხვა ბავშვებთან ერთად კომპიუტერული თამაშებისას, ბავშვები სწავლობენ რიგითობის და წესების დაცვას, თანამშრომლობას, ემოციების ურთიერთგაზიარებას;
- ასაკობრივად შესაბამისი ბევრი თამაში ხელს უწყობს აზროვნების, ყურადღების, მეხსიერების, შემოქმედებითი უნარების განვითარებას;
- კომპიუტერის „თავის“ გამოყენებით ბავშვებს უვითარდებათ ნატიფი მოტორიკა და სივრცული ორიენტაცია.

კომპიუტერის უარყოფითი მხარეები:

- კომპიუტერით თამაშის დროს ბავშვი არ არის ფიზიკურად აქტიური;
- როდესაც ბავშვი კომპიუტერით მარტო თამაშობს, მას არ უვითარდება სოციალური უნარები. ამიტომ შეეცადეთ, კომპიუტერული თამაშები სხვა ბავშვებთან ერთად ათამაშოთ;
- ყურადღება უნდა მიექცეს თამაშებს, რომლებსაც ბავშვი თამაშობს. მათი შინაარსი არ უნდა ატარებდეს აგრესიულ, ძალადობრივ ხასიათს.

აუცილებელია, თვალი ადევნოთ ბავშვს, როდესაც ის კომპიუტერით სარგებლობს. ეს შესაძლებლობას მოგცემთ ყოველთვის იცოდეთ, რას აკეთებს ბავშვი, რა ტიპის თამაშებით ერთობა, რა დროს უთმობს კომპიუტერით სარგებლობას, რამდენად დამოკიდებულია მასზე და ა.შ.

2-დან 3 წლამდე

ჯანმრთელობა და ფიზიკური განვითარება:

- ინარჩუნებს წონასწორობას სირბილის დროს;
- ადის კიბეზე ფეხის მონაცვლეობით, უფროსის ან კიბის მოაჯირის დახმარებით;
- დადის უკუსვლით და შეუძლია სამთვლიანი ველოსიპედის მართვა;
- იჭერს ფანქარს და ცდილობს დახატოს წრე და ჰორიზონტალური ხაზები;
- აწყობს 2-3 ნაწილიან ფაზელს;
- თამაშობს პლასტილინით, ძერწავს;
- ითვალისწინებს უსაფრთხოების წესებს;
- შეუძლია გაიხადოს და ჩაიცვას ტანსაცმელი, ჩაიცვას უთასმო ფეხსაცმელი.

შემეცნებითი განვითარება:

- სვამს შეკითხვებს, რათა გაიგოს იმის მნიშვნელობა, რასაც ხედავს, ესმის და ეხება;
- ასრულებს როლური თამაშის მარტივ ელემენტებს (მაგ., წარმოიდგენს, ვითომ სცენაზეა და იყენებს მიკროფონს);
- იჩენს ინიციატივას და ამჟღავნებს საკუთრების გრძნობას („მე თვითონ“. „ჩემია“);
- პრობლემის გადაჭრას ცდილობს დამოუკიდებლად;
- ითვლის 5-მდე და ცნობს ზოგიერთ ციფრს, აჯგუფებს ნივთებს საერთო მახასიათებლების მიხედვით (მაგ., წითელი კუბები, დიდი მძივები და ა.შ.)
- იწყებს მოვლენების დაკავშირებას.

სოციალურ-ემოციური განვითარება:

- აკეთებს არჩევანს — რა ჩაიცვას, რა ითამაშოს;
- ცნობს და განსხვავებულად ექცევა ნაცნობ თანატოლებს;
- ითვალისწინებს და იცავს მარტივ წესებს შეხსენების შემთხვევაში;
- განასხვავებს თავის განცდებს;
- ამჩნევს და ასახელებს სხვის ემოციებს (სიხარულს, შიშს, მოწყენილობას);
- თამაშის დროს უფროსის დახმარებით იცავს რიგიტობას და მარტივ წესებს;
- უფროსის დახმარებით გამოართმევს და თვითონაც აძლევს სათამაშოებს თანატოლებს; სხვის სათამაშოს უბრუნებს პატრონს;
- ითვალისწინებს ქცევის შედეგებს, მაგრამ შეიძლება არ ესმის, რატომ იწვევს ეს ქცევა ამ შედეგს.

ნიგნიერება და მეტყველების განვითარება:

- ითხოვს და სიამოვნებით უსმენს მოკლე ზღაპრებს, მოთხრობებს, რომლებსაც უყვებიან;
- აქვს გამორჩეული, საყვარელი ნიგნები;
- სიამოვნებით ათვალიერებს სხვადასხვა ნიგნს;
- ცდილობს გააფერადოს „გასაფერადებლები“;
- ცდილობს სწორად დაიჭიროს ხელში სქელი ფანქარი საჩვენებელი და ცერა თითით;
- სიტყვიერად პასუხობს მარტივ შეკითხვებს;
- იყენებს სიტყვებს და ჟესტებს თავისი განცდების, არჩევანის, სურვილის გამოსახატავად;
- მღერის სიმღერებს; ტაშს აყოლებს სიმღერას;
- ამბობს მოკლე, ერთსტროფიან ლექსებს.

3-დან 5 წლამდე

ჯანმრთელობა და ფიზიკური განვითარება:

- ძვრება საგნების ქვეშ და სათამაშო გვირაბში; დარბის, დაცოცავს, დახტის;
- ფეხს ურტყამს ბურთს; ისვრის და იჭერს დიდი ზომის ბურთს;
- ხტუნაობისას ანაცვლებს ფეხს (ხან ერთ ფეხზე ხტება, ხან მეორეზე);
- ჭამის დროს იყენებს კოვზსა და ჩანგალს;
- ხატავს ფანქრით, ძერწავს, იხატავს მარტივ გეომეტრიულ ფიგურებს;
- თამაშობს წყლითა და ქვიშით;
- უსმენს მუსიკას და ცდილობს იმოძრაოს მის რიტმში;
- იცვამს დამოუკიდებლად მცირედი დახმარებით;
- დამოუკიდებლად იკმაყოფილებს მოთხოვნილებებს ან ატყობინებს უფროსს.

შემეცნებითი განვითარება:

- თავისუფლად მონაწილეობს თეატრალიზებულ თამაშებში;
- მონაწილეობს დღესასწაულებში;
- შეუძლია მარტივად მოყვეს, როგორ იზრდება და იცვლება მაგ., მცენარე, ცხოველი;
- სვამს შეკითხვებს ბუნების შესახებ და აკვირდება ბუნებრივ მოვლენებს;
- ასახელებს ციფრებს 10-მდე და იცის, რომ რიცხვი აღნიშნავს რაოდენობას;
- განასხვავებს სხვადასხვა ზომის საგნებს (უფრო დიდი, პატარა და ა.შ.);
- მოიპოვებს მასალას თავისი ჩანაფიქრის განსახორციელებლად;

- აგრძელებს საქმიანობას 5-15 წუთის განმავლობაში;
- იყენებს ფანტაზიას, იგონებს ახალ თამაშებს, თამაშის დროს იყენებს ახალ შინაარსებს;
- პრობლემის გადასაჭრელად ეძებს სხვადასხვა გზას და საბოლოოდ ირჩევს ერთს;
- შეუძლია ახნას თავისი ნახატის შინაარსი.

სოციალურ-ემოციური განვითარება:

- ახასიათებს საკუთარ თავს, როგორც პიროვნებას, რომელსაც აქვს აზრები, სხეული და შეგრძნებები;
- გამოთქვამს თავის აზრს, მოლოდინს, სურვილს და ასახელებს არჩევანს;
- თავის თავს აკუთვნებს ოჯახს; იცის, ვინ არიან მისი მეზობლები, ბაღელები;
- გამოხატავს აღფრთოვანებას რიგი უნარ-ჩვევების დაუფლების გამო;
- იცავს მარტივ წესებს შეხსენების გარეშე;
- ასახელებს და საუბრობს საკუთარი გრძნობებისა და განცდების შესახებ;
- აკონტროლებს ძლიერ ემოციებს და ისე გამოხატავს, როგორც ეს მიღებულია;
- ემორჩილება უფროსის მითითებებს და იღებს რჩევებს;
- იცავს თამაშის წესებს;
- პოზიტიურად ეპყრობა სხვა ბავშვებს; ერთვება ჯგუფურ თამაშებში, უზიარებს სხვებს სათამაშოებს;
- ამჩნევს და ყურადღებით აკვირდება სხვა ბავშვის ემოციებს; არ დასცინის იმას, ვინც რაიმე ნიშნით განსხვავებულია.

წიგნიერება და მეტყველების განვითარება:

- სვამს კითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის დასადგენად;
- თავისუფლად შეუძლია შეტყობინების გადაცემა;
- ყოველდღიურად მდიდრდება მისი სიტყვათა მარაგი;
- იყენებს განსაზღვრების და გარემოების აღმნიშვნელ სიტყვებს (მაგ., „კარგად მოიქცა“); სწორად იყენებს ზედსართავ სახელებს;
- სწორად იყენებს ქვემდებარის ბრუნვას, ათანხმებს არსებითსა და ზედსართავ სახელებს ბრუნვასა და რიცხვში;
- შეუძლია მოყვეს წარსულში მომხდარი ამბავი;
- განასხვავებს მსგავსი ჟღერადობის სიტყვებს;
- უფროსის დახმარებით შეუძლია სიტყვის პირველი მარცვლის დასახელება;
- ცნობს ნიშნებსა და სიმბოლოებს, რომლებიც ყოველდღიურად ხვდება;

- დამოუკიდებლად ათვალიერებს წიგნებს, ჟურნალებს და სხვა ბეჭდურ გამოცემებს;
- განასხვავებს ასოებსა და რიცხვებს; ცნობს რამდენიმე ასოს;
- თამაშისას იყენებს ე.წ. წარმოსახვით წერას.

5-დან 6 წლამდე

ჯანმრთელობა და ფიზიკური განვითარება:

- ინარჩუნებს წონასწორობას ტრიალის დროს, სწორ ხაზზე მოძრაობისას.
- შეუძლია ამოხტეს დაბალი სიმაღლიდან;
- პლასტილინისა და თიხისგან აკეთებს მარტივ ფიგურებს (მაგ., ყვავილს, ქოთანს და ა.შ.);
- საბავშვო მაკრატლით შეუძლია ქაღალდისგან მარტივი ფიგურების გამოჭრა, აპლიკაციის გაკეთება;
- ფიზიკურ აქტივობაში ერთვება მინიმუმ 30 წუთი დღეში;
- იცვამს და იხდის დამოუკიდებლად;
- დამოუკიდებლად იბანს ხელს ჭამამდე და ტუალეტით საგებლობის შემდეგ, დაბანისას არ ისველებს ტანსაცმელს;
- იცის, როგორ გამოიყენოს საგნები უსაფრთხოდ.

შემეცნებითი განვითარება:

- თავისუფლად გამოხატავს თავის აზრს ოჯახში და იმედი აქვს, რომ მოუსმენენ, გაიზიარებენ;
- აკვირდება და აღწერს ცოცხალი და არაცოცხალი ბუნებისთვის დამახასიათებელ ნიშან-თვისებებს, გავითარების ციკლს და სხვ.;
- იცის, თუ როგორ უნდა მოუფრთხილდეს ბუნებას, გარემოს და ამას ყოველდღიურობაში ახორციელებს;
- ყოველდღიურ აქტივობებში ასრულებს მარტივ მათემატიკურ გარდაქმნებს სათამაშოების გამოყენებით;
- „მზარეულობის“ დროს შეუძლია აწონოს ინგრედიენტები უფროსის დახმარებით;
- ადეკვატურად იყენებს დროის აღმნიშვნელ სიტყვებს;
- შეუძლია ლაბირინთში გზის გაკვლევა;
- გეგმავს მარტივ საქმიანობას და ასრულებს გეგმას უფროსის მცირე დახმარებით;
- თამაშობს როლურ თამაშს;
- ცნობს, აღწერს და ადარებს საგნებს მათი თვალსაჩინო მახასიათებლების მიხედვით.

სოციალურ-ემოციური განვითარება:

- საკუთარი თავის შესახებ სხვებს უზიარებს ინფორმაციას;
- მარტივად ყვება თავისი ოჯახისა და საბავშვო ბაღის შესახებ;
- ხალისით ერთვება ახალ საქმიანობასა და სიტუაციაში;
- იცავს წესებს სხვადასხვა გარემოში;
- ადვილად ურთიერთობს ნაცნობ უფროსებთან;
- უნაწილებს სხვა ბავშვებს სათამაშოებს, ერთვება მათთან ერთად თამაშში, ითვალისწინებს თანატოლების სურვილს თამაშის დროს;
- შეუძლია ახსნას სხვისი ქცევა;
- უვლის და პატივისცემით ეპყრობა ბუნებასა და ცოცხალ არსებებს.

წიგნიერება და მეტყველების განვითარება:

- ინტერესით უსმენს ზღაპრებს, მოთხრობებს, შეუძლია განასახიეროს ის, რაც მოისმინა;
- ზღაპრებს, მოთხრობებს აღარებს თავის გარემოს, რეალობას; სვამს კითხვებს წაკითხული წიგნის შინაარსთან, პერსონაჟებთან დაკავშირებით;
- იყენებს რთულ წინადადებებს; შეუძლია მოკლე ამბის თანმიმდევრულად, ქრონოლოგიურად მოყოლა;
- შეუძლია მარცვლების გაერთიანება ერთ მთლიან სიტყვად; შეუძლია თამაშის დროს დამარცვლით გათვლა;
- ცდილობს ასოების გამოყვანას.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. აფთარაშვილი, ი., დალაქიშვილი, ნ., თაყაიშვილი, რ., ლაბარტყავა, ნ., ნიაური, ნ., ოჩიაური, ბ., ქობალია, ქ., ხაჯალია, თ. (2011) საბავშვო ბაღის აღმზრდელის დამხმარე სახელმძღვანელო. ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრი;
2. ბერძენიშვილი, თ., ხერხეულიძე, მ., მელაძე, ნ., კანდელაკი, ე., ლაბარტყავა, ნ., აფთარაშვილი, ი. (2010) ადრეულ ასაკში სწავლისა და განვითარების სტანდარტები. საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო, ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრი, გაეროს ბავშვთა ფონდი;
3. Barff, U. (1993)Le grand livre des 3-6 ans :Bricoler, jouer, chanter, apprendre, écouter des histoires, cuisine. France Loisirs
4. Brown, S. E. (2004)Bubbles, rainbows and worms.Gryphon House
5. Cerier, L. (1998) Play and Learn with Arthur. Creative Activities for Children Ages 3 to 6. Volume 2. WGBH TV, Boston, MA
6. Davis, B. P. (2008) 404 Deskside Activities for Energetic Kids. A Hunter House Inc. Publishers
7. Green, M. D. (1998)Not! The same old activities for early childhood. Delmar publishers
8. Linebarger, D.L., Piotrowski, J.T. (2009). TV as storyteller: How exposure to television narratives impacts at-risk preschoolers' story knowledge and narrative skills. British Journal of Developmental Psychology, 27, 47-69.
9. Salaman, A., Tutchell, S. (2005) Planning Educational Visits for the Early Years. Paul Chapman Publishing
10. Schottman, E. (1997)Play and Learn with Arthur. 100 Creative Activities for Children Ages 3 to 6. Volume 1. WGBH TV, Boston, MA
11. Skinner, S. (2007)Creative activities for the early years. Paul Chapman Publishing, United Kingdom
12. Young, C. (2008)Entertaining and educating young children. Usborne Publishing Ltd. London
13. U.S. Department of Education. (2002) Teaching Our Youngest, A Guide for Preschool Teachers and Child Care and Family Providers.U.S. Department of Education, U.S. Department of Health and Human Services
14. <http://www.cookingwithkids.com/>(20.03.2012)

15. <http://www.theimaginationtree.com/>(14.02.2012)
16. <http://www.savvykidsofarkansas.com/savvyblog/great-craft-for-kids-with-sensory-issues/#.T-LnZhdzVTp>(14.02.2012)
17. http://www.activityvillage.co.uk/party_games_and_activities.htm(11.01.2012)
18. <http://kidsactivitiesblog.com/>(03.02.2012)
19. <http://holidays.kaboose.com/>(27.04.2012)
20. <http://www.labbe.de/zzzebra/index.asp> (02.04.2012)
21. <http://www.nela-forscht.de/> (07.05.2012)
22. <http://www.yourtherapysource.com/>(15.04.2012)